

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 15 Ağustos – 05 Eylül 2006	Yayımlandığı Tarih 06 Eylül 2006	Sayı 309
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [12/2/2004 Tarihli ve 5099 Sayılı Kanunla Onaylanması Uygun Bulunan “Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme”ye Çekincenin Konulmasına Dair 2006/10827 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R. G. 17 Ağustos 2006 – 26262\)](#)
- [Adalet Bakanlığından 3 Adet Atama Kararı \(R. G. 15 Ağustos 2006 – 26260\)](#)
- [Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları İle İdarî Yargı Hâkim Adaylarının Eğitimleri Sonunda Yapılacak Yazılı Sınavın Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik \(R. G. 20 Ağustos 2006 – 26265\)](#)
- [Adli Tıp Kurumu Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R. G. 26 Ağustos 2006 – 26271\)](#)
- [Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R. G. 1 Eylül 2006 – 26276\)](#)
- [Başbakanlıktan “Küresel Bir Grip Salgını \(Pandemi\) Konusunda Yapılması Gereken Hazırlıklar” Konulu, 2006/23 Sayılı Genelge \(R. G. 23 Ağustos 2006 – 26268\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/58, K: 2006/50 Sayılı Karar Özeti \(R. G. 1 Eylül 2006 – 26276\)](#)
- [Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R. G. 15 Ağustos 2006 – 26260\)](#)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar \(R. G. 15 Ağustos 2006 – 26260\)](#)
- [Yargıtay 19. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R. G. 15 Ağustos 2006 – 26260\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Süheyla Aydın/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığından Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği \(Sıra No: 362\) \(R. G. 17 Ağustos 2006 – 26262\)](#)
- [Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığından Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği \(Seri No: 27\) \(R. G. 21 Ağustos 2006 – 26266\)](#)
- [Maliye- Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarından Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği \(Seri No: 48\) \(R. G. 21 Ağustos 2006 – 26266\)](#)
- [Tarım ve Köyşeri Bakanlığından Türk Gıda Kodeksi Özel Beslenme Amaçlı Gıdalara Eklenebilecek Bileşenler Tebliği\(Tebliğ No: 2006/37\) \(R. G.](#)

22 Ağustos 2006 – 26267)

- [Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Türk Gıda Kodeksi Çiğ Süt ve Isıl İşlem Görmüş İçme Sütleri Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: 2006/38\)](#) (R. G. 22 Ağustos 2006 – 26267)
- [Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Türk Gıda Kodeksi Madde ve Malzemelerdeki Vinil Klorür Monomer Miktarı Analiz Metodu Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: 2006/39\)](#) (R. G. 22 Ağustos 2006 – 26267)
- [Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Türk Gıda Kodeksi Şeker Tebliği \(Tebliğ No: 2006/40\)](#) (R. G. 23 Ağustos 2006 – 26268)
- [Maliye Bakanlığında Harçlar Kanunu Genel Tebliği \(Seri No: 51\)](#) (R. G. 25 Ağustos 2006 – 26270)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#) (R. G. 5 Eylül 2006 – 26280)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#) (R. G. 5 Eylül 2006 – 26280)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#) (R. G. 25 Ağustos 2006 – 26270)
- [2006 Ağustos Ayında İsteği Üzerine, Yaş Haddinden ve Malûlen Emekliye Ayrılan Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarına Ait Liste](#)

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2006/10827

11/11/2005 tarihli ve 2005/9638 sayılı Kararnameye ektir.

12/2/2004 tarihli ve 5099 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme”ye ilişkin çekincenin konulması; Dışişleri Bakanlığı’nın 26/6/2006 tarihli ve ÇEGY/231837 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 31/7/2006 tarihinde kararlaştırılmıştır.

ÇEKİNCE METNİ

Türkiye Cumhuriyeti kendisini, işbu Sözleşme’nin 20’nci maddesinin 2 ila 7’nci paragraflarıyla bağlı saymamaktadır.

RESERVATION

The Republic of Turkey does not consider itself bound by Article 20, paragraphs 2 to 7 of the Convention.

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2006/8357

1 – Açık bulunan Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığına, Adalet Başmüfettişi (32199) Sefa MERMERCİ'nin atanması, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/8/2006

**Ahmet
Necdet
SEZER**

**CUMH
URBAŞ
KANI**

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C.ÇİÇEK
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2006/8358

1 – Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (33986) Mustafa GÜNTİN'in, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (34066) Fatih TOK'un, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (34232) Alper TÜRKÖZMEN'in, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (34475) İdris TAŞCAN'ın, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (34665) Yusuf MEMİŞ'in, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (34995) Birol KIRMAZ'ın, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (36042) İbrahim DEMİRTAŞ'ın, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (37602) Yurdanur BAKIRCI'nın, Adalet Başmüfettişliğine, Adalet Müfettişi (38381) Ayhan AKYÜREK'in, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince atanmaları uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/8/2006

**Ahm
et
Necdet**

et
SEZ
ER

CU
MHU
RBA
ŞKA
NI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C.ÇİÇEK
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2006/8359

1 – Açık bulunan 1 inci derece kadrolu Adlî Tıp Kurumu Birinci Adlî Tıp İhtisas Kurulu Anesteziyoloji ve Reanimasyon Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalında öğretim üyesi Prof. Dr. Hüseyin ÖZ'ün görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adlî Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı maddesi ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/8/2006

A
h
m
e
t
N
e
c
d
e
t
S
E
Z
E
R

C
U
M
H
U

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C.ÇİÇEK
Adalet Bakanı

[R.G. 15 Ağustos 2006 – 26260]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Adalet Bakanlığından:

**ADLİ YARGI HÂKİM VE SAVCI ADAYLARI İLE İDARÎ YARGI HÂKİM
ADAYLARININ EĞİTİMLERİ SONUNDA YAPILACAK YAZILI
SINAVIN USUL VE ESASLARINA DAİR YÖNETMELİKTE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 27/7/2004 tarihli ve 25535 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdarî Yargı Hâkim Adaylarının Eğitimleri Sonunda Yapılacak Yazılı Sınavın Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliğe aşağıdaki Geçici Madde 2 ilave edilmiştir.

"Eğitim süresinin kısaltılması

GEÇİCİ MADDE 2 – 5435 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 51 inci maddesiyle 4954 sayılı Kanuna eklenen Geçici 10 uncu maddeye göre Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı uyarınca meslek öncesi eğitim süreleri yarı oranında indirilen adlî ve idarî yargı hâkim ve savcı adayları hakkında bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan on beş gün ibaresi yedi gün olarak uygulanır."

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

[R.G. 20 Ağustos 2006 – 26265]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

**ADLÎ TIP KURUMU DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 4/8/1982 tarihli ve 17772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adlî Tıp Kurumu Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinin 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 30 – Döner sermaye gelirlerinden ilgili mevzuatında öngörülen paylar ayrıldıktan sonra kalan kısım, Adli Tıp Kurumu ve birimlerinde görevli personele, aşağıda belirtilen esaslar dikkate alınarak dağıtılabilir.

a) Başkanlar Kurulu, döner sermaye saymanlık müdürünün de görüşünü alarak kurum tavan ödeme tutarını geçmemek üzere, döner sermaye gelirlerinden personele dağıtılacak toplam ödeme tutarını, her ay itibarıyla belirler. Kurul, dağıtılacak tutarı belirlerken Adli tıp hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması amacıyla kurumun gelir-gider dengesi ile borç, alacak, nakit durumu ve ihtiyaçlarını gözetmekle yükümlüdür.

b) Adli Tıp Kurumu ve birimlerinde raportör olarak görev yapanların puanlaması, Ek-1 ve Ek-2'de belirtilen her bir iş ve işlemler için belirlenen puanlar dikkate alınarak yapılır. O ay için ihtisas kurullarında raportörler tarafından üretilen puanlar toplanır. Bulunan toplam puan, raportör sayısına bölünür ve bu puan, (100) olarak kabul edilir. Ortalamanın altında kalan her bir raportörün puanı ise buna göre değerlendirilerek performans puanları hesaplanır. Söz konusu hesaplama, ihtisas dairelerinin her biri için ayrı ayrı yapılır. Raportörlere, mesai dışında tutulan her bir nöbet günü için ilave (1) puan verilir.

Beşinci Adli Tıp İhtisas Kurulunda, hekim olmayan tek raportör olması ve ortalama performans puanını dolduracak kadar dosya bulunmaması hâlinde, raportörün kendisine verilen dosyaların tamamını hazırlayarak kurula sunmuş olması durumunda anılan personel, ortalama performans puanından değerlendirilir.

c) Raportörler dışında kalan personelin performansları, Adli Tıp Kurumu Başkanının onayı ile yürürlüğe konulacak kriterler dikkate alınarak Ek-3'te belirtilen amirler tarafından (100) puan üzerinden değerlendirilir.

Performans puanı, her iki amirin ara toplam puanlarının aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır. Amirlerden birinin olmaması hâlinde mevcut amirin değerlendirmesi dikkate alınır. Bu suretle doldurulan performans puan formları, ilgili birim amirlerince içinde bulunulan ayın son iş günü idarî ve malî işler biriminde olacak şekilde gönderilir.

Yaptıkları iş itibarıyla performans kriterleri ile değerlendirilemeyen ve hizmetin üretilmesi, sevk ve idaresinden doğrudan sorumlu olan Adli Tıp Kurumu Başkanı, Başkan Yardımcıları, Adli Tıp İhtisas Kurulu Başkanları, İhtisas Kurulu Üyeleri, 1.Hukuk Müşaviri, Adli Tıp Grup Başkanları, İhtisas Dairesi Başkanları ile Döner Sermaye Saymanlık Müdürü, performans kriterlerine tabi tutulmaksızın (100) puan üzerinden değerlendirilmiş sayılır.

d) 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 30 uncu maddesinde belirtilen ödeme unsurları dikkate alınarak bulunacak personelin ödemeye esas matrahı ile aynı maddede öngörülen tavan ödeme oranlarının çarpılması suretiyle her bir personel için Tavan Ödeme Tutarı hesaplanır.

e) Her bir personel için hesaplanan Tavan Ödeme Tutarı toplanarak kurum Tavan Ödeme Toplam Tutarı bulunur.

f) Bu maddenin (a) bendine göre belirlenmiş olan personele dağıtılacak toplam ödeme tutarı, (e) bendinde belirtilen Kurum Tavan Ödeme Toplam Tutarına bölünerek ödeme dönemi gelirlerinden dağıtılacak Toplam Ödeme Tutarının, Tavan Ödeme Toplam Tutarını karşılama yüzdesini ifade eden kurum Malî Durum Yüzdesi bulunur. Malî Durum Yüzdesinin 1'in üzerinde çıkması durumunda Malî Durum Yüzdesi (1) olarak dikkate alınır.

g) Bu maddenin (b) ve (c) bentlerinde yer alan puanlar hesaplanarak her bir personel için ödemeye esas personel puanı bulunur. Her bir personel için bulunan puanın 100'e bölünmesi sonucunda, Ödemeye Esas Personel Puan Yüzdesi bulunur.

h) Her bir personele yapılacak net ödeme tutarı, Tavan Ödeme Tutarı ile Malî Durum Yüzdesi ve Ödemeye Esas Personel Puan Yüzdesinin çarpımı sonucu bulunacak tutardan gelir vergisi ile damga vergisinin kesilmesi suretiyle bulunur.

i) Her bir personele yapılacak ödeme tutarı, 2659 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde belirtilen tavan ödeme tutarını geçemez. Yapılacak hesaplama sonucunda ödeme tutarının ödeme tavanını geçmesi durumunda tavadan ödeme yapılır.

j) Ödeme, aylık dönemler hâlinde yapılır. Personele dağıtılacak ödeme tutarı, o ödeme döneminin bitiminden sonraki yirmi gün içinde hak sahiplerine ödenir. Ancak, döner sermaye gelirlerinin tahsilinde gecikme olması hâlinde, hesaplara alınan ilgili ödeme dönemine ait ödemeler, döner sermaye gelirlerinin tahsil edildiği tarihten sonraki dönemlerde yapılabilir.

k) Bağış, faiz geliri gibi personelin katkısına dayanmayan döner sermaye gelirleri hiç bir şekilde personele dağıtılamaz.

l) Performans puanı hesaplamasında gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar veya işlem yapanlar hakkında idarî soruşturma başlatılır. Söz konusu idarî soruşturma raporuna istinaden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesine göre cezalandırılanlardan, uyarma cezası alanlara bir ay, kınama cezası alanlara iki ay, aylıktan kesme cezası alanlara üç ay, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlara altı ay süreyle döner sermaye ödemesi yapılmaz. Döner sermaye ödenmemesi işlemine cezanın ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren başlanır.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğe, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1, Ek-2 ve Ek-3 eklenmiştir.

MADDE 3 – Maliye Bakanlığı ile Sayıştayın görüşleri alınarak hazırlanan bu Yönetmelik, 1/4/2006 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adli Tıp Kurumu Başkanı yürütür.

DOSYA PUANLAMA CETVELİ 1

1. Adli Tıp İhtisas Kurulu		2. Adli Tıp İhtisas Kurulu		3. Adli Tıp İhtisas Kurulu		4. Adli Tıp İhtisas Kurulu		5. Adli Tıp İhtisas Kurulu
İŞLER	Puan	İŞLER	Puan	İŞLER	Puan	İŞLER	Puan	İŞLER
Müzekkere	1	Müzekkere	1	Müzekkere	1	Müzekkere	1	Müzekkere
Ek Mütalâa	1	Ek Mütalâa	1	Ek Mütalâa	1	Ek Mütalâa	1	Ek Mütalâa
Meslek Hastalığı Dosyası	2	TCK 86. ve 87. md	1	Cumhurbaşkanlığı Affi İnfaz Dosyası	1	Sosyal Şifa Dosyası	2	Uyuşturucu Madde Dosyası
Trafik Kazası Dosyası	3	Mekanizma Soruları Dosyası	2	Malûliyet Dosyası	2	Bağımlılık Dosyası	2	Gıda Güvenliği Dosyası
Diğer ölüm nedeni sorulan dosyalar	4	(TCK 86. ve 87. md) + illiyet dosyası	3	Hekim Hatası Dosyası	6	Cezaî Sorumluluk Dosyası	4	Toksikoloji Dosyası
Ölüm Mekanizması Dosyası	5	Kötü Muamele Dosyası	5			Tanıklık Ehliyeti Dosyası	3	Genetik İnceleme Dosyası
Zehirlenme Dosyası	4					Ruhsal Travma Dosyası	5	İlaç Etkileşimi Dosyası
Atış Mesafesi Dosyası	4					Fiil Ehliyeti Dosyası	4	Allerji-immünoloji Dosyası
						Evlilik, Aile Dosyası	4	Alkol Dosyası

						Fiil Ehliyeti Akit Ölü Dosyası	5	Zehirle Ölüm D
--	--	--	--	--	--	--------------------------------------	---	-------------------

DOSYA PUANLAMA CETVELİ 2

Fizik İhtisas Dairesi		Morg İhtisas Dairesi		Trafik İhtisas Dairesi		Biyoloji İhtisas Dairesi	
İŞLER	Puan	İŞLER	Puan	İŞLER	Puan	İŞLER	
Adli Belge İnceleme Parmak İzi Dosyası	5	Otopsi dosyası	10	Ek Mütalâa	4	DNA Ön inceleme	
Adli Belge İnceleme Pasaport Dosyası	5	Ahşâ dosyası	5	Ağır Ceza Dosyası	4	DNA Mikroskopi	
Adli Belge İnceleme Belge İnceleme Dosyası	6	Kemik Dosyası 1- 10 adet kemik	5	Asliye Ceza Dosyası	2	DNA İzolasyon	
Adli Belge İnceleme Yazı İnceleme Dosyası	10	Kemik Dosyası 10'dan fazla kemik	10	Kusur-Hasar (Hukuk) Dosyası	4	DNA Kantitasyon	
Adli Belge İnceleme İmza İnceleme Dosyası	8	Çoklu dosya herbir dosya için	10	Kusur-Hukuk Dosyası	2	DNA PCR	
Adli Belge İnceleme İğfal Dosyası	5	Müzekkere	1	Teknik Arıza Dosyası	8	DNA Tipleme	
Adli Belgeleme İnceleme Genel Kurul Dosyası	8			Zincirleme Kaza Dosyası 3 araçtan fazla	8	DNA Raporlama	
Adli Belge İnceleme Çoklu Dosya herbiri için	2			Birden Fazla Davalı Dosyası	8	Frotti Ön İnceleme	
Balistik Bıçak Dosyası	3			Müzekkere	1	Frotti Mikroskopi	
Balistik Silah İnceleme Dosyası	5					Frotti Raporlama	
Balistik Mukayese Dosyası 5 adet	7					Diatom Ön İnceleme	
Balistik Mukayese Dosyası 5 adetten fazla herbiri için	2					Diatom Sindirme	
Balistik Elbise Dosyası	10					Diatom Mikroskopi	
Balistik Cilt Dosyası	5					Diatom Raporlama	
Balistik Çoklu İşler Dosyası Her örnek için	2					Mikrobiyoloji Ön İnc	

Astronomi Rapor Tanzimi	1					Mikrobiyoloji Mikroskopi
Müzekkere	1					Mikrobiyoloji Kültür
						Mikrobiyoloji Seroloji
						Mikrobiyoloji Raporlama
						Müzekkere

PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİNİ YAPACAK AMİRLER

MERKEZ

	I. AMİR	II. AMİR
İhtisas Kurulu Başkanlıklarında görevli personel	Kurul Başkanı	Başkan Yrd.
İhtisas Dairesi Başkanlıklarında görevli personel	Daire Başkanı	Başkan Yrd.
Hukuk Müşaviri	I. Hukuk Müşaviri	Başkan Yrd.
Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli uzman hekim	Başkan Yrd.	Başkan
Personel ve Eğitim Şube Müdürü	Başkan Yrd.	Başkan
İdari ve Mali İşler Şube Müdürü	Başkan Yrd.	Başkan
Evrak ve Arşiv Şube Müdürü	Başkan Yrd.	Başkan
Kurum Hekimi	Başkan Yrd.	Başkan
Başkanlık ve Başkan Yardımcılığında görevli personel	Başkan Yrd.	Başkan
Personel ve Eğit. Şube Müdürlüğünde görevli personel	Per. Eğt. Şube Müd.	Başkan Yrd.
İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğüne bağlı birimlerde görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.
Kurum Hekimliğinde görevli personel	Kurum Hekimi	Başkan Yrd.
Tahakkuk Biriminde görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.
Maaş Biriminde görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.
Yemekhane ve Yemek Kurulunda görevli personel	Yemek Kurulu Başkanı	Başkan Yrd.
Evrak ve Arşiv Şube Müdürlüğüne bağlı birimlerde görevli personel	Evrak ve Arş. Şube Müd.	Başkan Yrd.
Emanet Memurluğunda görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.
Kütüphane Memurluğunda görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.

Bilgi İşlem Biriminde görevli personel	İdari Mali İşler Şube Müd.	Başkan Yrd.
Döner Sermayede görevli personel	Dön. Ser. Say. Müdürü	Başkan Yrd.
Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli personel	Adli Tıp Şube Müd.'nde görevli uzman hekim	Başkan Yrd.

PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİNİ YAPACAK AMİRLER

TAŞRA

	I. AMİR	II. AMİR
Grup Başkanlığı Başkanlık Makamında görevli personel	Grup Başkanı	Başkan Yrd.
Grup Başkanlığı İhtisas Dairelerinde görevli personel	Daire Başkanı	Grup Başkanı
Grup Başkanlıklarına bağlı Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli uzman hekimler	Grup Başkanı	Başkan Yrd.
Grup Başkanlıklarında görevli pratisyen hekimler	Grup Başkanı	Başkan Yrd.
Grup Başkanlıklarına bağlı Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli personel	Şube Müdürlüğünde görevli uzman hekim	Grup Başkanı
ATK Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli uzman hekimler	Başkan Yrd.	Başkan
ATK Adli Tıp Şube Müdürlüğünde görevli personel	Adli Tıp Şube Müd.'nde görevli uzman hekim	Başkan Yrd.

[R.G. 26 Ağustos 2006 – 26271]

 [İçindekilere dön](#)

Gümrük Müsteşarlığından:

GÜMRÜK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 31/5/2002 tarihli ve 24771 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 136 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (e) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (k) bendinde geçen "mali yapının sağlamlığının" ifadesi çıkarılmıştır.

"b) Bir önceki ve başvuru yılı içinde, takvim yılı itibariyle işlem gören ithalat ve ihracata ilişkin beyanname toplam sayısının %1’ini aşan ve aynı zamanda 5’den fazla sayıda vergi kaybına neden olan Gümrük Mevzuatı ihlali nedeniyle haklarında Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ceza tutarını aşan miktarda bu Kanunun 234 ila 238 inci maddeleri uyarınca ceza uygulanmaması,

c) Bir önceki ve başvuru yılı içinde takvim yılı itibariyle Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen ceza tutarının 25 katını aşan birden fazla sayıda vergi kaybına neden olan Gümrük Mevzuatı ihlali nedeniyle Gümrük Kanununun 234 ila 238 inci maddeleri uyarınca ceza uygulanmaması,

e) Başvuru tarihinde asgari ödenmiş sermaye tutarları;

(1) A Sınıfı Onaylanmış Kişi için 5 Milyon YTL,

(2) B Sınıfı Onaylanmış Kişi için 2,5 Milyon YTL,

(3) C Sınıfı Onaylanmış Kişi için 500 Bin YTL,
olması,"

GEÇİCİ MADDE – Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce; adlarına Onaylanmış Kişi Statü Belgesi düzenlenmiş olanlar için belge geçerlilik süresi sonuna kadar Gümrük Yönetmeliğinin 136 ncı maddesinin beşinci fıkrasının uygulanmasında ve yine bu tarihten önce Onaylanmış Kişi Statü Belgesi müracaatında bulunanların belge müracaatlarının değerlendirilmesinde bu Yönetmeliğin 1 inci maddesi ile değiştirilmeden önceki Gümrük Yönetmeliğinin 136 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan asgari ödenmiş sermaye tutarları esas alınır.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 1 Eylül 2006 – 26276]

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Başbakanlıktan:

Konu: Küresel Bir Grip Salgını (Pandemi)
Konusunda Yapılması Gereken Hazırlıklar.

GENELGE **2006/23**

Grip, her yıl sonbahar ve kış döneminde insanlar arasında salgın şeklinde görülen oldukça bulaşıcı bir hastalıktır. Ülkemizle birlikte bir çok ülkede tespit edilen kuş gribi hastalığının ise zaman içinde insandan insana bulaşma özelliği kazanabilecek yeni bir grip virüsünün oluşmasına neden olacağı ve dünya çapında çok büyük bir grip salgını (pandemi) yaratabileceği tahmin edilmektedir. Büyük bir nüfusu etkileyecek böyle bir salgın ihtimaline karşı kamu kurum ve kuruluşlarınca alınması gereken tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

1. Sağlık Bakanlığınca hazırlanan "Ulusal Pandemi Planı" internet ortamında www.grip.saglik.gov.tr adresinde yayınlanmaktadır. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi ve güncel duyurular bu sayfadan düzenli olarak yapılacaktır. Bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca, planın uygulanması konusunda Sağlık Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatınca ihtiyaç duyulacak her türlü katkı ve destek ivedilikle sağlanacaktır.

2. "Ulusal Pandemi Planı" doğrultusunda İl Sağlık Müdürlüklerince "İl Pandemi Planları" hazırlanmıştır. Bu planlarda, olası bir salgın durumunda illerimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarınca yerine getirilmesi gereken görevler ve tedarik edilmesi gereken tıbbi malzemeler belirlenmiştir. Söz konusu planların uygulanması ve görevlerin yerine getirilmesi konusunda tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca gereken dikkat ve hassasiyet gösterilecek, bu konudaki hazırlıklara derhal başlanacaktır.

3. Bir salgın durumunda hastaneler ve tedavi merkezleriyle birlikte kamu kurumlarında da sağlık hizmeti verilebilmesi amacıyla İl Sağlık Müdürlükleri ile işbirliği içinde çalışmalar başlanacak, tespit ve planlamalar doğrultusunda hazırlıklar tamamlanacaktır. Salgın durumunda vakaların ilk değerlendirmesini yapmak üzere İl Pandemi Planı kapsamında belirlenen kurumlarda birer sağlık birimi oluşturulacak, böylece bütün hastaların hastanelere başvurmasının önüne geçilerek sağlık hizmetlerinin aksamasına meydan verilmeyecektir.

4. Küresel bir grip salgınında mevcut hastanelerin yataklı tedavi ihtiyacına cevap veremeyeceği düşünülerek, böyle bir salgından önce hangi kamu binalarının hastaneye dönüştürülebileceği planlanacaktır. Bu amaçla valiliklerin koordinasyonunda İl Pandemi Planı çerçevesinde gereken hazırlık çalışmalarına derhal başlanacaktır.

5. Küresel bir grip salgınında Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi ve il kriz merkezleri Sağlık Bakanlığının talebiyle devreye girecek ve kriz yönetimi başlatılacaktır.

6. Hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için, bütün kamu kurum ve kuruluşları tüm personelin görev tanımını yaparak görevde kalması gerekenlerin sayısını ve kritik düzeydeki personeli belirleyecekler, muhtemel bir salgın anında kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklığa yol açmayacak şekilde gerekli tedbirleri alacaklardır.

7. Bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bilgilendirilmesi amacıyla merkezde Sağlık Bakanlığı, illerde ise valiliklerin koordinasyonunda il sağlık müdürlükleri tarafından bilgilendirme ve işbirliği toplantıları düzenlenecek, uygulamalar Sağlık Bakanlığınca yakından takip edilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip
ERDOĞAN

Başbakan

[R.G. 23 Ağustos 2006 – 26268]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/58

Karar Sayısı : 2006/50

Karar Günü : 12.4.2006

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk tümcesinin Anayasa'nın 2., 125., 153. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Çevreyi rahatsız edecek şekilde hayvan beslemekten 1608 sayılı Yasa uyarınca hakkında Belediye Encümeni tarafından kesilen idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvurunun incelenmesi sırasında, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptalleri için başvurmuştur.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında idarenin kamu gücünü kullanarak verdiği idari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurularda, uyuşmazlığın çözümünün, idari yargı yerine itiraz konusu kurallarla adli yargıya bırakılmasının Anayasa'nın 2., 125., 153. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralla, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yeri ve süresi belirtilmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun İkinci Kısımında "Çeşitli kabahatler" başlığı altında düzenlenen fiilleri, ağırlıklı olarak 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan kabahatler oluşturmaktadır. 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 7. maddesiyle, çeşitli yasalarda

hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürülmüştür. Uygulanacak yaptırımın yasa ile “idari” para cezasına dönüştürülmesinin bu tür yaptırım uygulanarak eylemlerin gerçekte ceza hukuku alanına giren suç olma özelliklerini etkilemeyeceği açıktır.

5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesi 1.3.2006 günlü, E. 2005/108, K.2006/35 sayılı kararla iptal edilmiş, iptal hükmünün kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur. Anılan karardaki bu maddeye ilişkin iptal gerekçesi doğrultusunda, cezaî niteliği ağır basan fiiller açısından verilen idari para cezası ve/veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımlarına karşı başvurunun sulh ceza mahkemesince, kanunda belirtilen usule göre incelenmesinde Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırılık bulunmamaktadır. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 153. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Mehmet ERTEN bu karara farklı gerekçe ile katılmış; Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT ise katılmamıştır.

VI- SONUÇ

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı “Kabahatler Kanunu”nun 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk tümcesinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT’ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 12.4.2006 gününde karar verildi.

[R.G. 1 Eylül 2006 – 26276]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/6449

Karar No : 2006/7273

Mahkemesi : Alanya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 5/2/2002

Numarası : 2001/298-2002/68

Davacı : PETER OLAF JELONEK

Davalı : SS DAMLA KONUT YAPI KOOP.

Davacı vekili tarafından, davalılar aleyhine 2/4/2001 gününde verilen dilekçe ile kişisel hakka dayalı tapu iptali ve tescil istenmesi üzerine yapılan duruşma sonunda; davanın kabulüne dair verilen 5/2/2002 günlü hükmün Yargıtayca incelenmesi yazılı emir yoluyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

KARAR

Davacı, 1305 parsel sayılı taşınmazdaki kooperatif tarafından yapılan inşaatta 45 blok, 90 numaralı bağımsız bölümü kooperatif ortağı Emine Çetin'den satın aldığı ileri sürerek tapu iptali ve tescil isteğinde bulunmuştur. Mahkemece yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm temyiz edilmeden kesinleşmiştir. Kararın temyizen incelenmesi yazılı emir yoluyla talep edilmiştir.

Dava kişisel hakka dayalı tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

Davacı, devraldığı kooperatif ortaklığı payının adına tescilini istemektedir. Taşınmaz tapuda sınırlı sorumlu Alanya Damla Yapı Kooperatifi adına kayıtlıdır. Bir davada subjektif hakkı ihlal edilen kişi davacı bu hakkı ihlal ettiği iddia edilen kişi ise davalı sıfatına sahiptir. Tapu iptali tescil davalarında mülkiyet hakkının aktarılmadığı iddiası esastır. Bu hakkı aktarım borcu ise tapu malikine aittir. Davada husumetin davalı sıfatına sahip olan

tapu malikine yöneltmesi gerekir. Somut olayda; dava kooperatif ortağı olduğu iddia edilen ve tapuda maliki olmayan kişiye yöneltmiş olup, tapu malikine husumet yöneltilmemiştir. Davanın doğru hasıma yöneltmemesi nedeniyle davalı sıfatı yokluğundan reddi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm tesisi doğru değildir. Karar bu nedenle bozulmalıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin yukarıda açıklanan nedenlerle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 22/6/2006 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 15 Ağustos 2006 – 26260]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/5101

Karar No :2006/5568

Davacı Ülkü Bayram'a velayeten babası Ali Bayram, annesi Emine Bayram ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Bağcılar 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 5.10.2005 günlü ve 2005/366-434 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Cumhuriyet Başsavcılığının 7.6.2006 gün ve Hukuk-112018 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Doğum tarihinin düzeltilmesine karar verilen Ülkü ile aynı anneden doğduğu anlaşılan kardeşi 15.12.1985 doğumlu Murat arasında düzeltilen doğum tarihine göre sadece 4 ay 20 günlük bir zaman farkı bulunmaktadır.

Bir kadının bu süre içerisinde iki kez doğum yapmasının tıbben mümkün olmadığı açık olup, hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yaparken bu kayıtların diğerleri ile çelişik olmamasına özen göstermeli, böyle bir sonucu doğuracak kararlar vermemelidir. Mahkemece bu husus dikkate alınmaksızın yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve kanuna aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına **BOZULMASINA** ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 4.7.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/5100

Karar No :2006/5945

Davacı Ahmet Savran vekili ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Bala Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 30.9.2004 günlü ve 2004/40-166 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Cumhuriyet Başsavcılığının 7.6.2006 gün ve Hukuk-112017 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava, evliliğin devamı sırasında eşlerden birisi tarafından, nüfus kaydının düzeltilmesi istenilen küçüğe velayeten açılmış, mahkemece, diğer eşin katılması veya icazeti aranmadan davaya bakılıp kabulüne karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 336 ncı maddesinde, (eşlerden herhangi birisine öncelik veya üstünlük tanınmadan) evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın, velayeti birlikte kullanacağı öngörülmüş ve 342 nci maddesinde de anne ve babanın çocuğu velayetleri çerçevesinde temsil edecekleri ilkesi yine ayırım yapılmadan getirilmiştir.

Emredici nitelikteki bu yasa kuralı evlilik birliği içinde velayetin kullanılması kapsamında ana ve baba tarafından çocuk adına açılacak tüm davalar yönünden de geçerlidir. Buna göre, asıl olan eşlerin birlikte dava açmaları ise de, bunlardan birisi tarafından açılacak davaya diğer eşin sonradan icazetini bildirip olumlu iradesini ortaya koyması ile velayetin birlikte kullanılması gerçekleşmiş olduğundan yeterlidir. Diğer eşin katılımının veya rızasının sağlanamadığı davanın ise reddi gerekir.

Bu bakımdan mahkemece davacıya, eşinin davaya katılmak ya da duruşmada hazır bulunmak suretiyle icazetini bildirmesi veya icazetini gösteren imzası noterden onaylı belge ibraz etmesi için mehil verilip, bunun sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eşlerden birisinin istemi yeterli bulunarak davanın esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 13.7.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 15 Ağustos 2006 – 26260]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 19. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/4792

KararNo : 2006/7417

Mahkemesi : Ankara 4. Sulh Hukuk Mahkemesi

Dava Tarihi : 20.7.2005

Karar Tarihi : 26.10.2005

Davacı : Ekom Endüstri İnş. A.Ş.

Davalı : ASKİ Genel Müdürlüğü

Taraflar arasında görülen alacak davasının yapılan yargılaması sonucunda mahkemece davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, kararın temyiz edilmeden kesinleşmesi üzerine hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının talebi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle dosya içindeki tüm belge ve evraklar okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı vekili, müvekkili şirketin davalının abonesi olup, su tüketimine ilişkin borcunu ödediğini ancak bu ödemenin bilgi işlem sisteminde görülmediğinden mükerrer olarak müvekkili tarafından yeniden bu borcun ödenmek zorunda kalındığını davalının mükerrer tahsilatı iade etmemesi üzerine dava açma zarureti doğduğunu belirterek müvekkilinden fazla alınan bedelin faizi ile davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, uyuşmazlık konusu olan 2005/5 tüketim dönemine ilişkin olarak düzenlenen faturanın davalıdan mükerrer olarak tahsil edildiği gerekçesi ile 1.724.35 YTL nin dava tarihinden itibaren yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmiş, hüküm temyiz edilmeden kesinleşmiştir. Bu karar aleyhine Adalet Bakanlığının ilgili yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına bozulması talebinde bulunulmuştur.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle davacı vekili dava dilekçesinde dava değerini 1.724.35 YTL olarak göstermiş olup bu miktar üzerinden harç yatırılmış ve mahkemece de aynı miktara hükmedilmiş olduğundan davada reddedilen bir kısım bulunmamasına göre yapılan yargılama giderinin davalının üzerinde

bırakılmasında isabetsizlik bulunmamasına göre aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2- Davacı tacir olup uyuşmazlığa konu alacak ticari işletmesi ile ilgilidir. 15.12.1999 gün ve 4489 sayılı kanun ile 3095 sayılı kanunda yapılan değişiklik sonucunda anılan kanun 2/2 maddesi uyarınca arada ticari sözleşme olmasa dahi ticari işlerde avans faizi istenebilir. Mahkemece anılan yasa hükmü gözetilmeksizin avans faizi yerine reeskont faizine hükmedilmesinde isabet görülmemiştir.

3-(1) nolu bentte de açıklandığı gibi davada reddedilen bir müddeabih bölümü olmadığı için davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmemesi gerekirken bu yön gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmadığı gibi, vekalet ücreti yargılama giderlerinden olup, davanın taraflarına yönelik olarak hükmedilmesi gerekirken vekiller lehine vekalet ücretine karar verilmesi de kabul şekli itibari ile doğru değildir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle yerinde görülmeyen diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) ve (3) nolu bentte gösterilen nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile HUMK.'nun 427/7 maddesi gereğince hükmün kanun yararına ve hukuki sonuçları kalkmamak koşulu ile bozulmasına, aynı yasanın 427/son maddesi uyarınca kararın bir örneğinin Resmî Gazete'de yayınlanmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilmesine 6.7.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 15 Ağustos 2006 – 26260]

— • —

 İçindekilere dön

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

SÜHEYLA AYDIN/Türkiye Davası*

(Başvuru no: 25660/94)

Strazburg

24 Mayıs 2005

USUL

1. Dava, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin ("AİHS") eski 25. maddesi uyarınca, Türk vatandaşı Süheyla Aydın ("başvuran") tarafından, Türkiye Cumhuriyeti aleyhinde, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ("Komisyon"), 4 Ekim 1994 tarihinde yapılan başvurudan (no. 25660/94) kaynaklanmaktadır.

2. Başvuran, İngiltere'de çalışan avukatlar Kevin Boyle ve Françoise Hampson tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet"), Sözleşme kurumları önündeki işlemler için bir ajan tayin etmemiştir.

3. Başvuran, özellikle, kendisinin ve kocasının polis gözetimine alındığını ve burada kendisinin insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye, kocasının da işkenceye maruz kaldığını iddia etmektedir. Aynı zamanda kocasının daha sonra Devlet görevlileri tarafından öldürüldüğünü ve yetkili makamların bu cinayete ilişkin etkili bir soruşturma yürütmediğini de öne sürmektedir. AİHS'nin 2., 3., 6., 11., 13. ve 14. maddelerine atıfta bulunmaktadır. Ancak esasa ilişkin görüşlerinde, başvuran, AİHS'nin 6. maddesine dayanan şikayetini savunmamıştır.

4. Başvuru, 12 Ocak 1998'de Komisyon tarafından kabuledilebilir bulunarak 1 Kasım 1999 tarihinde, Komisyon'un bu tarihte incelemesini tamamlamamış olması nedeniyle, 11. No.'lu Protokol'ün 5 § 3. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca AİHM'ye iletilmiştir.

5. Başvuru, AİHM'nin ikinci bölümüne verilmiştir (İçtüzük'ün 52 § 1. maddesi). Bu bölüm içerisinde davayı görecek olan Daire (AİHS'nin 27 § 1. maddesi) İçtüzük'ün 26 § 1. maddesinde belirtilen şekilde oluşturulmuştur. Türkiye adına seçilen yargıç Rıza Türmen davadan çekilmiştir (İçtüzük'ün 28. maddesi). Dolayısıyla Hükümet, *geçici* yargıç olarak Profesör Feyyaz Gölcüklü'yü atamıştır (AİHS'nin 27 § 2. ve İçtüzük'ün 29 § 1. maddeleri).

6. Başvuran ve Hükümet esasa ilişkin görüşlerini bildirmiştir.

7. 1 Kasım 2004'te AİHM, Dairelerinin yapısını değiştirmiştir (İçtüzük'ün 25 § 1. maddesi). Bu dava yeni oluşturulan İkinci Daire'ye verilmiştir (İçtüzük'ün 52 § 1. maddesi).

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

8. Kürt kökenli bir Türk vatandaşı olan başvuran 1966 yılında doğmuştur ve kendisine siyasi sığınma hakkı verilen İsviçre'de yaşamaktadır. Cesedi 9 Nisan 1994 yılında Diyarbakır dışında bir yerde, elleri arkasından bağlanmış bir şekilde bulunan Necati Aydın'ın eşidir. Necati Aydın tek bir kurşunla başından vurulmuştur.

A. Giriş

9. Taraflar, Dava olayları, özellikle de 18 Mart 1994 ile 9 Nisan 1994 arasında meydana gelen olaylar hakkında anlaşmazlık içindedir.

10. Başvuran tarafından anlatıldığı şekliyle olaylar aşağıdaki B Kısmı'nda yer almaktadır (14-30. paragraflar). Hükümet'in olaylara ilişkin görüşleri C Kısmı'nda özetlenmiştir (31-37. paragraflar). Başvuran ve Hükümet tarafından sunulan kanıt belgeleri D Kısmı'nda özetlenmiştir (38-73. paragraflar).

11. Tarafların üzerinde anlaşamadığı olayları belirlemek için Komisyon, tarafların yardımı ile, AİHS'nin eski 28 § 1 (a) maddesi uyarınca bir soruşturma yürütmüştür. Görevlendirilen üç delege (Jean-Claude Geus, Marek Nowicki ve Marc Vila Amigó), 17 Eylül 1999'da Strazburg'da, 22 Eylül 1999 ile 24 Eylül 1999 tarihleri arasında da Ankara'da kanıtları incelemiştir. Bu delegeler başvuranın yanı sıra şu 11 tanıkla da görüşme yapmıştır: Yasemin Aydın, Şemsettin Aydın, Sezgin Tanrıkulu, Arif Altınkalem, Bekir Selçuk, Rıdvan Yıldırım, Sami Güngör, Ramazan Sürücü, Yusuf Ercan, Ali Uslu ve son olarak Cemil Çelik. Bu tanıklar tarafından verilen sözlü ifadelerin özeti, aşağıdaki E Kısmı'nda yer almaktadır (74-129. paragraflar).

12. Üç diğer tanık, Osman Yetkin, Raif Kalkıcı ve Tahir Baboğlu da çağrılmış, ancak Komisyon delegelerinin karşısına çıkmamıştır.

13. Yukarıda anılan tanıkların sorgulanmasından sonra, Komisyon Necati Aydın ile Mehmet Ay'ı Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne götüren iki polis memurunun da dinlenmesinin gerekli olduğuna karar vermiştir (bkz. aşağıdaki 116. paragraf). Komisyon, 27 Eylül 1999 tarihinde delegelerin polis memurları ile 28 Ekim 1999'da Strazburg'da görüşmek istediğini taraflara bildirmiştir. Hükümet'ten iki polis memurunun kimliğini tespit etmesi ve onları Strazburg'daki duruşmaya çağırması istenmiştir. Hükümet, Komisyon'a polis memurlarının yazılı olarak değil de şahsen sorguya çekilmesine neden ihtiyaç duyulduğunu sormuş ve Komisyon'dan kararını gözden geçirmesini istemiştir. Komisyon'un tekrar tekrar açıklama yapmasına karşın Hükümet tanıkların kimliklerini tespit edememiş ve 26 Ekim 1999'da Komisyon'a iki polis memurunun kimliklerini tespit etmek için zamanı olmadığını ve bu nedenle sözkonusu duruşmaya katılmalarını sağlayamayacağını bildirmiştir. Bu nedenle komisyon sözkonusu duruşmayı iptal etmek zorunda kalmıştır.

B. Başvuranın olaylara ilişkin görüşleri

14. 1994 yılında başvuran anestezi hemşiresi, kocası Necati Aydın da çevre teknisyeni olarak çalışmaktadır. İkisi de devlet memurudur. Necati aynı zamanda Sağlık İşçileri Sendikası'nın (*Tüm Sağlık Sen*) başkanıdır. Daha önce başvuran ve kocası güvenlik kuvvetleri tarafından taciz edilmiş ve yakalanmıştır. Sendika adına yaptıkları etkinlikler güvenlik kuvvetleri ve polisin dikkatini üzerlerine çekmiştir.

15. Mart 1994'te başvuran ve kocasının sürekli bir ikametgahı bulunmamaktadır, zira daha önce birçok sefer tayinleri çıkmıştır ve Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki işyerlerine taşınmışlardır. Sözkonusu zamanda başvuran altı aylık hamiledir.

16. Başvuran ve kocası 18 Mart 1994 tarihinde, Diyarbakır'da, Necati'nin akrabası Mehmet Hafif Ay'ın evindedir. Saat yaklaşık 20:30 civarında polis, daha önce kahvehanede yakaladığı Mehmet Ay ile birlikte eve gelmiştir. Polis memurları daireye girmiştir. Orada bulunanlardan kimlik kartlarını istemişler ve ailenin çeşitli fertlerini sorguya çekmişlerdir. Polis, daha sonra, beş yaşındaki bir çocuk da dahil dairedeki tüm aile fertlerini tutuklamıştır.

17. Tutuklular araçlara bindirilmiştir. Başvuran tek başına bir araca bindirilmiş ve en az iki polis memuru kendisine eşlik etmiştir. Araçlarda tutukluların gözleri bağlanmış ve daha sonra sorgulanmak için Çevik Kuvvet binasına götürülmüşlerdir. Başvuran hamileliği nedeniyle kendisini pek iyi hissetmemektedir.

18. Çevik kuvvet binasına vardıklarında başvuran sorgulanma sırasını beklemek üzere koridorda oturtulmuştur. Koridorda otururken işkence gören kocasının çığlıklarını duyabilmektedir.

19. Başvuran en az üç kez sorguya alınmıştır. İlk seferinde başvurana kocasının belirli zamanlarda nerede olduğu sorulmuştur. İkinci seferinde kocası da mevcuttur. Kocasını görebilmesi için gözbağı bir süreliğine çıkartılmıştır. Kocasını odanın ortasında çıplak ve gözleri bağlı olarak görmüştür. Vücudu ıslaktır ve çömelmiş, titremektedir. Kocası sorguya çekilirken başvuranın dinlemesi sağlanmıştır. Bu sırada Necati, polise, başvuranın verdiği bir yanıtla çatışan bir cevap vermiştir. Bu olduğunda Necati odadan çıkartılmış, başvuran suçundan tutularak tokatlanmıştır.

20. Başvuran üçüncü kez sorguya alındığında polis kendisine soyunmasını söylemiştir. Kocası da odadadır. Polis, kocasını, sorularına cevap vermezse başvuranın canını yakmakla tehdit etmiştir. Başvuran korkmuş ve durumu ağırlaşmıştır. Kendisi odadan çıkartılmıştır.

Odanın dışında polis memurları kendisine “Yusuf Ekinci’yi tanır mısın? Cesedi boş bir bahçede bulundu. Kocanın da aynı akıbete uğramasını istemezsin herhalde.” demiştir. Odadan her çıkarılışında işkence gören kocasının çığlıklarını duyabilmektedir.

21. Başvuran çevik kuvvet binasından Diyarbakır polis karakoluna götürülmüştür. Hüsniye Ay ve Hüsniye Ay’ın çocukları ile birlikte, dört gün kaldıkları bir hücreye yerleştirilmiştir. Başvuran, 22 Mart 1994’te, yargıç karşısına çıkartılmadan serbest bırakılmıştır. Tutuklu kaldığı süre içerisinde bir avukat, savcı ya da yargıçla temas kurmasına izin verilmemiştir.

22. Yurtsever Kadınlar Derneği’nin başkanı olarak Kürt kadınları adına etkinliklerde bulunan ve başvuranın kocasının bir akrabası olan Yasemin Aydın da yakalanmış ve gözetim altındayken işkence görmüştür. Bu işkence asılmalar, dayaklar, elektrik verilmesi, hakaretler ve tecavüz tehditleri şeklinde olmuştur. Gözetim altındayken Necati Aydın ve Mehmet Ay’ın etkinliklerine ilişkin olarak sorgulanmıştır. Cumhuriyet Savcısı Osman Yetkin’in karşısına çıkartıldıktan sonra 29 Nisan 1994’te serbest bırakılmıştır.

23. Başvuranın kocası ve kocasının kuzeni Mehmet Ay, sonunda 4 Nisan 1994’te (bundan sonra “Diyarbakır DGM” olarak anılacak olan) Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi karşısına çıkartılmıştır. Saat 12:45’te ikisi tıbbi bir muayeneden geçirilmiştir. Saat 9:00’da eşyaları için imza atmışlardır. Yaklaşık 14:00 sularında o gün Diyarbakır DGM’ye gelmiş olan bir avukat, Sezgin Tanrikulu, Necati Aydın’ın mahkeme binasına getirildiğini görmüştür. Bundan sonra iki adama neler olduğunu gören yalnızca birkaç kişi bulunmaktadır.

24. İşlemlerin kayıtları, Cumhuriyet Savcısı’nın gözetim altında kalmalarını talep ettiğini, ancak nöbetçi yargıç tarafından o gün serbest bırakılmalarının emredildiğini göstermektedir. Cumhuriyet Savcısı, Mehmet Ay’ın serbest bırakılmasına ilişkin olarak Diyarbakır DGM’nin Üçüncü Dairesi’ne bir itirazda bulunmuş, ancak bu itiraz 5 Nisan’da reddedilmiştir.

25. Sözkonusu kişiler yargıç huzuruna çıktığında yanlarında bir avukat bulunmasına izin verilmemiştir.

26. Diyarbakır DGM’nin serbest bırakma kararına karşın iki adam, aile fertleri ve arkadaşlarının beklemekte olduğu mahkeme binasının ön kapısından çıkmamıştır. Sezgin Tanrikulu, 2 veya 2:30 civarında binadan çıktığında Hafif Ay’a ikisini de gördüğünü bildirmiştir. Necati’nin babası Şemsettin Aydın da beklemektedir. Aslında, Şemsettin Aydın birkaç gündür mahkeme binasının dışında oğlunu beklemektedir. Şemsettin, yalnızca dua etmek için kahvehaneye gittiği sırada mahkeme binasının dışında bulunmamıştır, bu da saat 11:30 ile 13:30 arasında 15 dakika ve 16 ile 16:30 arasında bir kez daha 15 dakika kadar sürmüştür. Şemsettin’e göre, Necati bu 15 dakikalık süreler içerisinde serbest bırakılmış olsaydı orada bekleyen diğer insanlar tarafından kendisine haber verilirdi. Tutukluların mahkemeden çıkarken kullanılabileceği tek diğer çıkış Diyarbakır DGM’nin bodrumunda, mahkeme kayıtlarının tutulduğu odanın yakınındaki bir kapıdır. Bu çıkış yalnızca polis araçları tarafından kullanılabilir. Kayıt odasındaki kişiler avukatlara Necati’nin bu kapıdan çıktığını söylemiştir.

27. Ertesi gün, 5 Nisan 1994’te, iki tutuklunun aileleri bilgi almak için Cumhuriyet Savcısı’na başvurmuştur. Cumhuriyet Savcısı, kendilerine Necati Aydın ve Mehmet Ay’ın serbest bırakıldığını ve yeniden yakalanmadığını söylemiştir. Sezgin Tanrikulu, Diyarbakır DGM’deki Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Selçuk ile konuştuğunda, Tanrikulu’na Necati’nin muhtemelen PKK’ya katılmaya gittiği söylenmiştir. Cumhuriyet Başsavcısı sorular soran Arif Altinkalem’e de benzer şeyler söylemiştir.

28. 8 Nisan 1994'te Yasemin Aydın'a telefon edilerek kendisini serbest bırakan Cumhuriyet Savcısı Osman Yetkin ile görüşmesi söylenmiştir. Diyarbakır DGM'deki bu görüşmede Yetkin'in yanı sıra Diyarbakır DGM'nin Üçüncü Dairesi'nin Başkanı ve başka bir cumhuriyet savcısı ile yargıç da hazır bulunmuştur. Selçuk, toplantıya daha sonra katılmıştır. Bu görüşmede, Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın mahkeme binası içerisinde nasıl kaybolabileceği sorusu tartışılmıştır. Görüşmedeki yargıç, ön girişin dışında yalnızca binanın arkasında, zemin katında Diyarbakır DGM'nin mahkumları getirip götürmek için sadece polis tarafından kullanılan tek bir girişi olduğunu not etmiştir. Yargıç "telsizlilerin..." iki adamı götürmüş olup olmadığını merak etmiş, ancak cümlesini bitirmemiştir. Görüşmedekiler, aynı zamanda o sırada Diyarbakır'da oynanan "kirli oyunları" da tartışmıştır. Toplantının sonunda Yetkin ile Yasemin Aydın birbirilerinin telefon numaralarını almıştır.

29. Silvan ilçesinde, Pamuklu Nehri yakınlarında, Diyarbakır'a yaklaşık 40 kilometre mesafedeki bir tarlada çalışan köylüler, 9 Nisan 1994 tarihinde üç ceset bulmuştur. Cesetler Diyarbakır-Silvan anayolundan yaklaşık 100 metre uzaklıkta, sığ bir mezardadır. Cesetlerin elleri arkalarına bağlanmıştır ve herbiri, başlarının arkasına sıkılan bir kurşun ile öldürülmüştür. Yaklaşık bir metrelik bir derinliğe yan yana gömülmüşlerdir. Cesetlerden birinin cebinde bulunan bir nikah yüzüğünde Süheyla ismi kazanmıştır. Aileleri, o gece, Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın cesetlerini teşhis etmiştir.

30. Aileler ertesi gün Diyarbakır Devlet Hastanesi morgundan cesetleri teslim almıştır. Morgu ziyaret etmek isteyen birçok kişi geri çevrilmiştir. Öğretmenler sendikasına mensup üç öğretmen gözetim altına alınmıştır Gözetim altındayken tehdit edilmişler ve kendilerine Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın bir çatışma sırasında öldüğü söylenmiştir.

C. Hükümetin olaylara ilişkin görüşleri

31. 18 Kasım 1993 tarihinde yakalanan başvuran, 22 Kasım 1993'te doktor muayenesinden geçmiştir. Serbest bırakıldığı sırada hazırlanan tıbbi rapora göre vücudunda kötü muamele ya da işkence izi bulunmamaktadır.

32. 4 Nisan 1994'te Diyarbakır'daki Terörle Mücadele Dairesi Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın doktor muayenesinden geçmesini talep etmiştir. Bu talebin sonucunda, 4 Nisan 1994'te, saat 12:45'te başvuranın kocası ve Mehmet Ay bir doktor tarafından muayene edilmişler ve doktor, vücutlarında kötü muamele ya da işkence izi bulunmadığı sonucuna varmıştır.

33. Saat 9:00'da, kişisel eşyalarının kendilerine iade edildiğini belirten bir zabıt hazırlayan güvenlik kuvvetleri müdürüne götürülmüşlerdir. Başvuranın kocası bu belgeyi imzalamıştır. O gün daha sonra başvuranın kocası ve Mehmet Ay, serbest bırakılmalarını emreden bir yargıç karşısına çıkartılmışlardır. Necati Aydın ve Mehmet Ay, daha sonra binayı terketmiştir.

34. 9 Nisan 1994'te başvuranın kocasının, Mehmet Ay'ın ve kimliği belirsiz bir kişinin cesedi Diyarbakır'dan 40 kilometre mesafede gömülü bulunmuştur.

35. Yapılan otopsiler sonucunda, cesetlerin ellerinin arkalarında bağlı olmasından hareketle, infaz edildikleri hükmüne varılmıştır. Rigor mortis tam olarak gerçekleşmediğinden, otopsi raporu Necati Aydın'ın yaklaşık 24 saattir ölü olduğunu belirtmiştir. Bu, cinayetin, başvuranın serbest bırakılmasından yaklaşık dört ya da beş gün sonra gerçekleştiği anlamına gelmektedir.

36. Cinayetlerin failleri olan PKK teröristlerinin kimliklerini saptamak için 1994/2233 dosya numarası altında *ex officio* bir soruşturma açılmıştır. Başvuranın kocasını infaz eden teröristler çok hareketli olduğundan ve sık sık komşu ülkelerde saklandıklarından soruşturma çok yavaş ilerlemiştir. Bu teröristler suç mahalline dönme eğiliminde değildir ve olası tanıklar verecekleri ifadenin sonuçlarından ve tehditlerden korktuğu için sessiz kalmayı tercih ettiğinden tanıkların ifadesini almak zor olmaktadır.

37. Komisyon'a başvurunun yapılmasının ardından gözetim altındayken kötü muamele ve işkence görme iddialarına ilişkin başka bir *ex officio* soruşturma açılmıştır. Ancak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı, 6 Ekim 1995'te, başvuranın iddialarını destekleyen hiçbir kanıt olmadığından kimsenin aleyhinde dava açmamaya karar vermiştir.

D. Tarafların sunduğu belgesel kanıtlar

38. Aşağıdaki bilgiler tarafların sunduğu belgelerden elde edilmiştir.

39. 18 Mart 1994 tarihinde hazırlanan yakalama ve ev araması raporuna göre Necati Aydın, Süheyla Aydın, Mehmet Ay ve diğer dokuz kişi, aynı gün Diyarbakır'daki bir evde yakalanmıştır.

40. 22 Mart 1994 tarihli, başvuranı da içeren dokuz tutuklu hakkındaki bir belgede yer alan tek bir cümle, tutukluların üzerinde kötü muamele izi olmadığını belirtmektedir.

41. Yine 22 Mart 1994 tarihinde, başvuran ve diğer iki tutuklu, Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı'nın sözlü talimatı üzerine Diyarbakır Polisi tarafından serbest bırakılmıştır.

42. 23 Mart 1994'te, Necati Aydın'ın kızkardeşi olan Kerime Aydın Diyarbakır DGM'deki Cumhuriyet Savcılığı'na bir dilekçe vererek kardeşi hakkındaki endişelerini dile getirmiş ve hakkında bilgi talebinde bulunmuştur.

43. 25 Mart 1994'te Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı, Kerime Aydın'a, kardeşinin Diyarbakır Polisi'nin terörle mücadele şubesinde tutuklu bulunduğunu bildirmiştir.

44. 28 Mart 1994'te polis gözetimi altındayken Mehmet Ay'ın ifadesi alınmıştır. Kendisinin ve Necati Aydın'ın PKK üyesi olduğunu belirtmiştir.

45. 30 Mart 1994'te Necati Aydın'ın ifadesi alınmıştır. PKK'nın aktif bir üyesi olduğu iddialarını reddetmiştir. Aynı zamanda kendisinin ve bazı arkadaşlarının sermayesi PKK tarafından karşılanacak ve PKK üyelerini tedavi edecek özel bir hastane kurmaya çalıştığı iddialarını da reddetmiştir. Bir PKK sempatizanı olduğunu ve 1992 yılında yakalandığını, ancak aleyhindeki suçlamaların daha sonra düşürüldüğünü kabul etmiştir.

46. Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde, 4 Nisan 1994 günü saat 12:45'te hazırlanan bir rapora göre ne Necati Aydın'ın ne de Mehmet Ay'ın üzerinde herhangi bir kötü muamele izi bulunmaktadır.

47. 4 Nisan 1994 günü saat 9:00'da, Necati Aydın ve Mehmet Ay'ın 18 Mart 1994'te yakalanmalarının ardından el konulan eşyaları kendilerine iade edilmiştir.

48. Diyarbakır Polisi'nin terörle mücadele şube müdürü Ramazan Sürücü tarafından imzalanan bir yazıdan, 4 Nisan 1994 tarihinde Necati Aydın'ın, Mehmet Ay'ın ve Ramazan Keskin adlı birinin Diyarbakır DGM'ye gönderildiği anlaşılmaktadır. Bu yazıdan ayrıca Ramazan Keskin'in de terörle mücadele şubesinde tutulduğu anlaşılmaktadır.

49. Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı, 4 Nisan 1994'te Necati Aydın ve Mehmet Ay'ı sorguya çekmiştir. Necati Aydın PKK üyesi olmadığını yinelerken Mehmet Ay geçmişte PKK'ya katılmak istediğini fakat kabul edilmediğini belirtmiştir.

50. Son olarak, 4 Nisan 1994'te, Diyarbakır DGM'nde Yargıç Raif Kalkıcı Mehmet Ay ve Necati Aydın'ı sorguya çekmiştir. Necati de Mehmet de aynı gün daha önce Cumhuriyet Savcısı'na verdikleri ifadeleri doğrulamıştır. Daha sonra Yargıç, serbest bırakılmalarını emretmiştir.

51. 5 Nisan 1994 tarihinde, Diyarbakır DGM Üçüncü Dairesi, Cumhuriyet Savcısı'nın Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın serbest bırakılmalarını emreden karara ilişkin itirazını reddetmiştir.

52. 9 Nisan 1994'te iki jandarma subayı, Ali Uslu ve Cemil Çelik (bkz. aşağıdaki 120-25 ve 126-29. paagraflar), tarafından bir rapor hazırlanmış ve iki jandarma eri tarafından imzalanmıştır. Rapor, Mehmet Korucu adında birinin jandarma karakoluna gelerek Pamukçay bölgesinde bir ceset bulunduğunu bildirdiğini belirtmektedir. Askerler 13:30'da bölgeye gelmiş ve üç kişinin kısmen gömülmüş cesetlerini bulmuşlardır; adamların elleri arkalarından bağlanmış ve her biri tek bir kurşunla başından vurulmuştur. Cesetlerin üzerlerinde kimliklerini belirlemek için kullanılacak bir belge bulunmamaktadır. Ancak cesetlerden birinin pantolon cebinde bulunan iki altın yüzükten birinin üzerinde "Süheyla" ismi kazınmıştır. Daha sonra jandarmalar bulgularını adli makamlara bildirmiştir.

53. Aynı gün, yetki alanı cesetlerin bulunduğu bölgeyi de kapsayan Bismil ilçesi Cumhuriyet Savcısı Rıdvan Yıldırım, bir doktor olan Fevzi Kaymak ile birlikte bölgeye gitmiştir. Cumhuriyet Savcısı ile doktor bir rapor hazırlayarak üç kişinin herbirinin başlarına sıkılan tek bir kurşun ile öldürüldüğünü ve kurşunların vücuttan çıktığını kaydetmiştir. Muayene sırasında rigor mortis gerçekleşmemiştir ve dolayısıyla kurbanların yaklaşık 24 saattir ölü olduğu tahmin edilmiştir. Doktor olay yerinde ölüm nedenini beyin tahribatı olarak belirlemiştir ve bu nedenle tam otopsi yapılmasına gerek görülmemiştir. *In situ* olarak fotoğraflandıktan sonra cesetler Diyarbakır morguna götürülmüştür.

54. Cumhuriyet Savcısı ile doktor tarafından hazırlanan bu rapora göre yüzüklerle birlikte bulunan cesette bazı morluklar vardır. Sol omuzda bir darbe sonucu oluşmuş 3x3 cm boyutunda bir iz vardır; sol omuzun arkasındaki kürek kemiği üzerinde 5x5 ve 3x3 cm boyutlarında, darbeler nedeniyle oluşan iki berelenmiş alan bulunmaktadır; omuzun sağ kürek kemiği bölgesinde bir darbe nedeniyle oluşan 4x4 cm boyutlarında bir morluk vardır; ve son olarak kondral kaburga üzerinde, 6x6 boyutlarında bir morluk görülmüştür.

55. Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın cesetleri 10 Nisan 1994'te kardeşleri tarafından teşhis edilmiştir. Üçüncü cesedin kimliği belirlenmemiştir. Cesetlerin bir kez daha fotoğrafı çekilmiştir. Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı Necati Aydın için bir defin ruhsatı çıkartmıştır.

56. Bismil Cumhuriyet Savcısı, 18 Nisan 1994'te Necati Aydın'ın kardeşi Mehmet Naili Aydın'ı sorgulamıştır. Aydın, Diyarbakır DGM tarafından 4 Nisan 1994'te kardeşinin serbest bırakılması emrinin verildiğini doğrulamıştır, ancak ailesi hastane çalışanları

kendileriyle temasa geçerek Necati'nin cesedinin morgda olduğunu söyleyene kadar Necati'den bir haber alamamıştır.

57. Bismil Cumhuriyet Savcısı 26 Nisan 1994'te Mehmet Ay'ın kardeşi Mehmet Nuri Ay'ı sorguya çekmiştir. Benzer şekilde, Mehmet Nuri Ay da Diyarbakır DGM'nin kardeşinin ve Necati Aydın'ın serbest bırakılmasını emrettiğini onaylamıştır. Kurbanların nasıl öldürüldüklerini bilmediğini ve özellikle şüphelendiği kimse olmadığını belirtmiştir. Ay, ayrıca, kardeşi ve Necati Aydın'ın yanında bulunan diğer cesedin Diyarbakır'da bir üniversite öğrencisi olan Ramazan Keskin'e ait olduğunu belirtmiştir.

58. Yine 26 Nisan 1996'da Bismil Cumhuriyet Savcısı, Bismil Jandarma Komutanlığı'ndan cinayetlerin siyasi bir yönü olup olmadığını araştırılmasını istemiştir.

59. Bismil Cumhuriyet Savcısı, üç kişinin öldürülmesinin siyasi yönleri olduğuna ve bu nedenle kendi bürosunun soruşturmayı sürdürme yetkisi olmadığına karar vermiştir. Daha sonra Cumhuriyet Savcısı soruşturma dosyasını, cinayetleri soruşturma yetkisine sahip olan Diyarbakır DGM'ye göndermiştir.

60. 3 Mayıs 1995'te, Diyarbakır DGM Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Selçuk, kendisine Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından (bundan sonra "Genel Müdürlük" olarak anılacaktır) 4 Nisan 1995'te gönderilen, başvuranın Komisyon'a yaptığı başvuruya ilişkin yazıyı yanıtlamıştır. Selçuk, yazısında, ofisinin cinayetler hakkındaki soruşturmayı takip ettiğini belirtmiştir. Selçuk, her ikisi de PKK için çalışmayı bıraktığı için Mehmet Ay ile Necati Aydın'ın PKK üyeleri tarafından, cinayetleri Devlet'e isnat ederek Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvuruda bulunmak amacıyla öldürüldüğü kanısındadır. Cinayetlere ilişkin soruşturma bu bilginin ışığı altında yürütülmektedir, ancak henüz cinayetleri işleyen PKK mensuplarını yakalamak mümkün olmamıştır. Selçuk, son olarak, 30 Kasım 1993'te Diyarbakır DGM'ye, başvuruları bir terörist örgüte yardım ve yataklıkla suçlayan bir iddianame sunulduğunu belirtmiştir.

61. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, 6 Ekim 1995'te, 1991, 1992 ve 1994 yıllarında polis gözetimi altındayken Süheyla Aydın'a kötü muamele ettikleri iddialarıyla altı polis memuru hakkında dava açmamaya karar vermiştir. Bu kararda, kendisinden 4 Temmuz 1995 tarihinde bir istinabe müzekkeresi vasıtasıyla alınan ifadesinde sıralanan kötü muamele iddialarının doğru olduğunu gösteren hiçbir kanıt bulunmadığı not edilmiştir. Serbest bırakıldığında hazırlanan tıbbi raporlar kötü muamele izinden bahsetmemektedir.

62. Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı Sami Güngör, 27 Kasım 1997'de Diyarbakır Polisi ve Diyarbakır Jandarması'ndan Necati Aydın, Mehmet Ay ve Ramazan Keskin cinayetlerinin faillerini aramalarını istemiştir. Bu Cumhuriyet Savcısı'na göre cinayetler bir grup PKK üyesi tarafından işlenmiştir.

63. 27 Mart 1998'de, Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı Diyarbakır Polisi'nin terörle mücadele şubesine bir yazı göndererek polis gözetimi altında oldukları sırada Necati Aydın ile Mehmet Ay'ı sorgulayan ve daha sonra 4 Nisan 1994'te onları Diyarbakır DGM'ye götürülen iki polis memurunun kimliklerinin tespit edilmesini istemiştir.

64. 15 Nisan 1998 tarihli yanıtında Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı'na Necati Aydın, Mehmet Ay ve Ramazan Keskin'in polis gözetimi altında oldukları sırada polis komiseri Taner Şentürk ve Hüseyin Karaca adındaki bir polis memuru tarafından sorguya çekildiğini bildirmiştir. Daha sonra üç tutuklu Ramazan Sürücü adına Polis Komiseri Ertan Uzundağ tarafından Diyarbakır DGM'ye gönderilmiştir. Yazı,

ayrıca, o dönemde tahliye tutanağı hazırlama uygulaması olmadığından yetkili makamların, sözkonusu üç kişiyi Diyarbakır DGM'ye götüren polis memurlarının kimliklerini belirleyemediğini belirtmektedir.

65. 12 Mayıs 1998'de Hüseyin Karaca'nın ifadesi alınmıştır. Cesedi Necati Aydın ve Mehmet Ay'ın cesetleri ile birlikte bulunan üçüncü kişi olan Ramazan Keskin'i 2 Nisan 1994'te sorguya çektiğini söylemiştir. Karaca, Necati Aydın ya da Mehmet Ay'ı sorgulamadığını ve onları Diyarbakır DGM'ye götürmediğini belirtmiştir. Hüseyin Karaca, kurbanların Sorgulama dairesinin kaleminde çalışan memurlar tarafından mahkemeye götürüldüğünü düşünmektedir.

66. 22 Mayıs 1998'de Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı Güngör, cinayetlerin PKK tarafından işlendiğini gösteren bir kanıt olmaması ve bu nedenle vakanın siyasi bir cinayet değil adam öldürme olması nedeniyle cinayetleri inceleme yetkisine sahip olmadığına karar vermiştir. DGM Cumhuriyet Savcısı, 30 Mayıs 1994 tarihli görevsizlik kararının (bkz. yukarıdaki 59. paragraf) varsayımlara dayandığını eklemiştir. Soruşturmanın devamı için dosya Bismil Cumhuriyet Savcılığı'na geri gönderilmiştir.

67. İdil kasabası Cumhuriyet Savcısı, 28 Mayıs 1998 tarihinde yakındaki Bismil kasabasındaki meslekdaşı ile temasa geçerek bölgedeki, çoğunluğu 1993 ile 1996 yılları arasında gerçekleşen bazı cinayetlerin muhtemelen aynı kişi ya da kişiler tarafından işlendiğini bildirmiştir. Bu cinayetlerin işleniş tarzında ve kullanılan silahlarda benzerlikler bulunmaktadır. Bu cinayetlerin birbirleriyle ilişkili olduğunu doğrulayabilmek için Bismil Cumhuriyet Savcısı'ndan, Bismil bölgesinde işlenen cinayetlerin ayrıntılarını kendisine göndermesini talep etmiştir.

68. Bismil Cumhuriyet Savcısı, 9 Ekim 1998'te İdil'deki meslekdaşına bir yanıt göndererek kendi yetki alanında 1993 ve 1996 yılları arasında üçü 9 Nisan 1994, geri kalan dördü de 14 Eylül 1996 tarihlerinde olmak üzere yedi kişinin öldürüldüğünü belirtmiştir. 1996 yılında öldürülen dört kişiden çıkartılan kurşunlar jandarmanın adli tıp şubesine gönderilmiştir. 1994 yılında öldürülen üç kişiye ilişkin kurşun ya da kovan bulunamamıştır.

69. 5 Mayıs 1999'da Genel Müdürlük Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na bir yazı göndererek cesetlerin bulunduğu mahalde boş kurşun kovanı, kurşun ya da benzeri başka bir kanıt bulunup bulunmadığını ve adli tıp raporu hazırlanıp hazırlanmadığını sormuştur.

70. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, Genel Müdürlük'ün 5 Mayıs 1999 tarihli yazısını Bismil ilçesi Cumhuriyet Savcılığı'na 6 Mayıs 1999'da iletmiştir.

71. Bismil Cumhuriyet Savcısı, 7 Mayıs 1999'da bölgede hiçbir kurşun ya da kovan bulunmadığı şeklinde bir yanıt vermiştir.

72. 1996 ile 1999 yılları arasında Cumhuriyet Savcıları ve askerler tarafından hazırlanan, hepsi bir paragraf uzunluğunda olan ve çoğu birbirinin aynı pro-forma evraklardan oluşan bir dizi belgeye göre, yürütülen soruşturmalara ve cesetlerin bulunduğu bölgeye yapılan ziyaretler rağmen cinayetlerin faillerini bulmak mümkün olmamıştır. Bu belgeler neler yapıldığını gösteren hiçbir bilgi içermemektedir.

73. Bismil Cumhuriyet Savcısı, 23 Haziran 1999'da, Genel Müdürlük'ün 18 Haziran 1999 tarihli bir talebe yanıt olarak cinayetlere yönelik soruşturmanın halen devam ettiğini ve her üç ayda bir askerler tarafından yapılan soruşturma hakkında Savcılığı'na bilgi verildiğini

bildirmiştir. Cesetlerin bulunduğu bölgede maktüllerin üzerindeki giysilerin dışında hiçbir kişisel eşya bulunmamıştır.

E. Sözlü İfade

1. Süheyla Aydın, başvuran

74. Olaylar olduğu sırada, başvuran Adana'da hemşire olarak çalışmaktaydı. Ne başvuran ne de eşi, sendikaya üye olana kadar herhangi bir makam tarafından rahatsız edilmemiştir. Sendikaya katıldıktan sonra, sendika içindeki etkinlikleri yüzünden tekrar tekrar yakalanmış, tutuklanmış ya da sorgulanmışlardır.

75. Başvuran ve eşi memur olup, birçok kez birlikte yaşamalarını zorlaştıracak şekilde farklı şehirlere atanmışlardır. Tekrarlanan atamalara mahkemeler aracılığıyla itiraz ettiklerinde, Diyarbakır'da bulunmalarının huzur ve güvenlik için bir tehdit oluşturduğunu, bu nedenle de bu şehirden gönderildikleri kendilerine bildirilmiştir. İkisi de görevlerinden istifa etmiş ve Diyarbakır'da kalmışlardır. Daha sonra, Necati Adana'da başka bir iş bulmuştur. Yakalanmamış olsalardı, Süheyla ve Necati 18 Mart 1994'te akşam yemeğinden sonra Adana'ya gitmek üzere Diyarbakır'dan ayrılacaklardı.

76. Ancak, o gün başvuran, eşi ve aralarında beş yaşında bir kız çocuğunun da bulunduğu diğer kişilerle birlikte tutuklanmıştır. Yakalandıkları zaman, Diyarbakır'da Halil Ay'ın evinde bulunuyorlardı. Bu kişiler Diyarbakır'daki suçüstü bürosuna götürülmüşler ve buraya geldikten sonra gözleri bağlanmıştır. Başvuran binayı iyi biliyordu, çünkü daha önce üç kez burada alıkonmuştu.

77. Dört gün süren tutukluluğu boyunca, başvuran üç kez sorgulanmıştır. Neden sürekli Diyarbakır'a geri döndüğü sorulmuştur. Bir polis memuru başvurana, "Seni çok kez Diyarbakır'dan yolladık, ama hala senden kurtulamadık", demiştir. Bir keresinde saçından tutulmuş ve tokatlanmıştır. Tutuklu bulunduğu sırada, sık sık eşi Necati'nin çığlıklarını duymuştur. Bir keresinde, göz bağı yerinden oynamış ve başvuran eşinin çıplak ve ıslak bir durumda olduğunu görmüştür. Eşi titremektedir.

78. Necati'yi sorgulayanlar, sürekli olarak kendisine eğer işbirliği yapmazsa Süheyla'ya zarar vereceklerini ve üzerindeki giysileri çıkarıp onu çıplak bırakacaklarını söylemişlerdir. Başvurana tutuklayanlar, başvurana eğer eşinin sonunun Ankara'da öldürülen Yusuf Ekinci gibi olmasını istemiyorsa, terbiyeli olması gerektiğini söylemişlerdir (bkz *Ülkü Ekinci / Türkiye*, no. 27602/95, 16 Temmuz 2002). Başvuran, bir başka tutuklu ve onun çocukları, dört gün tutuldukları Diyarbakır Emniyet Amirliği'ne gönderilmişlerdir. Tutuklu kaldığı süre içinde başvurandan hiçbir ifade alınmamıştır. Dördüncü gün gece yarısı, tıbbi muayene için hastaneye götürülmüşler (bkz 40. paragraf), doktor, polis memurlarının yanında başvurana vücudunda darbe izlerinin olup olmadığını sormuştur. Başvuran, darbe izi olmadığı yanıtını vermiştir. Başvuran, doktor tarafından fiziksel olarak muayene edilmemiştir. Başvuran bunun üzerine, savcı ya da yargıç huzuruna çıkarılmadan hastanede serbest bırakılmıştır.

79. 4 Nisan 1994'te bir avukat başvurana, eşinin o gün Diyarbakır DGM'nde yargıç huzuruna çıkarıldığını bildirmiştir. Binaya girmenin mümkün olmadığını bildiği için, başvuran eşini görmeye çalışmamıştır. Kayınpederi Şemsettin ve Mehmet Ay'ın ailesi zaten mahkemenin dışında beklemekteydiler.

80. O gün Necati ile Mehmet serbest bırakılmayınca, aileleri yargıcın tutuklu yargılanmalarını emrettiğini ve bu yüzden hapishaneye gönderildiklerini düşünmüşlerdir. Ancak, o akşam cezaevi ile iletişime geçtiklerinde, ikisinin de orada olmadığını öğrenmişlerdir.

81. Ertesi gün, 5 Nisan 1994'te, Şemsettin ve aile avukatları, Necati ile Mehmet'i sormak için Diyarbakır DGM ile iletişime geçmiştir. İki adamın önceki gün serbest bırakıldığı kendilerine söylenmiştir. Bunun üzerine aile üyeleri, iki adamın öldürüldüğünden korkmaya başlamıştır. Necati ile Mehmet'in cesetlerinin bulunduğunu öğrendikleri 9 Nisan 1994 akşamına kadar, bilgi edinmek için çaba göstermeye devam etmişlerdir.

2. Yasemin Aydın

82. Tanık da, 17 Mart 1994 akşamı Hafif Ay'ın evinde olup Necati, Süheyla ve diğerleri ile birlikte tutuklanmıştır. Tanık, tek başına bir hücrede tutulmuş ve işkence gören diğer tutukluların çığlıklarını duymuştur. Polis memurları, tutukluluğunun üçüncü gününde tanığı sorgulamaya başlamıştır. Dövülmüş, elektrik şoku verilmiş, kollarından asılmış ve tecavüzle tehdit edilmiştir.

83. 29 Mart 1994'te, diğer 20 tutukluyla birlikte tıbbi muayene için doktora getirilmiştir. Tutukluları hastaneye götüren polis memurları onları tehdit etmiş ve doktora işkenceden bahsetmemelerini söylemişlerdir. Aynı şekilde, doktor tutuklulara eğer daha fazlasının olmasını istemiyorlarsa, kendilerine yapılan hiçbir şeyden bahsetmemelerini tavsiye etmiştir. Bütün tutuklular iyi olduklarını söylemişlerdir. Tanık daha sonra, serbest bırakılmasını emreden ve Diyarbakır DGM'nde bir savcı olan Osman Yetkin huzuruna getirilmiştir.

84. Necati'nin ortadan kaybolmasının ardından, bazı aile üyeleri onun akıbeti hakkında soruşturma yaparken, tanık onlara katılamamıştır; çünkü tutukluluğu sırasından gördüğü işkence sonucunda ciddi bir şekilde hastalandığı için doktor tedavisi altında bulunmaktadır.

85. Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın kaybolmasının ardından, ancak cesetlerinin bulunmasından önce, 7 Nisan 1994 tarihinde, DGM Savcısı Osman Yetkin, Yasemin'den gelip kendisini mahkeme binasında görmesini istemiştir. 8 Nisan 1994'te, Yasemin Aydın ve Mehmet Ay'ın ağabeyi Hamit Ay, Osman Yetkin'le görüşmeye gitmiştir. Ancak, gittiklerinde Hamit Ay'ın Savcı'yı görmesi için içeriye girmesine izin verilmemiştir. Yasemin Aydın'ın Osman Yetkin'le görüştüğü odada, biri Diyarbakır DGM Üçüncü Daire'nin başkanı olan iki yargıcın yanısıra bir başka savcı da bulunuyordu. Diyarbakır DGM Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Selçuk, ilerleyen bir safhada görüşmeye katılmıştır. Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın başına neler gelmiş olabileceğiyle ilgili bir konuşma gelişmiştir. Yargıçlardan biri, "Telsizliler olabilir mi diye merak ediyorum", demiştir. Odada bulunanlardan bazıları, Diyarbakır'da çözemedikleri bazı "kirli oyunlar"ın oynandığı yorumunda bulunmuşlardır. Necati'nin ailesinin bir başka üyesi olan ve benzer şartlarda öldürülen Vedat Aydın'ın öldürülmesini de tartışmışlardır (bkz *Şükran Aydın / Türkiye*, no. 46231/99). Daha sonra, Yasemin'e iki adamı bulmak için araştırmaya devam edeceklerine dair söz vermişlerdir.

86. Cesetler bulunduktan üç gün sonra Yasemin'den Osman Yetkin'le ve DGM Cumhuriyet Başsavcısı ile yeniden görüşmesi istenmiştir. Bu görüşme sırasında, Yasemin'e ailenin bu kişilerin kaybolmasıyla nasıl başa çıktıkları sorulmuştur. Daha sonra, adamları sağken bulabilmek için daha çok şey yapamadıklarından dolayı özür dilemişlerdir.

3. Şemsettin Aydın

87. Tanık, Necati Aydın'ın babasıdır. Oğlu ve diğer birkaç kişi Mart 1994'te yakalanıp tutuklanmıştır. Oğlu ve Mehmet Ay hariç, tutuklanan kişilerin hepsi daha sonra serbest bırakılmıştır. Oğlunun tutuklanmasından sonra, tanık Diyarbakır DGM binasının dışında oğlunu beklemeye başlamıştır. Bina girişinin yaklaşık 20 metre karşısında, mahkemenin bahçesindeki ağaçların altında otururdu. Her gün sabah 8:30'dan itibaren orada beklemeye başlar, yalnızca öğleyin ve akşam üzeri namaz zamanları mahkeme civarında olmazdı. Oğlu onun olmadığı bu zamanlarda serbest bırakılmış olsaydı, orada yakınlarını bekleyen diğer kişilerden ve orada arkadaş edindiği kişilerden haber alırdı. Tanık birkaç kez, tutukluların serbest bırakılmadan önce check-up için getirilebileceklerini duyduğu hastaneye de gitmiştir. Hastanede oğlu hakkında bilgi almak için uğraşmıştır.

88. 4 Nisan 1994'te, başvuran, mahkeme tarafından oğlunun serbest bırakılmasının emredildiğini öğrenmiştir. Ancak, oğlu mahkeme binasından dışarı çıkmamıştır. Tanık daha sonra köyüne geri dönmüş ve oğlunun cesedinin hastane morguna götürüldüğünü öğrenene kadar Diyarbakır'a geri dönmemiştir.

89. Mahkeme binasının dışında beklediği süre içinde, tanık hiçbir tutuklunun serbest bırakıldığını görmemiştir; mahkeme tarafından serbest bırakılmaları öngörülen tutuklar, alıkondukları yerlere geri götürülüp geceyarısından sonra serbest bırakılmış olabilirler. Tanık, hiçbir zaman oğlunun serbest bırakılmasını ummamış, ancak oğlu hakkında haber alma ümidiyle beklemeye devam etmiştir.

90. Tanığa göre, oğlu solcu görüşleri ve sendika etkinliklerinde yer alması nedeniyle öldürülmüştür. Oğlunun birkaç arkadaşı ve özellikle bir akrabası olan Vedat Aydın, benzer koşullarda öldürülmüştür.

4. Sezgin Tanrıkulu

91. Tanık, Diyarbakır'da görev yapmakta olan bir avukattır. Birçok kez müvekkillerini temsil etmek için Diyarbakır DGM huzuruna çıkmıştır. Mahkemenin usulünü ve mahkeme binasını iyi bilmektedir.

92. Bu başvuruya neden olan olayların olduğu sırada, mahkeme binası bir duvarla çevrili bahçe içinde bulunuyordu. Bahçeye açılan iki kapı vardı. Bu kapılardan biri, mahkemede çalışan personel ve gözaltında tutulan şüphelileri ve tutuklu yargılanan davalıları getirip götürürken memurlar tarafından kullanılıyordu. Diğer kapı, avukatlar ve halk tarafından kullanılıyordu. Mahkeme binasının üç kapısı vardı; bunlardan ikisi resmi kullanım, üçüncüsü ise avukatlarla halkın kullanımını içindi. Avukatların gözaltından mahkemeye getirilen müvekkilleriyle konuşması yasaktı. Tutukluların avukatlara erişimleri yoktu.

93. Gözaltından mahkemeye götürülen bir kişi, bir savcı ya da yargıç tarafından serbest bırakılabilirdi. Bu durumda, polis memurları binanın halk tarafından kullanılan kapısına kadar şüpheliye eşlik eder ve şüpheli burada serbest bırakılırdı. 1994'te, mahkeme tahliye belgesi hazırlamazdı; 1995'e kadar böyle bir uygulama getirilmemiştir. Kemer, para, saat, yüzük gibi kişisel eşyalar, mahkeme binasındaki yargıç önüne getirilmeden tutukluya iade edilmezdi.

94. 4 Nisan 1994'te tanık, bununla ilgisi olmayan bir iş için Diyarbakır DGM binasına gitmiştir. İşini tamamladıktan sonra, 14:00 ya da 14:30 sıralarında ayrılmak üzereyken, Necati Aydın ile Mehmet Ay'ı iki ya da üç polis tarafından mahkemeye getirilirken görmüştür. Tanık

ile Necati birbirlerini görmüş ve gözleriyle selamlaşmışlardır. Tanık mahkemeden ayrıldıktan sonra, kapının dışında bekleyen Mehmet Ay'ın ağabeyi Hafif Ay'ı görmüş ve az önce kardeşiyle Necati'yi mahkeme binasına götürülürken gördüğünü Hafif Ay'a söylemiştir.

95. Diyarbakır DGM binasının dışında tutukluları bekleyen aile üyeleri tanıdık bir görüntüydü. Aile üyeleri, yakınları tutuklanır tutuklanmaz orada serbest bırakılmalarını beklerlerdi, çünkü bir kişi tutuklandığında ne zaman serbest bırakılacağını bilmek mümkün değildi. O zaman, şüphelinin yargıç önüne getirilmeden önce azami tutuklu kalma süresi 30 gündü.

96. 4 Nisan 1994 akşamında, Hafif Ay tanığı aramış ve ne kardeşinin ne de Necati Aydın'ın mahkeme binasından çıktığını söylemiştir. Hafif Ay, tanığa iki tutuklunun serbest bırakıldığına ya da karakola geri götürüldüklerine dair bilgisi olup olmadığını sormuştur. Ertesi sabah, tanık Cumhuriyet Başsavcısı Selçuk'la konuşmuştur. Selçuk, yargıcın iki tutuklunun serbest bırakılmasına karar verdiğini doğrulamıştır. İki tutuklunun mahkeme kapısında görülmediğini öğrendikten sonra, Savcı bu iki kişinin PKK'ya katılmış olabileceğini tanığa söylemiştir.

97. Diyarbakır DGM'sinin Üçüncü Daire'sinin mahkeme kalemi, mahkeme binasının zemin katında, tutukluları getirip götürmek için polis memurlarının kullandığı çıkış kapısının yanında bulunuyordu. Daha sonraki bir tarihte, kalemde çalışan memurlar, tanığa Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın o kapıdan bırakıldıklarını söylemişlerdir. Tanık, bilgiyi veren kişilerin hayatlarından endişe duyduğu için, bu bilgiyi başka kimseye iletmemiştir.

5. Arif Altunkalem

98. Bu tanık da Diyarbakır'da görev yapmakta olan bir avukattır. Bu başvuruya neden olan olayların olduğu sırada, Necati Aydın için çalışmaktadır. Müvekkili 1994 Mart'ında tutuklandığı zaman, tanığın kendisini görmesine izin verilmemiştir. Bunun nedeni, o zaman yürürlükte olan mevzuatın, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin yetkisine giren bir suçtan dolayı tutuklanan kişilerin avukatlarına erişmesine izin vermemesiydi. Tanık ayrıca, Necati'nin ne zaman yargıç önüne çıkartılacağından da haberdar edilmeyecekti; ancak tanık bunun maksimum tutukluluk süresi olan 30 gün içinde olacağını bilmektedir.

99. 4 Nisan 1994'te, tanık diğer birkaç müvekkilini duruşmalarında temsil etmek üzere Diyarbakır DGM binasında bulunmaktadır. Tanık, bina içinde Necati Aydın'la karşılaşmamış, ama daha sonra Necati'nin o gün orada olduğunu bir mahkeme memurundan öğrenmiştir.

100. Tanık, 5 Nisan 1994'te, Necati'nin kendisinin serbest bırakılmasına karar veren yargıç önüne çıkarıldığını, ancak binadan çıkarken görülmediğini öğrenmiştir. Tanık daha sonra DGM Cumhuriyet Başsavcısı Selçuk'la konuşmaya gitmiştir. Selçuk, Necati'nin serbest bırakıldığını ve PKK'ya katılmış olabileceğini söylemiştir.

6. Bekir Selçuk

101. Tanık, olayların olduğu sırada Diyarbakır DGM Cumhuriyet Başsavcısı idi. Necati Aydın'ın PKK üyeliği hakkında sorgulandığını anımsamıştır.

102. Olayların olduğu sırada, tahliye tutanağı hazırlama uygulaması yoktu. Bazen, bir savcı ya da yargıç tarafından tahliyesine karar verilen bir tutuklu, polis memurları tarafından güvenli bir yere götürülüp orada serbest bırakılırdı. Aksi takdirde, tutuklu mahkeme binasının dışında serbest bırakılırdı. Hiçbir şekilde tutukluların mahkeme binası içinde serbestçe etrafta dolaşmalarına izin verilmezdi.

103. Bir Cumhuriyet Savcısı olarak, tanığın 4 Nisan 1994'te mahkeme binası içinde Necati Aydın'a eşlik eden polis memurlarının kimliklerini belirlemesi mümkün olabilirdi. Ancak, tanık bunu yapıp yapmadığını ve daha sonra bu polis memurlarını sorgulayıp sorgulamadığını hatırlayamamıştır. Bunu yapmış olabileceğini düşünmüştür. Tanık, polis memurlarının güvenliklerini tehdit etmemek için, hiçbir şekilde polis memurlarının kimliğini ya da kendisine neler söylediklerini bir belgeye kaydedemezdi. Ayrıca, mahkeme binasına giderken Necati Aydın'a eşlik eden polis memurlarının tarifi, soruşturma için önemli olmayabilirdi.

104. 3 Mayıs 1995'te hazırlanan belgede ifade edilen görüşler (bkz paragraf 60) soruşturmalara dayandırılmıştır. Öznel görüşlere dayanmamışlardır. Tanık, Necati Aydın ile Mehmet Ay'ın PKK üyesi olduklarına inanıyordu. Necati, örgütten ayrıldığı için PKK üyeleri tarafından öldürülmüş olabilirdi. Belki de, benzer koşullarda öldürülen Vedat Aydın'la aynı soyadı taşıdığı için öldürülmüştür.

105. Ne Necati Aydın ve eşinin yargıç tarafından kanıt yetersizliği nedeniyle serbest bırakılmasına karar verilmesinin, ne de Necati ile Süheyla'nın PKK ile ilgili bir suçtan hüküm giymemiş olmasının, tanığın Necati ile eşinin PKK üyesi olduğunu düşünmesiyle ilgisi vardır. Süheyla Aydın'ın PKK üyelerine yardım ve yataklık etme suçlarından beraat etmesi, yargılamayı yürüten mahkeme yargıcının kişisel görüşüydü. Beraat etmesi, Süheyla Aydın'ın PKK etkinliklerinde yer almadığı anlamına gelmiyordu.

106. Tanık, ölen kişilerin aile üyeleri ile görüştüğünü inkar etmiş (bkz.85 ve 86. paragraflar) ve Sezgin Tanrıku ve Arif Altınkalem adli avukatlarla tanışıp tanışmadığını ve Necati Aydın'ın ortadan yok olmasından bahsettiklerini anımsamamıştır (bkz. 96 ve 100. paragraflar).

107. Tanığın ofisi zaman zaman, bazı memurların PKK üyeleriyle irtibat halinde olduğunu gösteren bilgiler alıyordu. Böyle durumlarda ve böyle memurları suçlamak için kanıt elde edemediği zaman, bu memurların başka şehirlere atanmasını sağlıyordu.

108. Tanık, Necati Aydın'ın PKK üyeleri tarafından öldürüldüğü görüşünü devam ettirmiştir; böylece AİHM'ye Türkiye aleyhinde şikayette bulunulabilecekti (bkz. paragraf 60).

7. *Rıdvan Yıldırım*

109. Tanık, olayların geçtiği sırada Bismil Cumhuriyet Savcısıdır. Cesetler, onun yetkisi alanındaki bir alanda bulunmuş ve tanık, 9 Nisan 1994'te cesetlerin incelemesine katılmıştır (bkz. paragraf 53).

110. Tanık, öldürmeye neden olan koşulları belirlemek için tam bir otopsi yapmanın gerekli olmadığına karar vermiştir; ölüm sebebi belirlenmişti ve bu yeterliydi. Öldürme şekilleri –özellikle başa atılan tek el ateş ve cesetlerin yol kenarına atılması- tanığın cinayeti gerçekleştirenlerin PKK üyeleri olduğunu düşünmesine neden olmuştur.

111. Savcılar, ölen kişinin bir yakınından resmi bir istek gelip gelmemesine bakmaksızın, bir adam öldürme olayını soruştururdu. Tanığın Bismil'de kaldığı süre içinde, bölgede çok sayıda adam öldürme olayı gerçekleşmiş ve bu adam öldürme olaylarının her biri yetkililer tarafından soruşturulmuştur.

8. *Sami Güngör*

112. Tanık, Cumhuriyet Savcısı olup 1996 Ekim’inde Diyarbakır DGM’ye atanmıştır. Bu tarihten itibaren, başvuranın eşinin ve diğer iki kişinin öldürülmesine ilişkin soruşturmayı gerçekleştirmiştir. Kendisinden önceki Cumhuriyet Savcısından yaklaşık bin adet benzer dava almıştır.

113. 20 Kasım 1997’de imzaladığı bir belgede (bkz. paragraf 62), tanık, Necati Aydın’ın PKK üyeleri tarafından öldürüldüğünü kaydetmiştir. Tanık, o sıralarda o bölgede gerçekleştirilen bir adam öldürmenin soruşturmasını yaparken, başlama noktasının faillerin PKK üyesi olduklarını düşünmek olacağını belirtmiştir. Bunun aksini gösteren kanıtlar ortaya çıkarsa, diğer olasılıklar da soruşturulurdu. 22 Mayıs 1998’de tanık, adam öldürmelerin PKK üyeleri tarafından gerçekleştirildiğini gösteren hiçbir kanıt olmadığına karar vermiş ve soruşturma dosyasını yerel savcıya göndermiştir (bkz. paragraf 66).

9. Ramazan Sürücü

114. Tanık, olayların geçtiği sırada başvuran, Necati Aydın, Mehmet Ay, Ramazan Keskin ve diğerlerinin tutuklu bulunduğu Diyarbakır Emniyet Amirliği’nin terörle mücadele şube müdürüydü (bkz. paragraf 48).

115. Bir kişi tutuklandığında, kişisel eşyaları o kişiden alınır ve bunun için bir belge imzalaması istenirdi. Tutuklu, yargıç önüne çıkarılacağı zaman, eşyaları geri verilir ve kişiden aynı belgeyi imzalaması istenirdi. Necati Aydın için de aynı şey yapılmıştır (bkz. paragraf 47).

116. 4 Nisan 1994’te, iki ya da üç polis memuru Necati Aydın ile Mehmet Ay’a eşlik etmiştir. Bu polis memurları, tutuklular gözaltındayken onları sorgulayanlarla aynı kişiler olamazlar.

117. Tanık, hiçbir zaman Necati Aydın’ın ortadan kaybolmasını ve daha sonra öldürülmesini araştıran yetkililer tarafından sorgulanmamıştır.

10. Yusuf Ercan

118. Tanık, polis memuru olup olayların geçtiği sırada Diyarbakır Emniyet Amirliği’ndeki tutuklulardan sorumlu olan kişiydi. Necati Aydın’ın kişisel eşyalarının alınıp daha sonra kendisine geri verildiğini gösteren belgeyi imzalamıştır (bkz. paragraf 47).

119. Tanık, 4 Nisan 1994’te Necati Aydın ile Mehmet Ay’a Diyarbakır DGM’ye giderken kimin eşlik ettiğini hatırlamamıştır; ancak tutuklu buldukları yerdeki belgeleri inceleyerek bu polis memurlarının kimlikleri belirlenebilirdi.

11. Ali Uslu

120. Tanık, şu an jandarma olarak görev yapmaktadır. Olayların geçtiği sırada ise Kağıtlı Jandarma Karakolu’nda komutan yardımcısıydı.

121. Söz konusu günde, bir köylü karakola gelmiş ve tarlalarda üç ceset bulunduğunu söylemiştir. Komutalarındaki birkaç askerle birlikte tanık ve komutanı, karakoldan yaklaşık beş kilometre ve anayoldan 100 metre uzaklıkta olan olay yerine gitmiştir. Üç adamın nabızlarını kontrol etmişler ve ölü olduklarına karar vermişlerdir.

122. Tanık, cesetlerin bulunduğu bölgeye geldiğinde, üç adamı PKK'nın öldürdüğünü, bunun sebebinin de PKK üyelerinin bu üç adamın Devlet makamları için çalıştığından şüphelenmelerinden kaynaklanabileceğini düşünmüştür.

123. Cesetlerin gömüldüğü yere arabayla gelmek mümkün olamazdı; ancak bir traktör oraya ulaşabilirdi. Ancak, olay yerinin yakınlarında ne tekerlek ne de ayak izi vardı. Aynı şekilde, o civarda hiçbir kan lekesi yoktu. Üç adamın cesetlerin bulunduğu yerde öldürülüp öldürülmediğine dair tanığın hiçbir fikri yoktu. Eğer adamlar orada vurulmuşsa, silah sesleri çok uzak olduğu için karakoldan duyulmazdı.

124. Olay yerine giden tek yol, Silvan ile Diyarbakır arasından geçen yoldu. Bu yol, tanığın karakolundaki askerler tarafından sürekli gözetim altında tutuluyordu. Bu yol üzerinden giden bütün araçlar ve kişiler aranıyordu.

125. Tanığın amiri, kimlik belgeleri için cesetleri aramış, ancak iki evlilik yüzüğü dışında ölen adamların kimliğini belirleyecek hiçbir şey bulamamıştır. Yaklaşık 40-50 askerden oluşan yardım ekiplerinden de kanıt için bölgeyi aramalarını istemişlerdir. Hiçbir şey bulunmamıştır. Daha sonra yerel savcıya haber vermişler ve soruşturmayı ona devretmişlerdir. Tanığın karakolu, araştırma yapan savcıyı üç ayda bir gelişmeler hakkında bilgilendirmeye devam etmiştir. Tanık, civar köylerin sakinlerinin birşey görüp duyduklarına dair sorgulanıp sorgulanmadıklarını anımsayamamıştır. Eğer önemli bir bilgi olsaydı, söz konusu edilirdi.

12. Cemil Çelik

126. Tanık, şu an jandarma olarak görev yapmaktadır. Olayların geçtiği sırada ise Kağıtlı Jandarma Karakolu'nun komutanıydı. Tanık, yukarıda adı geçen yardımcısı Ali Uslu'nun tarif ettiği olay sırasını doğrulamıştır.

127. Bismil Cumhuriyet Savcısı, tanıktan ölümlerin siyasi bir bağı olup olmadığını belirlemesini istemiştir (bkz. paragraf 58). Ölen kişilerin yargıç tarafından serbest bırakılmalarına karar verildikten sonra ortadan kayboldukları tanığa bildirilmemiştir. Cesetlerin bulunmasından haftalar ve aylar sonra yaptığı araştırma sırasında, tanık cesetlerin bulunduğu yere gitmiş ve önemli bilgiler sağlayabilecek olan yerli halkla konuşmuştur. Sorguladığı kişilerin isimleri üç aylık raporlarına kaydedilmiştir. 1994'ün sonlarında görevini bırakana kadar araştırmasına devam etmiş, ancak araştırma arkasından gelen kişi tarafından devam ettirilmemiştir.

128. Ölen adamların ellerini bağlamak için kullanılan ipler tanık ve komutasındaki askerler tarafından kesilmiş ve olay yerinde bırakılmıştır. Tanığa göre iplerin kanıtsal değeri olmadığı için, ipleri alıp incelemenin önemli olmadığını düşünmüştür. Aynı şekilde, olay yerini araştırmalarına yardım etmeleri için ek olarak 40-50 asker istemesini de raporuna kaydetmesine gerek yoktu.

129. Diyarbakır'dan cesetlerin bulunduğu yere doğru giden bir aracın en az iki kontrol noktasından geçmesi gerekiyordu; birisi Diyarbakır'ın hemen dışında bulunan ve Diyarbakır Polisinden polis memurlarının bulunduğu kontrol noktası, diğeri ise Kağıtlı jandarma karakolunun dışında, tanığın komutasındaki askerlerin bulunduğu kontrol noktasıdır. Karakolun yanındaki yoldan çok fazla araç geçmediği için, geçen her araç ve içindeki yolcular tamamen aranıyordu. Polis arabaları ya da ambulanslar bile kontrol ediliyordu.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

130. İlgili iç hukukun açıklaması *Akkoç / Türkiye* davasında bulunabilir (no. 22947/93 ve 22948/93, §§ 42-58, AİHM 2000-X).

HUKUK

I. HÜKÜMET'İN ÖN İTIRAZI

131. Hükümet, kabuledilebilirlik sonrası görüşlerinde, iç hukuk yollarının tüketilmediği konusunda ısrar etmiştir. Hükümet, Komisyon'un yalnızca başvuranın 2. madde şikayeti ile ilgili olarak bu konuya değindiğini ve başvuranın yapmış olduğu diğer başvurularla ilgili olarak iç hukuk yollarından yararlanıp yararlanmadığını araştırmadığını belirtmiştir. Hükümet ayrıca, başvuranın şikayetlerini daha etkin bir şekilde takip etmekten korkabileceği iddiasını reddetmiştir, çünkü başvuran basınla ve İnsan Hakları Derneği'nin Diyarbakır koluyla görüşmekten korkmamıştır.

132. AİHM, Komisyon'un kabuledilebilirlik kararında bu konuyla yeterince ilgilendiğini göz önüne alarak, konuyu yeniden incelemenin gerekli olmadığını görmüştür. AİHM, bu nedenle, Hükümet'in ilk itirazını reddetmiştir.

II. AİHM'İN KANITLARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMESİ VE OLAY TESPİTİ

A. Tarafların iddiaları

1. Başvuran

133. Başvuran, eşi Necati'nin en son polis memurları tarafından Diyarbakır DGM binasına götürülürken sağ olarak görüldüğünü ifade etmiştir. Başvuran, yargıcın eşinin serbest bırakılmasına karar vermesinin ardından gerçekten serbest bırakıldığına dair hiçbir kayıt olmadığını belirtmiştir. Bu noktada, eşi hala polis memurlarının elindeydi. Eşi serbest bırakılmış olsaydı, binanın çıkışına kadar götürülürdü. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısının belirttiği gibi, güvenlik nedeniyle tutukluların mahkeme binası çevresinde refakat edilmeden dolaşmasına izin verilmezdi (bkz. paragraf 102). Eğer eşi serbest bırakılmış olsaydı, mahkeme binası dışında bekleyen aile üyeleri her durumda kendisini görürdü. Başvurana göre, eşi, polis memurları tarafından binanın polisler için ayrılmış olan arka kapısından çıkartılmıştır. Başvuran, sorumlu Hükümet'in, tüm olayların işaret ettiği sonucu yalanlayacak hiçbir kanıt sunmadığını belirtmiştir. Özellikle, Hükümet 4 Nisan 1994'te başvuranın eşini götüren polis memurlarının kimliklerini belirlememiştir. Söz konusu polis memurları, konu hakkında ifade verecek durumda olan tek kişilerdir.

134. Başvuran ayrıca, Devlet ajanlarından başka hiçbir kimsenin eşini öldürmüş olamayacağını belirtmiştir. Üç adam – hayattayken ya da öldükten sonra – eğer yetkili makamların izni ile hareket eden ve denetim noktalarından geçme izni bulunan kişiler tarafından söz konusu noktaya götürülmemişse, o noktaya nasıl götürüldüklerini anlamak güçtür. Başvuran ayrıca, 9 Nisan 1994 tarihli otopsi raporuna göre, ölümden sonra vücudun katılması durumunun henüz başlamamış olmasına dikkati çekmiştir. Bu durum, üç adamın 24 saatten az bir süre önce öldürülmüş olduğunu ve adamların öldürülmelerinden önce dört gün kendilerini ele geçiren kişilerin ellerinde olduklarını göstermektedir. Yetkili makamlar, söz konusu günler boyunca, adamların izlerini bulmak için hiçbir adım atmamıştır. Başvurana göre, bu eylemsizlik yetkili makamların, eşinin Devlet'in bilgisi altında, bir yere götürülmüş olduğunu bildiklerine işaret etmektedir.

135. Eşinin öldürülmesine ilişkin olarak başvuran, eşinin Devlet tarafından hedef alınan kişi pozisyonuna düştüğünü belirtmiştir. Halkın Emeği Partisi'nin bir mensubu olan ve benzer koşullarda öldürülmüş olan bir yakını olan Vedat Aydın gibi, Necati de Sağlık Çalışanları Sendikası başkanı olan ve yüksek profilli bir eylemcidir. Son olarak başvuran, yetkili bir devlet memurundan diğerine devredilen cesetlerin daha sonra bir köprü altında bulunduğu bir olaya atıfta bulunulan Susurluk raporuna (bkz., *Ülkü Ekinci*, yukarıda kaydedilen, §§ 92-110) değinmiştir. Bu, Necati Aydın ve diğer iki adamın öldürülmesine yapılan bir gönderme olarak anlaşılmıştır.

2. Hükümet

136. 5 Mayıs 1998 tarihinde sundukları kabul edilebilirlik sonrası görüşlerinde, Komisyon, Strazburg ve Ankara'da görgü tanıklarının dinlemeden önce Hükümet, başvuranın iddialarının hiçbir temele dayanmadığını ileri sürmüştür. Başvuranın ya da eşinin, gözaltında buldukları sırada kötü muameleye maruz kaldıklarına dair hiçbir delil yoktur. Eşi, 4 Nisan 1994 tarihinde serbest bırakılmıştır ve dört gün sonra gerçekleşen ve sorumluluğunun, Devlet ajanlarına yüklenemeyeceği ölümü, soruşturulmaya devam edilmektedir.

B. 38 § 1. (a) madde ve Devlet tarafından varılan sonuçlar

137. Delilleri değerlendirmeden önce AİHM daha önce de yapmış olduğu gibi, AİHS'nin 34. maddesi uyarınca öngörülen kişisel başvuru sisteminin etkin şekilde işlemesi için Devletler'in, başvuruların, uygun ve etkin olarak incelemesini olanaklı kılan tüm gerekli olanakları sağlaması gereğinin büyük önem taşıdığını vurgular (bkz., *Tanrıkulu/Türkiye* [BD], no. 23763/94, § 70, AİHM 1999-IV). Başvuranın, Devlet ajanlarını AİHS tarafından korunan haklarını ihlal etmekle itham ettiği bu nitelikteki davalara ilişkin işlemlerde, belli durumlarda yalnızca sorumlu Hükümet'in, sözkonusu iddiaları doğrulayan ya da çürüten bilgilere erişme imkanı olduğu açıktır. Hükümet'in yeterli açıklama yapmaksızın ellerinde olan bu tür bir bilgiyi sunmaması, başvuranın iddialarının meşruluğuna ilişkin sonuçlar çıkarmaya neden olur ve sorumlu bir Devlet'in, AİHS'nin 38 § 1. (a) maddesi uyarınca yükümlülüklerine uyma düzeyi hususunda olumsuz bir neticeye yol açar (bkz. *Timurtaş/Türkiye*, no. 23531/94, §§ 66 ve 70, AİHM 2000-VI). Aynı durum, Devlet'in bir davada olayların saptanmasını zorlaştıran bilgileri sunmada gecikmesi için de geçerlidir.

138. Bu bağlamda AİHM, Hükümet'in, Komisyon'un doküman ve bilgi için taleplerine verdiği cevaba ilişkin bir takım meseleleri gözönünde bulundurduklarını belirtmiştir. Belli belgeler için kişisel talepler dışında, Hükümet'ten bir çok defa Komisyon'a başvuranın eşinin öldürülmesine ilişkin soruşturmaya ait tüm dokümanları sunması istenmiştir.

139. Sözkonusu dokümanlarla ilgili olarak, AİHM bir grup dokümanın var olduğunun, 1999 senesi Eylül ayında görgü tanıklarının, Komisyon delegeleri tarafından incelenmesi sırasında ortaya çıktığını gözlemlemiştir. Dokümanların bir kısmı, sözkonusu tarihte Hükümet temsilcileri tarafından meydana getirilmişken, diğer bir kısmı bilirkişi heyetinin toplanmasından sonra ortaya çıkarılmıştır. Sözkonusu dokümanlar, aşağıda kaydedilenleri kapsamaktadır:

(a) Necati Aydın, Mehmet Ay ve Ramazan Keskin'in Diyarbakır DGM'ye gönderilmesini öngören 4 Nisan 1994 tarihli doküman (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 48).

(b) 18 Nisan 1994 tarihinde Mehmet Naili Aydın'dan alınmış olan ifade (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 56).

(c) 26 Nisan 1994 tarihinde Mehmet Nuri Ay'dan alınmış olan ifade (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 57).

(d) Bismil Cumhuriyet Savcısı'ndan alınmış olan 26 Nisan 1994 tarihli bir mektup (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 58).

(e) 30 Mayıs 1994 tarihli yetkisizlik kararı (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 59).

(f) Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Selçuk'tan alınmış olan 3 Mayıs 1995 tarihli mektup (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 60).

(g) Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı'ndan alınmış olan 27 Mart 1998 tarihli mektup (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 63).

(h) Diyarbakır Polis Karakolu'ndan alınmış olan 15 Nisan 1998 tarihli mektup (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 64).

(i) 12 Mayıs 1998 tarihinde Hüseyin Karaca'dan alınmış olan ifade (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 65) ve son olarak,

(j) 22 Mayıs 1998 tarihli yetkisizlik kararı (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 66).

140. Talep edilmiş olduğu gibi bu önemli belgeler, Ankara'da görgü tanıklarının ifadesi alınmadan önce ortaya çıkarılmış olsa idi, bu durum Komisyon'un, diğer ilgili görgü tanıklarının teşhis etmesini ve onları Mahkeme'ye çağırmasını mümkün kılardı.

141. Ayrıca AİHM, daha önceki iki olayda Yasemin Aydın ile iletişim kuran DGM Cumhuriyet Savcısı Osman Yetkin'in ya da Necati Aydın'ın (bkz. yukarıda kaydedilmiş olan paragraf 50) serbest bırakılması kararını veren Yargıç Raif Kalkıcı'nın ifade vermek için Komisyon Delegeleri huzuruna çıkmadığını belirtmiştir. Osman Yetkin'in Komisyon Delegeleri huzuruna çıkmamasına ilişkin olarak, Hükümet bulunduğu adresten ayrılıp bilinmeyen bir yere gitmiş olduğu için Yetkin ile iletişim kuramadıklarını belirtmiştir. Yetkin'in yerini tespit etme hususunda ne gibi çalışmalar yaptıklarına ilişkin Hükümet'ten bir açıklama gelmemiştir. Raif Kalkıcı'nın Komisyon delegeleri huzuruna çıkmamasıyla ilgili olarak AİHM, duruşmalar sırasında Hükümet'i temsil etmekte olan avukatın, görgü tanıklarının Komisyon huzuruna çıkmamasına ilişkin resmi bir yazılı açıklama yapılacağını ifade ettiğini gözlemlemiştir. Ancak, Hükümet'ten bu tür bir açıklama gelmemiştir. Kalkıcı'nın, Necati Aydın'ın serbest bırakılması kararını veren yargıç olduğunu ve bu nedenle, Aydın'ı canlı olarak gören son kişilerden biri olduğunu gözönüne alan AİHM, Hükümet'in Kalkıcı'yı Mahkeme'ye çağırmasına ilişkin üzüntülerini sunar.

142. Son olarak AİHM, 4 Nisan 1994 tarihinde Hükümet'in, Necati Aydın'a refakat eden polis memurlarını teşhis etmediğini ve Mahkeme'ye çağırmadığını gözlemler (bkz. yukarıda kaydedilmiş olan paragraf 13). Hükümet'in, Komisyon'un polis memurlarını şahsen dinlemesine ilişkin kararını sorgulamasıyla ilgili olarak (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 13), AİHM şu an bu Mahkeme için geçerli olduğu gibi, bir görgü tanığının olayların değerlendirilmesiyle ilişkili olup olmadığına, ilişkiliyse, bunun derecesine ve bu tür görgü tanıklarından ifadenin ne şekilde alınması gerektiğine karar vermenin Komisyon'un yükümlülüğü olduğunu hatırlatmıştır (bkz. *Orhan/Türkiye*, no. 25656/94, § 271, 18 Haziran 2002).

143. AİHM, Hükümet'in Komisyon'un ilgili dokümanlar, bilgi ve görgü tanıklarına ilişkin taleplerine cevap olarak gecikmeler ve ihmaller hususunda hiçbir tatmin edici açıklamada bulunmamış olduğu sonucuna varmıştır. Dolayısıyla, bu hususta Hükümet'in tutumundan gerekli sonuçları çıkarabileceği kanısındadır. Ayrıca AİHM, sorumlu Hükümet'in Sözleşme işlemlerindeki işbirliğinin önemine atıfta bulunarak (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 137) ve bu nitelikteki bir ifade-alma uygulamasından doğabilecek kaçınılmaz zorlukların farkında olarak (bkz. yukarıda kaydedilen *Timurtaş*, § 70), Hükümet'in AİHS'nin 38 § 1. (a) maddesi uyarınca, olayları tespit etme görevinde Komisyon'a ve AİHM'ye tüm gerekli olanakları sağlama yükümlülüğünü yerine getiremediği sonucuna varmıştır.

C. AİHM'nin olayları değerlendirmesi

144. Başvurana göre, kocası Necati Aydın yargıcın 4 Nisan 1994 tarihindeki kararı ardından hiçbir zaman fiziksel olarak serbest bırakılmamıştır. Daha sonra vurulmuş ve Devlet ajanları tarafından öldürülmüştür. Hükümet bunu reddetmiştir.

145. AİHM ilk olarak, gözaltında tutulan kişilerin savunmasız bir durumda olduklarını ve yetkili makamların, onları korumakla yükümlü olduklarını hatırlatır. Daha önce, bir kişinin sağlığı yerinde olduğu halde gözaltına alınması ve serbest bırakıldığı sırada vücudunda yaralanma izlerinin görüldüğü durumlarda Devlet, bu yaralanmaların ne şekilde oluştuğuna dair makul bir açıklamada bulunmakla yükümlüdür (bkz., diğer yetkili makamlar arasında, *Selmouni/Fransa* [BD], no. 25803/94, § 87, AİHM 1999-V). Yetkili makamların bir kişinin gözaltında tutulduğu sırada gördüğü muameleye ilişkin açıklamada bulunma yükümlülüğü, özellikle kişinin hayatını kaybettiği durumlarda kesinlikle gereklidir (bkz. *Salman/Türkiye* [BD], no. 21986/93, § 99, AİHM 2000-VII). Bu nedenle yetkili makamlar, serbest bırakılana kadar tutuklu kişinin sağlık durumunda sorumludur ve tutuklu bir kişinin serbest bırakıldığını kanıtlamak sorumlu Devlet'in yükümlülüğüdür.

146. AİHM, başvuranın eşinin polis tarafından 18 Mart 1994 tarihinde gözaltına alındığının ve 4 Nisan 1994 tarihinde serbest bırakılmasına karar veren Diyarbakır DGM'nin huzuruna çıkarıldığının taraflar arasında ihtilaflı olmadığını belirtmiştir. İhtilaflı olan durum, Necati Aydın'ın Hükümet tarafından iddia edildiği gibi 4 Nisan 1994 tarihinde fiziksel olarak serbest bırakılıp bırakılmadığıdır.

147. Deliller değerlendirilirken, AİHM genel olarak "şüpheye yer bırakmayacak" kanıt standardını uygular (bkz. *İrlanda/İngiltere*, 18 Ocak 1978 tarihli karar, A Serisi no. 25, sayfa 64-65, § 161). Bu tür bir kanıt, yeterli derecede güçlü, açık ve uygun sonuçların bir arada varolmasından ya da benzer reddedilemeyecek fiili karinelerin bir arada varolmasından kaynaklanabilir. Sözkonusu olayların, tamamen veya büyük ölçüde, yetkili makamların yegane bilgisi dahilinde bulunduğu durumlarda, gözaltında tutuldukları sırada onların kontrolünde tutulan kişilerin durumunda olduğu gibi, yaralanma ve gözaltında tutulma sırasında ortaya çıkan ölümler hususunda güçlü fiili karineler belirecektir. Aslında ikna edici bir açıklamada bulunma hususundaki beyyine külfetinin, yetkili makamlara ait olduğu kabul edilebilir (bkz. *Salman*, yukarıda kaydedilen, § 100).

148. Sonuç olarak, Hükümet'in sahip olduğu çok önemli dokümanları, başvurunun incelenmesinin ileri aşamalarına kadar ortaya çıkarmamasına, polis memurlarını teşhis etmemelerinin (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 13) ve AİHM'nin olayları tespit etmesini önleyecek biçimde diğer önemli görgü tanıklarının Mahkeme'ye çağırılmalarının (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 12) eklendiği sözkonusu davaya benzer davalarda, dokümanların ve görgü tanıklarının, başvuran tarafından ileri sürülen iddiayı neden doğrulayamadıklarını sonuca ulaşacak şekilde tartışmak Hükümet'in yükümlülüğüdür (bkz. *Akkum ve Diğerleri/Türkiye*, no. 21894/93, § 211, 24 Mart 2005).

149. Hükümet, teşhis edemedikleri ve Mahkeme'ye çağırmadıkları görgü tanıklarının, başvuranın iddiaları ile bağlantılı olacak delilleri olmadığı sonucu çıkarılabilecek hiçbir iddia ileri sürmemiştir.

150. Daha da önemlisi AİHM, sözkonusu başvuruya yol açan olayların gerçekleştiği tarihte bir tutuklu, Cumhuriyet Savcısı ya da yargıç tarafından serbest bırakıldığı zaman Diyarbakır DGM'nde salıverilmeye ilişkin dokümanların düzenlenmesi hususunda bir uygulama olmadığını gözlemlemiştir (bkz. yukarıda kaydedilen paragraflar 93 ve 102).

Suçlulara yalnızca Mahkeme binasının kapısına kadar (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 93) ya da Mahkeme binası dışında güvenli bir bölgeye kadar eşlik edilecek (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 102) ve orada serbest bırakılacaklardır.

151. AİHM ayrıca, olayların gerçekleştiği tarihte Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin yargı yetkisi kapsamına giren bir suç işlemiş olmasından şüphe edildiği için polis tarafından gözaltına alınan bir şüphelinin, gerekli bir takım koruma vasıtalarından faydalanmasının engellenmiş olduğunu gözlemlemiştir. Özellikle bu tür suçluların, itham edilene kadar avukatlarına erişme imkanları olmamıştır. Ayrıca, yargıç huzuruna çıkarılmaları gerekmeden önce 30 güne kadar gözaltında tutulabilmeleri mümkün olmuştur. Aile üyelerine veya yasal temsilcilere, şüphelilerin hangi tarih ve zamanda yargıç huzuruna çıkarılacakları hususunda bilgi verilmemiştir.

152. Suçlulara sağlanması gereken etkin koruma vasıtalarının önemi aşırı şekilde vurgulanamaz. AİHS'nin 5. maddesi uyarınca şikayetler incelenirken AİHM, bir demokraside yetkili makamlarca keyfi olarak gözaltında tutulma durumundan korunmaya ilişkin kişi haklarını teminat altına almaya dair maddedeki garantilerin asıl önemini vurgulamıştır (bkz., diğerleri arasında, *Timurtaş*, yukarıda kaydedilen, § 103, ve orada kaydedilen davalar). Tehlikede olan konuların, koruma vasıtalarının yokluğunda hukukun üstünlüğünün zarar görmesi ile sonuçlanacak ve suçluları, yasal korumanın en temel şekillerinin ötesinde tutacak şekilde kişilerin fiziksel özgürlüklerinin korunması ve kişisel güvenlik olduğu sonucuna varmıştır (bkz. *Kurt/Türkiye*, 25 Mayıs 1998 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raporları* 1998-III, § 123).

153. Şahısların Zorla Kaybolmadan Korunmaları Hakkında Bildirge'nin 11. maddesi de gözönüne alınabilir (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararı 47/133, tarih 18 Aralık 1992). Söz konusu maddeye göre, “özgürlükten mahrum bırakılan tüm kişiler, gerçekten serbest bırakıldıkları ve ayrıca, haklarını korumak için fiziksel bütünlükleri ve güçlerinin teminat altına alındığı koşullarda serbest bırakıldıkları hususunda güvenilir bir teyide izin verecek şekilde serbest bırakılmalıdır”.

154. Hükümet'in yukarıda kaydedilmiş olduğu gibi 4 Nisan 1994 tarihinde Necati Aydın'a eşlik eden polis memurlarını teşhis edememesi ve Mahkeme'ye çağırmasını ve salıverilmeye ilişkin bir doküman bulunmamasını gözönüne alan AİHM, Hükümet'in Necati Aydın'ın aslında 4 Nisan 1994 tarihinde Diyarbakır DGM'nden serbest bırakılmış olduğuna dair beyyine külfetinden kurtulamadığı sonucuna varmıştır. AİHM, Necati Aydın'ın Devlet gözetiminde kalmış olduğunu tespit etmiştir. Buna bağlı olarak, Hükümet'in yükümlülüğü Necati Aydın'ın hala Devlet ajanlarını elinde bulunduğu sırada nasıl öldürülmüş olduğunu açıklamaktır. Hükümet tarafından bu tür bir açıklama yapılmamasını gözönünde bulunduran AİHM, Hükümet'in Necati Aydın'ın öldürülmesine ilişkin açıklamada bulunamadığı sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLMİŞ OLDUĞU İDDİASI

155. AİHS'nin 2. maddesi aşağıda kaydedildiği gibidir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasanın korunması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırıldığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.

2. Öldürme, aşağıdaki durumlardan birinde kuvvete başvurunun kesin zorunluluk haline gelmesi sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlali suretiyle yapılmış sayılmaz:

- a) Bir kimsenin yasadışı şiddete karşı korunması için;
- b) Usulüne uygun olarak yakalamak için veya usulüne uygun olarak tutuklu bulunan bir kişinin kaçmasını önlemek için;
- c) Ayaklanma veya isyanın, yasaya uygun olarak bastırılması için.”

A. Necati Aydın'ın Öldürülmesi

1. Tarafların Görüşleri

156. Başvuran, eşinin AİHS'nin 2. maddesinin ihlali anlamına gelecek şekilde Devlet ajanları tarafından öldürüldüğünü ifade etmiştir.

157. Hükümet, başvuranın eşinin iddia etmiş olduğu şekilde öldürüldüğünü reddetmiştir. Başvuranın eşinin Mahkeme binasını, yargıç serbest bırakılmasına karar verdikten hemen sonra terk etmiş ve kişisel eşyalarının kendisine iade edilmiş olduğunu ileri sürmüşlerdir. Necati Aydın'ın serbest bırakılması ve öldürülmesi arasında geçen 4 ila 5 günlük süre, yetkili makamları şahsın ölümüne dahil edebilmek için çok uzundur. Hükümet, iddialarını desteklemek için başvuran tarafından hiçbir delil sunulmadığını ileri sürmüştür.

2. AİHM'nin Değerlendirmesi

158. Yaşam hakkını koruma altına alan ve yaşamdan mahrum bırakılmanın haklı gösterilebileceği durumları ortaya koyan 2. madde, AİHS'deki en temel koşullardan biridir ve hiçbir derogasyona izin verilemez. 3. madde ile birlikte, 2. madde Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumlardan temel değerlerinden birini ortaya koyar. Yaşamdan mahrum bırakılmanın haklı görülebileceği koşullar, kesin bir şekilde yorumlanmalıdır. Kişilerin korunması için bir vasıta görevini gören AİHS'nin kapsam ve amacı, 2. maddenin yorumlanması ve koruma vasıtalarını pratik ve etkin bir hale getirmek için uygulanmasını da gerektirir (bkz. *McCann ve Diğerleri/İngiltere*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, A Serisi no. 324, sayfa 45-46, § 146-47).

159. 2. maddenin metni bir bütün olarak okunduğu zaman, yalnızca kasıtlı adam öldürmeleri değil aynı zamanda, kasıtsız bir sonuç olarak yaşamdan mahrum bırakılma ile sonuçlanabilecek “güç kullanımı”na izin verilen durumları da kapsadığını gösterir. Ancak, öldürücü gücün kasıtlı ve niyet edilmiş kullanımı, gerekliliğinin değerlendirilmesinde göz önüne alınması gereken faktörlerden yalnızca biridir. Güç kullanımlarından herhangi biri, 2. maddenin alt paragrafları olan (a) ve (c)de ortaya konan amaçların gerçekleştirilmesi için kullanılan “kesinlikle gerekli” ibaresinden daha fazla olmamalıdır. Bu terim, AİHS'nin 8. maddesinin 2. fıkrası ve 11. maddesi uyarınca Devlet eylemlerinin, “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığına karar vermede normalde uygulananandan daha sıkı ve zorlayıcı bir gereklilik testine başvurulması gerektiğini gösterir. Sonuç olarak, kullanılan güç izin verilmiş amaçların gerçekleştirilmesi ile sıkı sıkıya orantılı olmalıdır (*ibid.*, sayfa 46, §§ 148-49).

160. 2. maddenin sağladığı korumanın önemi gözönüne alındığında AİHM, yalnızca Devlet ajanlarını hareketlerini değil aynı zamanda bunu çevreleyen tümü koşulları değerlendirerek yaşamdan mahrum bırakmaları, en dikkatli incelemelere tabi tutmalıdır. 2. maddenin 2. paragrafından belirtilen amaçların birini gerçekleştirmek için Devlet ajanları tarafından güç kullanımı, zamanında iyi amaçlar için geçerli olarak algılanan dürüst bir düşünceye dayanan fakat zamanla yanlış anlaşılabilen durumlarda haklı görülebilir (*ibid.*, sayfa 58-59, § 200).

161. AİHM daha önce, Hükümet'in en son Devlet ajanlarının ellerinde olduğu sırada canlı olarak görülen ve daha sonra vahşi bir ölümle hayatı son bulan Necati Aydın'ın (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 154) öldürülmesine ilişkin bir açıklamada bulunmadığını tespit etmiştir. Sonuç olarak, Necati Aydın'ın öldürülmesi hususunda AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna karar verilmiştir.

B. Soruşturmanın yetersiz olduğuna ilişkin iddialar

1. Tarafların Görüşleri

(a) Başvuran

162. Başvuran, eşinin ortadan kaybolması ve müteakip ölümüne ilişkin soruşturmanın, sözkonusu maddenin usuli gereklerine uyulmadığını gösterecek şekilde yetersiz olduğunu belirterek AİHM'den AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğini saptamasını istemiştir. Başvuran, eşinin öldürülmesine ilişkin soruşturmada özellikle aşağıda kaydedilen eksiklikleri tespit etmiştir:

(a) beş günlük kabul edilmeyen alıkonması boyunca, yani 4 Nisan 1994 ve 9 Nisan 1994 tarihleri arasında, yetkili makamlar Necati Aydın'ı bulmaya çalışmak için çaba göstermemiştir, özellikle Necati Aydın'a Mahkeme binasına kadar eşlik eden polis memurları sorgulanmamıştır,

(b) Cesetlerin bulunmuş olduğu yerde hiçbir adli araştırma yapılmamıştır,

(c) Necati Aydın'ın vücudu üzerinde tam bir otopsi yapılmamıştır,

(d) Kullanılmış silah tipini veya müteveffanın sözkonusu noktada öldürülüp öldürülmediğini tespit etmek için hiçbir girişimde bulunulmamıştır,

(e) Eşinin ellerinin arkasında bağlanması için kullanılmış olan ip olay yerinde öylece bırakılmış ve herhangi bir adli test uygulanmak üzere alınmamıştır,

(f) Adli amaçlarla hiçbir fotoğraf çekilmemiştir,

(g) Yetkili makamlar, Necati Aydın'ın bilgi vermesi mümkün olan yakınlarının ifadelerini almamışlardır,

(h) Araştırmaya dahil olan Cumhuriyet Savcılarının ve araştırma görevlilerinin her biri, müteveffanın teröristler tarafından öldürülmüş olduğu kanısındadır,

(i) Araştırma dosyası, jandarmaların verdiği faille ilgili hiçbir bilgi olmadığına ilişkin üç aylık yanıtlardan oluşmaktadır. Ancak, faileri bulmak amacıyla bir hazırlık çalışması yapılmış olduğuna dair hiçbir delil bulunmamaktadır.

(b) Hükümet

163. Hükümet, terörizme karşı mücadele faillerin teşhis edilmesini zorlaştırmış olduğu halde, başvuranın eşinin öldürülmesine ilişkin soruşturmanın, kesintiye uğramadığını ve halen devam etmekte olduğunu belirtmiştir. Sözkonusu davanın, Devlet ajanları tarafından bir kişiye karşı yapılan kasıtlı bir eylemle değil, kişiler arasında vuku bulmuş olan olaylara ilişkin suç tahkikatıyla ilgili olduğunu vurgulamışlardır. AİHS, soruşturmanın süresi ve şekline ilişkin belirli hiçbir hakkı içermemektedir.

3. AİHM'nin değerlendirmesi

164. AİHM, AİHS'nin 2. maddesi uyarınca yaşam hakkının korunması yükümlülüğünün, Devlet'in AİHS'nin 1. maddesi uyarınca "kendi yetki alanı içinde bulunan herkese bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlükleri tanımaya" ilişkin genel görevi ile bağlantılı olarak yorumlandığında, kişiler güç kullanımı sonucunu

öldürüldüklerinde etkin bir resmi soruşturmanın yapılmasını gerektirdiğini hatırlatır (bkz., *mutatis mutandis*, *McCann ve Diğerleri*, yukarıda kaydedilmiş olan, sayfa 49, § 161, *Kaya/Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, *Raporlar* 1998-I, sayfa 329, § 105). Bu bağlamda AİHM, Hükümet tarafından belirtilenin aksine, sözkonusu yükümlülüğün adam öldürmeye, Devlet'in bir ajanının neden olduğu açık olan davalarla sınırlı olmadığını belirtir (bkz. *Salman*, yukarıda kaydedilmiş olan, § 105).

165. Soruşturma yapmakta olan yetkililerin, Necati Aydın'ın ortadan kaybolmasına ilişkin bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri konusuna dair AİHM, ilk olarak Sezgin Tanrikulu ve Arif Altinkalem isimli avukatların müteveffa ile ilgili bilgi almak için 5 Nisan 1994 tarihinde Diyarbakır DGM'ye gittiklerini gözlemlemiştir (bkz. yukarıda kaydedilen paragraflar 96 ve 100). Mahkeme'de kendilerine Necati Aydın'ın PKK'ya katılmaya gitmiş olabileceğini söyleyen Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Selçuk ile karşılaşmışlardır. Bu iki avukat tarafından Komisyon delegelerine verilen güvenilir ve tutarlı ifadeleri gözönüne alan AİHM (bkz. yukarıda kaydedilen paragraflar 91-97 ve 98-100), verdikleri ifadelerin doğruluğundan şüphe etmek için bir neden görememektedir. Ancak, Selçuk'un delegelere avukatlarla karşılaştığını hatırlamadığını bildirdiğini belirtmiştir (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 106). Delegelere kaçamak nitelikte ifade veren bu görgü tanığının güvenilirliği hakkında AİHM'nin ciddi şüpheleri bulunmaktadır. Ayrıca AİHM, kendisi tarafından ifade edilmiş olan bazı görüşlerin niteliğinden endişe duymaktadır. Bu bağlamda AİHM, özellikle yalnızca yargıçların kişisel görüşlerini yansıtan (bkz. yukarıda kaydedilmiş olan paragraf 105) Mahkeme'nin beraat hükümlerine ilişkin yorumlarına ve PKK ile bağlantısı olduğundan şüphe edilen fakat bu konuda hiçbir delil olmayan devlet memurlarının yerlerinin değiştirildiğine ilişkin sözlerine (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 107) işaret etmiştir. AİHM, savcı yardımcısından gelen bu tür yorumların, hukukun üstünlüğü ilkesine itibar edilmediğini gösterdiği sonucuna varmıştır.

166. Ayrıca, Necati Aydın'ın ortadan kaybolmasından sonra fakat cesedinin bulunmasından önce, Yasemin Aydın isteği üzerine Cumhuriyet Savcısı Osman Yetkin ile görüşmüştür. Yasemin Aydın delegelere, Selçuk, bir grup yargıç ve Cumhuriyet Savcısının da aynı zamanda odada bulduklarını söylemiştir. Selçuk'a göre, sözkonusu görüşme gerçekleşmemiştir. Ancak Hükümet, görüşmenin gerçekleşmiş olduğunu açık şekilde reddetmemiştir, ve Yetkin'i ile diğer iki yargıç Mahkeme'ye çağırılmayarak (bkz. yukarıda kaydedilmiş olan paragraf 12), yalnızca Sözleşme organlarının olayları tespit etme olasılığını engellemekle kalmamış, aynı zamanda Yasemin Aydın'ın ifadesini çürütme olasılığını da yok etmiştir.

167. Sonuç olarak AİHM, yetkili adli makamlara Necati Aydın'ın ortadan kaybolmasının derhal bildirilmiş olduğu sonucuna varmıştır. Bu nedenle, bildirildiği andan itibaren sözkonusu yetkili makamlara, Necati Aydın'ın ortadan kaybolmasına ilişkin etkin bir soruşturma açma yükümlülüğü yüklenmiştir.

168. Hükümet tarafından sözkonusu makamların, ortadan kaybolmayı takip eden günlerde herhangi bir adım atıldığını gösteren hiçbir doküman sunulmamıştır. Özellikle, ve başvuranın belirtmiş olduğu gibi, Necati Aydın'a Mahkeme binasına kadar eşlik eden polis memurlarının teşhis edildiği ve sorgulandığını gösteren hiçbir doküman bulunmamaktadır. Selçuk'un belirtmiş olduğu gibi, bu olumsuz durumun nedeninin sözkonusu şahısların sorgulanmasının yetkili makamlarca önemli görülmediği olması mümkündür (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 103). Her halükarda, polis memurları Selçuk tarafından teşhis edilmiş ve sorgulanmış olsaydı dahi, Selçuk sözkonusu polis memurlarının isimleri ya da ifadelerini kaydetmeyeceğini açıkladığı için, ifadeleri kaydedilmiş olmayacaktı (bkz. yukarıda kaydedilmiş olan paragraf 103).

169. Ayrıca AİHM, Necati Aydın'ı gözaltına alan terörle mücadele şubesi polis şefi ve aynı zamanda Necati Aydın'ın, Diyarbakır DGM'ye gönderilmesini isteyen (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 48) yetkili olan Ramazan Sürücü'nün, kendisinden ifade alınması sözkonusu tarihte oldukça gerekli olduğu halde, yetkili makamlarca hiçbir zaman sorgulanmamış olduğunu gözlemlemiştir. Benzer şekilde, sorumlu Hükümet tarafından Necati Aydın'ın Diyarbakır DGM'ye gönderilmesini denetleyen polis memuru olan Ertan Uzundağ'ın (bkz. yukarıda kaydedilen paragraf 64) sorgulanmış olduğunu gösteren hiçbir doküman sunulmamıştır.

170. AİHM, birçok insanın güney-doğu bölgesinde öldürülmekte olduğu günlerde Cumhuriyet Savcılarının pasif kaldığı sonucuna varmıştır.

171. Başvuranın eşinin öldürülmesine ilişkin olarak AİHM, Necati Aydın'ın cesedinin bulunmasının, *ipso facto* olarak, 2. madde uyarınca ölümünü çevreleyen koşullara ilişkin etkin bir soruşturma açma yükümlülüğünü beraberinde getirmiş olduğu kanısındadır (bkz., *mutatis mutandis*, *Ergi/Türkiye*, 28 Temmuz 1998 tarihli karar, *Raporlar* 1998-IV, sayfa 1778, § 82, ve *Yaşa/Türkiye*, 2 Eylül 1998 tarihli karar, *Raporlar* 1998-VI, sayfa 2438, § 100). Ayrıca, CMUK'nın 153. maddesi uyarınca kendi yargı yetkisi dahilinde işlenmiş bir suçun bildirildiği bir Cumhuriyet Savcısı, olayla ilgili gerekli soruşturmaları açma yükümlülüğü altındadır.

172. Etkili soruşturma yapma yükümlülüğü, uygun olduğu hallerde, muhtemel kötü muamele ve yaralanma izlerinin tam ve doğru olarak elde edilmesini ve ölüm sebebi dahil olmak üzere klinik bulguların objektif analizini kapsar (bkz. yukarıda anılan *Salman*, § 105).

173. Jandarmaların 9 Nisan 1994 tarihinde hazırladığı rapordan (bkz yukarıdaki 52. paragraf) ve Komisyon delegelerine bu jandarma subaylarınca verilen ifadeden (bkz. yukarıdaki 120-25. ve 126-29. paragraflar), cesedin bulunduğu yerde detaylı bir inceleme yapılmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, AİHM, başvuran tarafından ortaya konulan noksanlıklara atıfta bulunacak (bkz. yukarıdaki 162. paragraf) ve ayrıca tam otopsinin önemini vurgulayacaktır.

174. AİHM, Cumhuriyet Savcısı Rıdvan Yıldırım ve Dr. Fevzi Kaymak tarafından 9 Nisan 1994 tarihinde hazırlanan raporun, yalnızca, üç ceset üzerinde bulunan mermi giriş ve çıkış deliklerinin sayısını içerdiğini not eder. Muayeneyi yapan Dr. Kaymak, görüldüğü kadarıyla, mermi izlerinin ya da diğer kanıtların hala vücutta olma olasılığını dikkate almamıştır. Merminin hangi mesafeden atıldığı veya kullanılmış olan silahın tipini belirlemeye yönelik hiçbir girişimde bulunulmamıştır. Ölümün bir kurşun yarısından kaynaklandığı tespiti, Dr. Kaymak ve Cumhuriyet Savcısı Rıdvan Yıldırım'ın tam otopsinin gerekli olmadığı sonucuna varmaları için yeterli olmuştur (bkz. yukarıdaki 53. paragraf).

175. Son olarak, Necati Aydın'ın vücudunda birkaç ekimoz gözlemlenmesine rağmen, hiçbir detaya girilmemiş ve bunların nasıl oluştuğunun belirlenmesine dair hiçbir girişimde bulunulmamıştır. Dolayısıyla bu rapor, cinayet faillerinin ve ölüm nedeninin gerçekten belirlenmesinde faydalı olabilecek herhangi bir ipucu ortaya koymaya muktedir değildir.

176. AİHM'nin Bismil Cumhuriyet Savcısı Rıdvan Yıldırım tarafından yapılan soruşturmayı eleştirmekten kaçınması mümkün değildir. Örneğin, Yıldırım, soruşturmasının başlangıcında Necati Aydın'ın ve diğer iki merhumun teröristlerce öldürüldüğüne ve bu sebeple kendisinin cinayeti soruşturma yetkisi olmadığına karar vererek dosyayı Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı'na göndermiştir (bkz. yukarıdaki 59. paragraf).

177. Yıldırım'ın öldürülenlerin gerçekten PKK mensuplarınca öldürüldüğü sonucuna varmasından önce, Hükümet tarafından, ciddi adımlar atıldığını gösteren hiçbir belge sunulmamıştır.

178. Yıldırım'a 10 Nisan 1994 kadar erken bir tarihte Necati Aydın'ın kimliği hakkında ve 4 Nisan 1994 tarihinde Diyarbakır DGM'nin beraat kararını vermesinden beri kayıp olduğu hakkında bilgi verilmiş olmasına rağmen, Yıldırım, Necati Aydın'ı 4 Nisan 1994 tarihinde Diyarbakır DGM'ye getiren polis memurlarının kimliklerini tespit etmeye yönelik hiçbir adım atmamıştır. Aynı şekilde, Adliye binasında Necati Aydın'ı görmüş veya duymuş olabilecek personele de soru sormamıştır. Buna ek olarak, Diyarbakır'dan cesetlerin bulunduğu yere doğru yol alan her aracın en az iki kez aranacağı gerçeği (bkz. yukarıdaki 124 ve 129. paragraflar), Yıldırım'ın, üç kişinin, bir ya da her iki kontrol noktası tarafından fark edilmeden, gömülecekleri yere götürülmüş olamayacağını anlamasını sağlamalıydı. Ancak, ne Komisyon'a ne de AİHM'ye, Yıldırım'ın bu kontrol noktalarındaki personeli sorguladığına dair hiçbir belge sunulmamıştır.

179. Dolayısıyla, her ne kadar Türk ceza hukuku kapsamında yükümlülüğü bulunsa da, Yıldırım'ın 30 Nisan 1994 tarihinde üç kişinin teröristler tarafından öldürüldüğü ve sonunda da yetkisi olmadığına karar vererek dosyayı Diyarbakır DGM'ye göndermesinden önce hiçbir detaylı hazırlık soruşturması yürütmediği görülmektedir (bkz. yukarıdaki 59. paragraf).

180. AİHM, olayların sorumluluğunun PKK'ya yüklenmesinin, takip eden soruşturmaya dair ve adli işlemler açısından özel bir ehemmiyetinin olduğunu not eder, zira terör suçlarına bakma yetkisi Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne verilmiştir (bkz. yukarıda anılan *Akkoç*, § 90).

181. AİHM, 22 Mayıs 1998 tarihinde Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı'nın verdiği, yani Yıldırım'ın 30 Mayıs 1994 tarihinde verdiği görevsizlik kararının varsayımlar temelinde alındığına dair vardığı sonuca katılmaktadır (bkz. yukarıdaki 66. paragraf). Ancak, savcıların bu bariz sonuca varmasının dört yıl sürmesinden dolayı esef duyar.

182. AİHM, bu dört yıl zarfında hiçbir detaylı adım atılmadığını (bkz. yukarıdaki 59-66. paragraflar) ve bu süre zarfında atılan adımların, Genel Müdürlük tarafından gönderilen yazıların soruşturma yetkililerinin eline geçmesinden sonra gerçekleştiğini gözlemler; bu yazılarla soruşturma yetkililerine, AİHS kurumlarının başvurusunu incelemesi konusundaki gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir.

183. Bu dört yıllık sürede atılan adımlardan birisi, 5 Mayıs 1995 tarihinde, cinayetlerin, AİHS organlarına başvuruda bulunabilmek amacıyla PKK tarafından gerçekleştirildiği kanısında olan Selçuk tarafından Genel Müdürlüğe gönderilen yazıdır. AİHM'ye göre, Selçuk'un görüşü, o tarihte bölgedeki benzer cinayetlerde yürüttükleri soruşturmalarda savcıların sergilediği yaklaşımı özetlemektedir. Cumhuriyet Savcısı Güngör'ün açıkça ifade ettiği üzere, "O tarihte bölgede bir öldürme vakasının soruşturmasında, başlangıç noktası, ölümü gerçekleştirenlerin PKK mensubu olduğu idi. Faillerin PKK mensubu olmadığına dair kanıt ortaya çıktığı takdirde, diğer olasılıklar da soruşturulurdu" (bkz. yukarıdaki 113 paragraf). Ancak, – AİHM'nin bildiği kadarıyla – bu davada bu tür bir kanıtın ortaya çıkmamasına rağmen, Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcısı dört yıl sonra, cinayete PKK'ın karıştığına dair hiçbir kanıt olmadığına karar vermiş (bkz. yukarıdaki 66. paragraf) ve 1998 yılında dosyayı Bismil Cumhuriyet Savcılığı'na geri göndermiştir.

184. 1998 yılında soruşturma dosyasının tekrar kendisine gönderilmesinden sonra Bismil Cumhuriyet Savcısı'nın yürüttüğü soruşturmaya ilişkin olarak, AİHM yine, sunulan belgelerden anlaşılacağı üzere hiçbir detaylı girişimde bulunmadığını gözlemler. Bismil Cumhuriyet Savcısı'nın tek girişimi, 7 Mayıs 1999 ve 23 Haziran 1999 tarihlerinde (bkz. yukarıdaki 71. ve 73. paragraflar) Genel Müdürlüğe, cesetlerin bulunduğu yerde mermiye rastlanmadığı, soruşturmanın devam ettiği ve Savcılığın soruşturmanın gidişatından her üç ayda bir haberdar edildiğini ifade ettiği yazıları göndermiş olmasıdır. Jandarmalarca hazırlanan bu üç aylık, şekli raporlara ilişkin olarak, AİHM bu raporların herhangi bir soruşturma kanıtı olarak görülemeyeceğini tespit etmiştir. AİHM, geçen bunca seneden sonra, cesetlerin bulunduğu yerde yapılan mükerrer keşiflerin, nasıl olup da failerin kimliğine dair ipuçlarını ortaya çıkarmaya muktedir olduğunu anlayamamaktadır (bkz. yukarıdaki 72. paragraf).

185. Yukarıda değinilen incelemesinde belirlenen çok ciddi noksanlıklar çerçevesinde, AİHM, AİHS'nin 2. maddesinin gerektirdiği gibi başvuranın kocasının öldürülmesine yönelik olarak yerel mercilerin, yeterli ve etkili bir soruşturma bir yana, anlamlı bir soruşturma yapmadığı sonucuna varmıştır.

186. Dolayısıyla, AİHM, usule ilişkin kolu bağlamında AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

IV. AİHS'İN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI

187. Başvuran, gözaltında tutulduğu esnada gözlerinin bağlandığını ifade etmiştir. Gözlerinin kapatılmasının, alıkonulan kişinin yönünü kaybettirdiğini bu kişiyi alıkoyan ve soruya çekenlerin önünde savunmasız duruma soktuğunu öne sürmüştür. Başvuran, ayrıca, işkence yapılırken kocasının çığlıklarını dinlemek zorunda bırakıldığını ifade etmiştir. Kendisine tokat atıldığını; kocasına baskı yapmak amacıyla polislerin kendisini çırılçıplak soymakla tehdit ettiğini ve kendisine kocasının sonunun Yusuf Ekinci gibi olabileceğini söylediklerini belirtmiştir (bkz. yukarıdaki 78. paragraf). Ayrıca, bütün bunlar kendisine yapılırken, altı aylık hamile idi.

188. Polis gözaltındayken, kocasının maruz kaldığı muameleye ilişkin olarak, başvuran, kocasının çıplak ve ıslak halde sorguya çekildiğini ve işkence yapılırken bağırıldığını duyduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, AİHM'nin dikkatini, Necati'nin vücudunun yara berelerle kaplı olduğunu gösteren 9 Nisan 1994 tarihli otopsi raporuna da çekmiştir.

189. Başvuran, gerek kendisinin gerekse kocasının serbest bırakılmasından sonra hazırlanan ve ikisinde de yara bere izine rastlanmadığının ifade edildiği tıbbi raporların herhangi bir değerinin olmadığını zira bunların düzgün bir tıbbi muayene yapılmadan hazırlandığını; doktorun sadece, polislerin de bulunduğu ortamda, kendisine herhangi bir şikayetin olup olmadığını sorduğunu belirtmiştir.

190. AİHS'nin 3. maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

191. Hükümet, başvuranın veya kocasının, gözaltındayken kötü muamele veya işkenceye maruz kaldığını reddetmiştir. Bu iddiaların olgusal açıdan bir temeli olmadığını öne sürmüştür.

192. AİHM, bir kişinin sağlığı yerindeyken polis gözaltına alınıp serbest bırakıldığında sağlığının zarar gördüğünün tespit edildiği durumda, bu tahribatın nasıl meydana geldiğine dair makul açıklama yapmak görevinin sorumlu Devlet'e ait olduğunu tekrarlar (bkz. diğerlerinin yanı sıra yukarıda anılan *Selmouni*, § 87).

193. AİHM, başvuranın kocasının ölene değin Devlet görevlilerinin elinde olduğunu halihazırda tespit etmiştir (bkz. yukarıdaki 154. paragraf). Hükümet'in, başvuranın kocasının vücudundaki izlerin, gözaltından önce mevcut olduğunu ileri sürmediğini gözlemler. Her halükarda, 4 Nisan 1994 tarihli tıbbi rapora göre, başvuranın kocasının vücudunda kötü muamele izleri bulunmamaktaydı (bkz. yukarıdaki 46. paragraf). Dolayısıyla, başvuranın vücudundaki bu yaralanmaların 4 ve 9 Nisan 1994 tarihleri arasında gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Hükümet tarafından, Necati Aydın'ın vücudundaki izler ve yaralara dair, makul bir açıklama bir yana, hiçbir açıklama yapılmamıştır.

194. Bu yaralanmaların niteliğine ilişkin olarak, AİHM, bunların büyük çaplı olduğunu ve 9 Nisan 1994 tarihli rapora göre, alınan darbelerden kaynaklandığını gözlemler (bkz. yukarıdaki 54. paragraf). Dolayısıyla, kazayla oluşmuş olmaları muhtemel değildir. Dolayısıyla, Hükümetçe açıklanmayan bu darp izlerinin, yetkililerin sorumlu olduğu bir kötü muamele türü olarak görülmesi gerekmektedir.

195. Belli bir kötü muamele türünün işkence olarak tanımlanıp tanımlanamayacağını belirlerken, 3. maddede ifade bulan, bu mefhumla, insanlık dışı veya küçük düşürücü muamele arasındaki fark, nazarı itibara alınmalıdır. Buradaki maksat, daha önceki davalarda not edildiği üzere, AİHS'nin, bu ayırım ile, çok ciddi ve zalim bir ıstıraba sebebiyet veren kasıtlı insanlık dışı muameleye ayrı bir olumsuz damga vurması gerektiği idi (bkz. yukarıda anılan *İrlanda – İngiltere*, ss.66-67, § 167). Muamelenin vahametine ek olarak, Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalim, İnsanlık Dışı ve Küçük Düşürücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'de kabul edildiği üzere, 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe giren, işkenceyi, diğerlerinin yanı sıra, bilgi almak, cezayla tehdit etmek ve korkutmak amacıyla kasıtlı olarak büyük acı ve sıkıntı verilmesi şeklinde tanımlayan ve bu açıdan maksadı olan bir ilke de bulunmaktadır (Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 1. maddesi; bkz. yukarıda anılan *Salman*, § 114).

196. Necati Aydın'ın, kendisinden bilgi almak veya sendika faaliyetlerinden ötürü kendisini cezalandırmak için bu tür bir muameleye maruz kaldığı yadsınamazsa da, AİHM, bu tür bir sonuca ulaşmak için yetersiz bulunduğu kanısındadır.

197. Ancak, kötü muamelenin niteliği ve derecesini göz önüne alarak, AİHM, bunun, AİHS'nin 3. maddesi kapsamında en azından insanlık dışı muameleye ulaştığını tespit etmiştir.

198. Dolayısıyla, AİHM, başvuranın kocasının ölmeden önce maruz kaldığı muameleden ötürü, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

199. Gözaltında olduğu süre boyunca başvuranın maruz kaldığını iddia ettiği muameleye ilişkin olarak, AİHM, başvuranın kendi iddialarından başka, şikayetini destekleyecek hiçbir kanıt olmadığını gözlemler. Dolayısıyla, AİHM, bu bağlamda, herhangi bir sonuca ulaşamamıştır.

V. AİHS'NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

200. Başvuran, kocasının sendika faaliyetleri sebebiyle öldürüldüğünü ileri sürmüştür. Hem kendisi hem de kocası yargılanmış ve PKK'ya mensubiyete ilişkin suçlardan beraat

etmişlerdir. Beraatlarını takiben, yetkililer, ikisinin de bölgeden çıkarılmasına çalışmıştır. Bu ise, Sağlık Sendikası'nın lideri olarak Necati'nin işinde aksamaya neden olmuştur.

201. Başvuran, bir kimsenin, sendika faaliyetleri nedeniyle Devlet yetkilileri tarafından kanun dışı şiddet görme riski taşıyan kişiler kategorisine girdiği durumda, 2. ve 11. madde kapsamındaki konuların ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmüştür. AİHM'nin, AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine dair hüküm vermesini talep etmiştir; AİHS'nin 11. maddesi şöyledir:

“1. Herkes asayiş bozmayan toplantılar yapmak, demek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir.

2. Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla ve ancak yasayla sınırlanabilir. Bu madde, bu hakların kullanılmasında silahlı kuvvetler, kolluk mensupları veya devletin idare mekanizmasında görevli olanlar hakkında meşru sınırlamalar konmasına engel değildir.”

202. Hükümet, başvuran ve kocasının katıldığı sendika faaliyetlerinin yetkililerini alakadar edecek bir konu teşkil etmediğini ve yalnızca PKK'yla olduğu iddia edilen bağlantılarına dair haklarında soruşturma yapıldığını ifade etmiştir.

203. AİHM, bu şikayetlerin, 2. madde kapsamında dikkate alınan olgulardan kaynaklandığını not eder. 2. madde kapsamında vardığı sonuçların ışığında, (bkz. yukarıdaki 161. ve 186. paragraflar), AİHM, bu şikayetleri ayrı ayrı incelemenin gerekli olduğu kanısında değildir.

VI. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDIASI

204. Başvuran, kocasının öldürülmesine yönelik soruşturmadaki temel noksanlıkların AİHS'nin 13. maddesinin de ihlaline yol açtığını ifade etmiştir. 13. madde şöyledir:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

205. Hükümet, etkili iç hukuk yollarının başvurana açık olduğunu ancak kendisinin bundan faydalanmayı seçtiğini yeniden teyit etmiştir. Ayrıca, kocasının kaçırılması ve öldürülmesine ilişkin soruşturma halen devam etmekteydi.

206. AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin, yerel hukuki düzende her ne şekilde teminat altına alınıralsa alınsın, AİHS hak ve özgürlüklerinin özünü uygulamak amacıyla, ulusal düzeyde bir hukuk yolunun sağladığını tekrarlar. Sözleşmeci Devletlere bu madde kapsamındaki AİHS yükümlülüklerine uyma hususunda belli bir takdir yetkisi verilmesine rağmen, şu halde 13. maddenin etkisi, AİHS kapsamında “savunulabilir bir şikayetin” konusuna eğilecek hukuk yolunun sağlanmasını gerekli kılmak ve uygun tazmini temin etmektir. 13. madde bağlamındaki yükümlülüğün kapsamı, başvuranın AİHS çerçevesinde yaptığı şikayetin niteliğine bağlıdır. Ancak, 13. maddenin gerekli kıldığı tazminin hem uygulamada hem de hukuki açıdan “etkili” olması ve özellikle, hayat geçirilmesinin, sorumlu Devlet yetkililerinin hareketleri ve ihmalleri ile haksız bir biçimde engellenmemesi gereklidir (bkz. *Aksoy – Türkiye*, 18 Aralık 1996 kararı, *Raporlar* 1996-VI, s. 2286, § 95, *Aydın –*

Türkiye, 25 Eylül 1997 kararı, *Raporlar* 1997-VI, ss. 1895-96, § 103, ve yukarıda anılan *Kaya*, ss. 329-30, § 106).

207. Yaşam hakkının temel ehemmiyetinin ışığında, 13. madde, uygun olduğu hallerde tazminat ödenmesine ek olarak, yaşam hakkının elden alınmasından sorumlu olanların belirlemesi ve cezalandırılmasını sağlayacak kapsamlı ve etkili bir soruşturma yapılmasını ve müştekinin soruşturma işlemlerine etkili erişimini gerekli kılar (bkz. yukarıda anılan *Kaya*, ss. 330-31, § 107).

208. Bu davada sunulan kanıtlar temelinde, AİHM, sorumlu Devlet'in AİHS'nin 2. ve 3. maddeleri kapsamında başvuranın kocasının ölümünden ve ayrıca ölümüne değin maruz kaldığı insanlık dışı muameleden sorumlu olduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla, başvuranın şikayeti bu bağlamda 13. maddenin maksadı itibarıyla "savunulabilir" niteliğe sahiptir (bkz. yukarıda anılan *Salman*, § 122 ve orada anılan diğer kararlar).

209. Dolayısıyla, yetkililerin, başvuranın kocasının ölümüne ve maruz kaldığı insanlık dışı muameleye ilişkin koşullara yönelik etkili soruşturma yapma yükümlülüğü bulunmaktaydı. Yukarıda ortaya konulan nedenlerden ötürü (bkz 164'ten 186'ya kadar olan paragraflar), 13. madde bağlamında hiçbir etkili cezai soruşturma yapıldığı düşünülemez; ki bu maddenin gerektirdikleri, 2. madde ile şart koşulan soruşturma yükümlülüğünün kapsamından daha geniş olabilir (bkz. yukarıda anılan *Kaya*, ss. 330-31, § 107). Dolayısıyla AİHM, başvurana, insanlık dışı muamele ve kocasının ölümüne ilişkin olarak etkili hukuk yolu sağlanmamıştır ve böylelikle, tazminat talebi de dahil olmak üzere, ulaşabileceği diğer hukuk yollarına da ulaşması engellenmiştir.

210. Sonuç olarak, AİHS'nin 13. maddesi ihlal edilmiştir.

VII. YETKİLİLERİN AİHS'NİN 2., 3. VE 13. MADDELERİNİ İHLAL ETTİĞİ İDDİASI

211. Başvuran, AİHS'nin 2. maddesine dayanarak, şüphenin özellikle güvenlik güçleri ve kanunu uygulayan memurlara yönelik olduğu, yaşam hakkı ihlallerinin soruşturulmamasının, Türkiye'de sisteme özgü ve sistematik olduğunun belirlenmesi için sağlam ve çeşitli kanıtların bulunduğunu öne sürmüştür. Bu, özellikle, Komisyon ve AİHM'nin, Türkiye'deki ulusal yetkililerin etkili soruşturma yapmadığına hükmettiği çok sayıda davada kanıtlanmıştır.

212. AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunarak, başvuran ayrıca, Türkiye'de işkencenin bir uygulama olduğunu ve Türk yetkililerin halen etkili soruşturma yapmadığını ve işkence yapanların adalet huzuruna çıkarılmasını sağlamayarak işkenceyle mücadeleye karşı ciddi bir adım atmadıklarını ileri sürmüştür. Bu iddialarını desteklemek için, başvuran, Komisyon ve AİHM'nin tespitlerine ve Avrupa İşkence ile İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Muamele ve Cezayı Önleme Komitesi dahil olmak üzere, birkaç uluslararası organa atıfta bulunmuştur.

213. Son olarak, AİHS'nin 13. maddesine dayanarak, başvuran, özellikle kendi durumunda olmak üzere, güvenlik görevlilerinin öldürmelerine ilişkin olarak yetersiz bir hukuk yolu uygulamasının bulunduğundan şikayetçi olmuştur.

214. 2., 3. ve 13. madde kapsamındaki tespitlerini göz önüne alarak, AİHM, bu davada tespit edilen noksanlıkların, yetkililerce benimsenmiş olan uygulamaların bir parçası olup olmadığının belirlenmesini gerekli görmemektedir.

VIII. AİHS’NİN 2. ve 13. MADDELERİ BAĞLAMINDA 14. MADDENİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

215. Başvuran, kocasının AİHS’nin 2. ve 13. maddeleri bağlamındaki haklarının 14. madde ile bağlantılı olarak, etnik kökeni nedeniyle ihlal edildiğini öne sürmüştür. 14. madde şöyledir:

“Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.”

216. Başvuran, özellikle, Kürt kökenli bir insan olarak kocasının, Kürt kökenli olmayan bir insana oranla, yaşam hakkından daha az yararlandığını öne sürmüştür.

217. Hükümet, Kürt kökenli Türk vatandaşlara farklı muamele yapıldığına kati olarak itiraz etmiştir. Tüm vatandaşların eşitliği, köken, ırk, din veya inanca bakılmaksızın, hem kanunen hem de uygulamada geçerlidir.

218. AİHM, AİHS’nin 2. ve 13. maddelerinin ihlaline dair tespitlerini not eder ve AİHS’nin 14. maddesiyle bağlantılı olan bu şikayetlerin incelenmesinin gerekli olduğu kanısında değildir.

IX. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

219. AİHS’nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi Tazminat

220. Başvuran, kocasının kazancına ilişkin tahmini kayıpla ilgili olarak 65.408,80 Sterlin talep etmiştir. O tarihte Türkiye’deki ortalama ömrü göz önüne alarak, aktüaryel tabloya göre yapılan hesaplamalar yukarıdaki tutarın elde edilmesiyle sonuçlanmıştır.

221. Hükümet başvuran tarafından yapılan talep hakkında herhangi bir yorum yapmamıştır.

222. Başvuranın gelir kaybına ilişkin olarak, AİHM’nin içtihadı, başvuranın öne sürdüğü zararlarla AİHS ihlali arasında açık bir sebep-sonuç bağlantısı olmasının gerektiğini ve bunun, uygun olan davalarda, gelir kaybına ilişkin olarak tazminatı da kapsayabileceğini belirlemiştir (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Barbéra, Messegué ve Jabardo – İspanya* (50. madde, 13 Haziran 1994 kararı, Seri A no. 285-C, ss. 57-58, §§ 16-20 ve *Çakıcı – Türkiye* [BD], no. 23657/94, § 127, AİHM 1999-IV). AİHM (bkz. yukarıdaki 161. paragraf) yetkililerin, başvuranın kocasının öldürülmesine ilişkin olarak AİHS’nin 2. maddesi uyarınca sorumlu olduğunu tespit etmiştir. Bu koşullarda, 2. maddenin ihlaliyle, başvuranın, kocası tarafından sağlanan maddi desteği kaybetmesi arasında doğrudan bir sebep-sonuç bağlantısı bulunmaktaydı.

223. Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, başvurana 30.000 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Manevi Tazminat

224. Başvuran, ölen kocasına yönelik ihlallerin tümüne ilişkin olarak, dul eşi olarak kendisi ve ayrıca çocukları için, kendisi tarafından kullanılmak üzere, 80.000 Sterlin talep etmiştir. Başvuran ayrıca, gözaltındayken maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamele, yetersiz soruşturma ve iç hukuk yollarının bulunmaması nedeniyle 25.000 Sterlin talep etmiştir.

225. Hükmet bu taleplerle ilgili görüş bildirmemiştir.

226. AİHM, yetkililerin başvuranın kocasının ölümünden sorumlu olduğunu ve ayrıca ölümünden önce maruz kaldığı insanlık dışı muameleden sorumlu olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca bu bağlamda 2. ve 3. maddenin ihlaline ek olarak, AİHS'nin 2. maddesindeki usuli yükümlülüğe aykırı olarak ve AİHS'nin 13. maddesini ihlal etmek suretiyle, yetkililerin etkili bir soruşturma yürütmediğini ve bu ihlallere ilişkin olarak bir hukuk yolu sağlamadığını tespit etmiştir. Bu koşullarda, benzer davalarda verdiği tazminat hükümlerini göz önüne alarak, eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, ölen eşinin varisleri için başvurana, 21.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

227. Ayrıca, 13. madde ihlaline ilişkin olarak, maruz kaldığı zarardan ötürü, başvurana, 3.500 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Başvuranın, gözaltındayken kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin olarak AİHM, bu bağlamda AİHS'nin herhangi bir 3. madde ihlali tespit etmediği not eder (bkz. yukarıdaki 199. paragraf). Dolayısıyla bu başlık altında herhangi bir tazminat ödenemez.

228. Son olarak, AİHM, yukarıdaki tutarların ödeme gününde geçerli olan kur üzerinden İsviçre frankına çevrilmesine karar vermiştir.

C. Mahkeme Masrafları

229. Başvuran, başvurunun yapılması sürecinde tahakkuk eden ücretler ve masraflar için 17.926,25 Sterlin talep etmiştir. Bu tutar, Strazburg ve Ankara'daki duruşmalara katılmaya ilişkin ücretler ve masrafları kapsamaktadır. Başvuranın iddiaları şunlardan ibarettir:

- (a) İngiltere'de çalışan avukatlarının ücreti için 4.830 Sterlin;
- (b) Türkiye'de çalışan avukatlarının ücretleri için 7.380 Sterlin
- (c) İngiltere'de çalışan avukatlarının idari masrafları için 940,50 Sterlin;
- (d) Türkiye'de çalışan avukatlarının idari masrafları için 704 Sterlin; ve
- (e) Kürt İnsan Hakları Projesi (KHRP)'nin idari ve çeviri masrafları için 4.071,75 Sterlin.

230. Hükümet, bu taleplerle ilgili olarak herhangi bir görüş bildirmemiştir.

231. Elindeki bilgi temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, AİHM, mahkeme masraflarına ilişkin olarak, her türlü vergi dahil olmak üzere, başvuranın belirlediği şekilde İngiltere'deki temsilcilerinin banka hesaplarına yatırılmak üzere 20.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

D. Gecikme faizi

232. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın benimsenmesine karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Hükümet'in ön itirazının reddine;
2. Sorumlu Devlet'in, AİHS'nin 38. maddesinde yer alan, olguları belirlemelerinde Komisyon ve AİHM'ye gerekli tüm olanakları sağlama yükümlülüğünü yerine getirmediğine;
3. Hükümet'in, AİHS'nin 2. maddesini ihlal ederek başvuranın kocasının ölümünden sorumlu olduğuna;
4. Sorumlu Devlet'in yetkililerinin, başvuranın kocasının ölümünün koşullarına yönelik etkili soruşturma yürütmemesine ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;
5. başvuranın kocasının ölümünden önce maruz kaldığı muameleye ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
6. başvuranın gözaltındayken maruz kaldığı iddia edilen muameleye ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edilmediğine;
7. AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesinin gerekli olmadığına;
8. AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;
9. yetkililerin AİHS'nin 2., 3., ve 13. maddelerini ihlal edecek bir davranışı olup olmadığının belirlenmesinin gerekli olmadığına;
10. AİHS'nin 2. ve 13. maddeleriyle bağlantılı olarak 14. maddenin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesinin gerekli olmadığına;
11. (a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, her türlü vergi dahil olmak üzere, ödeme tarihindeki kur üzerinden İsviçre frankına çevrilmek üzere, 30.000 Euro (otuz bin Euro) ve bu meblağa tahakkuk edebilecek bütün vergilerin maddi tazminat ödemesine;
(b) Sorumlu Devlet'in, başvurana, aynı üç aylık süre içinde, ödeme tarihindeki kur üzerinden İsviçre frankına çevrilmek üzere
(i) merhum kocasının varisleri için 21.000 Euro (yirmi bir bin Euro) manevi tazminat
(ii) başvurana 3.500 Euro (üç bin beş yüz Euro) manevi tazminat; ve
(iii) yukarıdaki tutarlara uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;
- (c) Sorumlu Devlet'in başvurana, aynı üç aylık süre içinde, kendisinin İngiltere'de belirlediği banka hesabına yatırılmak üzere, her türlü katma değer vergisi ile birlikte, ödeme tarihindeki kur üzerinden Sterlin'e çevrilerek mahkeme masrafları için, 20.000 Euro (yirmi bin Euro) ödemesine;
- (d) üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

12. başvuranın adil tazmine ilişkin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve 24 Mayıs 2005 tarihinde Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLE

J.-P. COSTA

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 362)

Kapsam

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 148, 149 ve Mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkiye dayanılarak, 350 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği² ile bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)" ile; mal ve hizmet satışlarını ise "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)" ile bildirmeleri hususunda yükümlülük getirilmiştir.

Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin mal ve hizmet alımları ile mal ve hizmet satışlarının 2005 yılı ve müteakip yıllarda bildirilmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile bildirim hadleri bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1- BİLDİRİMLERİN DÖNEMİ, VERİLME ZAMANI ve HADLERİ

1.1. Bildirimlerin Dönemi ve Verilme Zamanı

Ba ve Bs bildirim formları takvim yılı itibarıyla düzenlenir ve müteakip yılın Şubat ayı içinde verilir.

Özel hesap dönemine tabi olan mükellefler de, Ba ve Bs bildirim formlarını, tabi oldukları özel hesap dönemi itibarıyla değil, takvim yılı itibarıyla düzenlerler.

1.2. Bildirimlere İlişkin Hadler

Bir kişi veya kurumdan yapılan katma değer vergisi hariç 30.000 YTL (Yeni Türk Lirası) ve üzerindeki mal ve hizmet alımları, "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)" ile; bir kişi veya kuruma yapılan katma değer vergisi hariç 30.000 YTL (Yeni Türk Lirası) ve üzerindeki mal ve hizmet satışları ise "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)" ile bildireceklerdir.

2- BİLDİRİMLERİN VERİLME ŞEKLİ

2.1. Bildirimleri Elektronik Ortamda Vermesi Gereken Mükellefler

2.1.1. Bilanço esasına göre defter tutan ve bildirimlerin ilgili olduğu yıla ait Gelir ve Kurumlar Vergisi beyannamesini elektronik ortamda vermek zorunda olan mükellefler, Ba ve Bs bildirim formlarını elektronik ortamda vermek zorundadırlar.

Mal Müdürlüklerine bağlı olan mükellefler hariç olmak üzere, bildirimlerini elektronik ortamda vermek zorunda olmayan mükellefler, istemeleri halinde bildirimlerini elektronik ortamda verebilirler.

2.1.2. Bildirimlerin elektronik ortamda verilmesinde, bildirimlerin verilmiş sayılabilmesi için onaylama işleminin yapılması şarttır. Onaylama işlemi, en geç, bildirimlerin verilmesi gereken son gün saat 24:00'den önce tamamlanmalıdır.

2.1.3. Bildirim formlarını elektronik ortamda vermek zorunda olan mükellefler kesinlikle kağıt ortamında bildirim formu vermeyeceklerdir. Elektronik ortamda verilmesi gerekirken kağıt ortamında verilen (elden veya posta ile) bildirim formları hiç verilmemiş sayılacaktır.

2.1.4. Bildirimlerin verileceği tarihten önce bağlı oldukları vergi dairesi değişen mükelleflerden bildirim formlarını elektronik ortamda vermek zorunda olanlar ya da elektronik ortamda vermek isteyenler, bildirim formlarını, halen bağlı oldukları vergi dairesinin mükellefi olarak göndereceklerdir.

2.2. Bildirimlerin Elektronik Ortamda Gönderilmesine İlişkin Esaslar

2.2.1. Elektronik ortamdaki bildirim formları, kullanıcı kodu, parola ve şifre almış mükelleflerce yerine getiriliyor ise, formu düzenleyen kısmına mükellefe ilişkin bilgiler, formdaki yeminli mali müşavir kısmına ise, yeminli mali müşavirlere ilişkin bilgiler yazılacaktır.

2.2.2. Formların elektronik ortamda gönderilmesi işlemi yeminli mali müşavirlerce gerçekleştirilecek ise formu düzenleyen kısmına varsa serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavire ait bilgiler yazılacak; mükellefin serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşaviri bulunmaması halinde, bu kısma, mükellefe ait bilgiler yazılacaktır. Formu gönderen kısmına ise formu elektronik ortamda gönderen yeminli mali müşavirlerin bilgileri yazılacaktır.

2.2.3. Formların elektronik ortamda gönderilmesi işlemi, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir tarafından gerçekleştirilecek ise, formu düzenleyen kısmına serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavirin bilgileri, yeminli mali müşavir kısmına ise yeminli mali müşavirlere ait bilgiler yazılacaktır.

2.3. Bildirimleri Kağıt Ortamında Vermesi Gereken Mükellefler

Bilanço esasına göre defter tutmakla birlikte, ilgili yıla ait gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini elektronik ortamda vermek zorunda olmayan mükellefler ile Mal Müdürlüklerine bağlı olan mükellefler, bildirim formlarını, bağlı buldukları vergi dairesi veya Mal Müdürlüklerine kağıt ortamında vermek zorundadırlar.

Vergi dairesi mükellefi iken Mal Müdürlüğüne nakil olan mükellefler, bildirim formlarını, nakil oldukları Mal Müdürlüğüne kağıt ortamında vereceklerdir.

3- BİLDİRİMLERİN DOLDURULMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

3.1. Genel Açıklamalar

3.1.1. Ba ve Bs bildirim formları, bildirimleri kağıt ortamında verecek mükellefler için ICR sistemlerinde okunabilecek şekilde ayrı renklerde düzenlenmiştir. (Ek: 1, 2)

3.1.2. Ba ve Bs bildirim formlarının doldurulmasına ilişkin açıklamalar, kağıt ortamındaki bildirim formlarının arka yüzünde ve www.gelirler.gov.tr adresinde etraflica yapılmış olup, formların bu açıklamalar çerçevesinde doldurulması gerekmektedir.

3.1.3. Kağıt ortamında özel olarak bastırılan formlar vergi dairelerinde ve Mal Müdürlüklerinde bulunmaktadır. Fotokopi ile çoğaltılmış veya önceki yıllarda bastırılmış formlar kullanılmayacak, kullanılması halinde hiç verilmemiş sayılacaktır.

3.1.4. Bildirimler Yeni Türk Lirası (YTL) olarak doldurulacak ve 1 Yeni Türk Lirasının altında kalan tutarlar dikkate alınmayacaktır. Diğer bir ifade ile, kuruş bilgileri ihmal edilecek ve bildirimlerde gösterilmeyecektir.

3.1.5. Bildirim formlarına belirlenen haddi aşan ithalat ve ihracat işlemleri de yazılacaktır. Ba bildirim formunun doldurulmasında, Türkiye’de mükellef olmayanlardan yapılan alımlar için satıcının vergi kimlik numarası "1111111111" olarak kodlanacaktır. Bs bildirim formunun doldurulmasında ise, Türkiye’de mükellef olmayanlara yapılan satışlar için alıcının vergi kimlik numarası "2222222222" olarak kodlanacaktır.

3.1.6. Form Ba ve Form Bs’nin Tablo II bölümlerinin doldurulması sırasında kullanılacak "ülke kodu" bilgileri tebliğ ekinde yer almaktadır. (Ek: 3)

3.1.7. Bildirim verme yükümlülüğünde olan mükellefler, belirtilen hadlerin altında kalması sebebiyle bildirilecek alım-satımları bulunmasa bile bildirim formlarını vermek zorundadırlar. Bu mükellefler, bildirim formlarını, alım-satım bilgileri dışındaki tüm bilgileri eksiksiz olarak doldurmak suretiyle vereceklerdir.

3.2. Düzeltme İşlemleri

Mükelleflerin, elektronik ortamda verdikleri bildirim formlarını onayladıktan veya kağıt ortamında bildirimde bulunduktan sonra, verdikleri bildirim formunda hata yaptıklarını belirlemeleri halinde, bildirim süresinin dolmamış olması şartıyla düzeltme yapabilirler.

Düzeltilme işleminde ilk bildirim formu tamamen iptal edilmekte ve ikinci defa verilen bildirim formu geçerli kabul edilmektedir. Bu sebeple, düzeltme yapması gereken

mükelleflerin, yeni bildirim formunu, daha önce bildirimde bulunulmamış gibi tüm alım-satım bilgilerini içerecek şekilde doldurmaları gerekmektedir.

Bildirimlerin sadece bir tanesinde hata yapıldığının belirtilmesi halinde, sadece hata yapılan bildirim formunun (Form Ba veya Form Bs) düzeltilmiş haliyle bildirilmesi yeterlidir.

Kağıt ortamında düzeltme amacıyla verilecek bildirim formları, bağlı olunan vergi dairesi veya Mal Müdürlüğüne bir dilekçe ekinde verilecektir.

4- DİĞER HUSUSLAR VE CEZAI YAPTIRIM

4.1. Bildirimlerin ilgili olduğu yılda Bilanço esasına göre defter tutan, ancak bildirimlerin verileceği tarihten önce işlerini terk eden mükellefler de bildirim formlarını vereceklerdir. Bu durumda, bildirim formlarının verileceği vergi dairesi, bu mükelleflerin en son bağlı oldukları vergi dairesidir.

4.2. Bildirimlerin ilgili olduğu yılda Bilanço esasına göre defter tutan, ancak, müteakip yıldan itibaren işletme hesabı esasına geçen mükellefler de bildirim formlarını vereceklerdir.

Buna karşın, bildirim formlarının ait olduğu yıl işletme hesabına göre defter tutan, ancak, müteakip yıldan itibaren bilanço esasına geçen mükelleflerin bildirim formu verme zorunlulukları bulunmamaktadır.

4.3. Birden fazla şubesi bulunan mükellefler bildirim formlarını şube bazında değil, şube bilgilerini konsolide etmek suretiyle merkezden vereceklerdir.

4.4. Bir kişi veya kurumdan yapılan alışlar Form Ba'da tek satır olarak, bir kişi veya kuruma yapılan satışlar da Form Bs'de tek satır olarak gösterilecektir.

Buna göre, aynı mükellefin birden fazla şubesinden yapılan alışlar, muhasebe sistemi gereği ayrı ayrı takip edilse bile, Form Ba'da tek satır olarak gösterilecektir. Aynı şekilde, aynı mükellefin birden fazla şubesine yapılan satışlar da, muhasebe sistemi gereği ayrı ayrı takip edilse bile, Form Bs'de tek satır olarak gösterilecektir.

4.5. Bir kişi veya kurumdan yapılmış olan ve belirlenen haddi aşan alımlar, Ba bildirim formu ile bildirilecek; bu alımların bir kısmı daha sonra iade edilmişse, bu iadeler -belirlenen haddin üzerinde olması halinde- Bs bildirim formunda satış olarak gösterilecektir.

Aynı şekilde, bir kişi veya kuruma yapılmış olan ve belirlenen haddi aşan satışlar, Bs bildirim formu ile bildirecek; bu satışların bir kısmı daha sonra iade alınmışsa, bu iadeler -belirlenen haddin üzerinde olması halinde- Ba bildirim formunda alım olarak gösterilecektir.

4.6. Herhangi bir mal ve hizmet alımına bağlı olarak, ödemenin gecikmesi suretiyle ortaya çıkan ve fatura düzenlenmek suretiyle alıcıya yansıtılan kur farkı gelirleri de bildirimlere dahil edilecektir.

4.7. Bildirim formları özel tüketim vergisi dahil olarak doldurulacaktır. Diğer bir ifade ile, bildirim formlarını düzenlerken özel tüketim vergisi ayrıştırılmayacak, alım ve satımlar özel tüketim vergisi dahil tutarlarıyla gösterilecektir.

4.8. Mükellefler, Vergi Usul Kanununun 235. maddesi hükmü gereğince müstahsil makbuzu düzenlemek suretiyle yapmış oldukları alımlarını Form Ba ile bildirmek zorundadırlar. Müstahsil makbuzu ile yapılan alımlar, gelir vergisi tevkifatı yapılmadan önceki brüt tutarları ile bildirilecektir.

4.9. Bankalar, Özel Finans Kurumları, Aracı Kurumlar, Portföy Yönetim Şirketleri, Menkul Kıymet Yatırım Fon ve Ortaklıkları ile Sigorta Şirketleri yapmış oldukları işlemleri belirli periyotlarla Bakanlığımıza bildirdiklerinden, hizmet ve satış işlemlerinde düzenledikleri dekont bilgilerini Form Bs ile bildirmelerine gerek bulunmamaktadır.

Aynı şekilde, bu kurumların kendi aralarındaki işlemler sebebiyle düzenledikleri dekontların karşı tarafça Form Ba ile bildirilmesine de gerek bulunmamaktadır.

Ancak, bu kurumlar, faturalı olarak yaptıkları mal ve hizmet alımlarını genel esaslar çerçevesinde Form Ba ile bildirmek zorundadırlar.

4.10. Sigorta şirketleri tarafından yapılan tazminat ödemeleri fatura ile belgelendirilen bir mal veya hizmet alımına dayanıyor ise, bu alımların genel esaslar çerçevesinde katma değer vergisi hariç tutarlarıyla Ba bildirim formuna dahil edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, sigorta şirketlerinin poliçe bilgilerini Form Bs ile bildirmelerine gerek bulunmamaktadır.

4.11. Noterlerin Kanunlarına göre vermiş oldukları noterlik hizmetlerini Bs formu ile bildirilmelerine gerek bulunmamaktadır. Aynı şekilde, noterlerde yaptırılan işlemlerin de Ba formu ile bildirilmesine gerek bulunmamaktadır.

Noterler, faturalı olarak yaptıkları mal ve hizmet alımlarını genel esaslar çerçevesinde Form Ba ile bildirmek zorundadırlar.

4.12. Döviz alım-satım işi ile uğraşanlar, belirli miktarın üzerindeki döviz alım-satım bilgilerini Bakanlığımıza bildirmek zorunda olduklarından, bu işlemlerini ayrıca Ba ve Bs bildirim formlarıyla bildirmelerine gerek bulunmamaktadır.

Ancak, bu işletmeler, faturalı olarak yaptıkları mal ve hizmet alımlarını genel esaslar çerçevesinde Form Ba ile bildirmek zorundadırlar.

Diğer taraftan, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin döviz büroları ve yetkili diğer kuruluşlardan yapmış oldukları döviz alım-satımlarını Ba ve Bs bildirim formlarına dahil etmelerine gerek bulunmamaktadır.

4.13. Elektrik, su, doğalgaz gibi mal veya hizmet teslimlerinin bildirim uygulaması bakımından diğer mal ve hizmet teslimlerinden farkı bulunmamaktadır. Bu gibi mal veya hizmet tutarları, Tebliğin 1.2 no'lu bölümünde belirtilen hadleri aşması halinde durumuna göre Ba veya Bs bildirim formları ile bildirilecektir.

4.14. Birleşme halinde, münfesi kurum veya kurumlara ait bildirim formları bu kurumların fesih oldukları tarihteki kanuni temsilcileri tarafından verilir. Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılan devirlerde ise, münfesi kurumun o dönemdeki faaliyetlerine ilişkin bildirim formları, münfesi kurumun unvanı ve vergi kimlik numarası yazılmak suretiyle devir alan kurum tarafından verilecektir.

4.15. Kağıt ortamındaki bildirim formları, mükellef ve varsa mükelleflerin 3568 sayılı Kanuna3 istinaden yetki almış serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşaviri tarafından müştereken imzalanacaktır.

4.16. Bildirim formlarını elektronik veya kağıt ortamında belirlenen süre içinde vermeyen, eksik veya yanıltıcı bildirimde bulunan mükellefler hakkında, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesi hükmü uyarınca işlem yapılacaktır. Ayrıca, bu mükellefler, öncelikli olarak incelemeye sevk edilecektir.

4.17. 2005 yılına ait bildirim formları (Form Ba ve Form Bs), 2006 yılı Eylül ayı içinde verilecektir. Özel hesap dönemine tabi olan mükellefler, bildirim formlarını, tabi oldukları özel hesap dönemi itibarıyla değil, takvim yılı itibarıyla düzenleyeceklerdir. Buna göre, özel hesap dönemine tabi mükellefler de dahil olmak üzere 2006 yılı Eylül ayı içinde verilecek bildirim formları, 1/1/2005 - 31/12/2005 tarihleri arasındaki alım-satım bilgilerine göre düzenlenecektir. 2006 yılı ve sonraki yıllara ait bildirim formları (Form Ba ve Form Bs) ise takip eden yılın Şubat ayı içinde verilecektir.

5- VERGİ DAİRELERİ ve MAL MÜDÜRLÜKLERİNCE YAPILACAK İŞLEMLER

5.1. Vergi Dairelerince Yapılacak İşlemler

Vergi Dairelerine kağıt ortamında getirilen bildirim formlarının alınmasından önce, mükellefin elektronik ortamda bildirim verme zorunluluğunda olup olmadığı hususu araştırılacak ve bildirimlerini elektronik ortamda vermek zorunda olan mükelleflerden kağıt ortamında bildirim kabul edilmeyecektir.

Mükellefin elektronik ortamda bildirim vermek zorunluluğunda olmadığı belirlenmesi halinde, mükellef tarafından kağıt ortamında verilen bildirim formları VEDOP üzerinden sisteme kaydedilecek ve sistemden üretilen bildirim formu alındısı mükellefe verilecektir.

Kağıt ortamında verilen bildirim formları mükellefin tarh dosyasında muhafaza edilecektir.

5.2. Mal Müdürlüklerince Yapılacak İşlemler

Ba ve Bs bildirim formları Mal Müdürlüklerince kağıt ortamında alınacaktır. Alınan bildirimler, Form Ba ve Form Bs olarak ayrı ayrı desteler haline getirilip, bükülme ve yırtılmaya mahal vermeyecek şekilde kutulara yerleştirilecek, her kutunun üzerine içine konulan formun türü ve sayısı yazılacak ve verilme süresinin bitimini takip eden ay içerisinde "Uygulama ve Veri Yönetimi Daire Başkanlığı, Yeni Ziraat Mahallesi, Etlik Caddesi No:16 06110 Dışkapı/ANKARA" adresine, taahhütlü posta ve adreste teslim şartı ile gönderilecektir.

6- YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN DÜZENLEMELER

350 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği bu Tebliğin yayımlanması ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Tebliğ olunur.

- 1 10/1/1961 tarih ve 10703 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.
- 2 21/7/2005 tarih ve 25882 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.
- 3 1/6/1989 tarih ve 20194 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Not: Tebliğ ekinde yer alan formlar yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

[R.G. 17 Ağustos 2006 – 26262]

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığından:

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 27)

08/07/2006 tarihli ve 26222 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5535 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanunun^[1] 4 üncü maddesinde; “İlgili trafik sicilinde adlarına kayıt ve tescilli bulunan motorlu kara taşıtlarını; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2006 tarihine kadar ilgili yönetmelik hükümleri gereğince kayıt ve tescillerinin silinmesi ve hurdaya çıkarılması suretiyle il özel idarelerine bedelsiz olarak teslim eden gerçek ve tüzel kişilerden, bu Kanunun yayımlandığı tarih itibariyle yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticarî veya meslekî faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayanların, hurdaya çıkarılan taşıta ilişkin olarak tahakkuk etmiş ve ödenmemiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezaları terkin edilir. İl özel idarelerinin, bu kapsamda teslim aldıkları hurda taşıtların satışından elde ettikleri kazançları ile bu faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Motorlu kara taşıtlarını noter satış senedi ile iktisap edip ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarih itibariyle yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticarî veya meslekî faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2006 tarihine kadar kayıt ve tescil işlemlerini tamamlayarak bu maddenin öngördüğü diğer şartları da yerine getirmeleri halinde bu madde hükmünden yararlanabilirler. Hurdaya çıkarılacak taşıt üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tatbik edilmiş olan hacizler kaldırılır. Uygulamaya ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 10 uncu maddesinde de, 5535 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

5535 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle getirilen düzenlemelerin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

I- Madde Hükümüne Giren Taşıtlar

5535 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanunun 4 üncü maddesinin kapsamına motorlu kara taşıtları girmektedir. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun^{2[2]} 5 inci ve 6 ncı maddelerinde motorlu kara taşıtları sayılmıştır. Buna göre, söz konusu Kanunun 5 inci maddesinin (I) sayılı tarifesinde yer alan; otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri ile motosikletler, aynı Kanunun 6 ncı maddesinin (II) sayılı tarifesinde yer alan; minibüs, panel van, motorlu karavan, otobüs ve benzerleriyle kamyonet, kamyon, çekici ve benzeri taşıtlar 5535 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan düzenleme kapsamında bulunmaktadır.

II- Madde Hükümünden Yararlanabilecek Olan Mükellefler

Madde hükümünden;

a) İlgili trafik sicilinde adlarına 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin (I) sayılı tarifesinde yer alan; otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri ile motosikletler, aynı Kanunun 6 ncı maddesinin (II) sayılı tarifesinde yer alan; minibüs, panel van, motorlu karavan, otobüs ve benzerleriyle kamyonet, kamyon, çekici ve benzeri taşıtların kayıt ve tescilli bulunan ve bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayan,

b) Maddede sayılan motorlu kara taşıtlarını bu Kanunun yayımı tarihinden önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükelleflerden, maddenin yürürlüğe girdiği 08/07/2006 tarihinden 31/12/2006 tarihine kadar, adlarına kayıt ve tescil ettiren ve Kanunun yayımlandığı 08/07/2006 tarihi itibarıyla yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayan

gerçek ve tüzel kişiler yararlanabileceklerdir.

III- Mükellefler Tarafından Yapılacak İşlemler

5535 sayılı “Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun” un 4 üncü maddesi iki fıkra halinde düzenlenmiştir. (1) inci fıkrada yer alan düzenleme adlarına Kanun kapsamında kayıtlı taşıtların bulunan mükelleflerle ilgilidir. (2) nci fıkra ise, Kanunun yürürlüğe girdiği 08/07/2006 tarihinden önce motorlu kara taşıtlarını noter satış senedi ile iktisap edip ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş bulunan mükellefleri kapsamaktadır.

Maddenin (1) inci ve (2) nci fıkralarında belirlenen mükelleflerin söz konusu düzenlemeden yararlanabilmeleri için trafik sicilinde adlarına kayıt ve tescilli bulunan motorlu kara taşıtlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği 08/07/2006 tarihinden 31/12/2006 tarihine kadar (bu tarih dahil) Karayolları Trafik Yönetmeliği^{3[3]} hükümleri gereğince kayıt ve tescillerinin silinmesi ve hurdaya çıkarılması şartıyla, il özel idarelerine bedelsiz olarak teslim etmeleri gerekmektedir.

Madde hükümünden yararlanmak isteyen mükelleflerin yapması gereken işlemler aşağıda açıklanmıştır.

1- Vergi Dairesine Başvuru

a) Gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olanların, maddenin yürürlüğe girdiği 08/07/2006 tarihinden 31/12/2006 tarihine kadar, tebliğ ekinde örneği bulunan **(EK:1)** dilekçe ile gelir

veya kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairelerine başvurarak, taşıtlarını bedelsiz devredecekleri il özel idarelerine ve ilgili trafik şube veya bürosuna ibraz etmek üzere; 08/07/2006 tarihi itibarıyla yük ve yolcu taşımacılığı faaliyeti dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca bir ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellef olmadıklarına dair yazı almaları gerekmektedir.

b) Gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyeti olmayıp, madde hükmünden faydalanmak isteyen taşıt sahipleri ise, söz konusu yazıyı almak için tebliğ ekinde örneği bulunan **(EK:1)** dilekçeyle her hangi bir vergi dairesine başvurabileceklerdir.

2- Trafik Tescil Kuruluşuna Başvuru

5535 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine göre; madde hükmünden yararlandırılarak hurdaya çıkarma işlemlerine tabi tutulacak taşıtların ilgili trafik sicilindeki kayıtları üzerindeki hacizlerden yalnızca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun^{4[4]} hükümlerine göre tatbik edilmiş olanlar kaldırılacaktır. Ancak, söz konusu taşıtlar üzerinde üçüncü şahıslar tarafından konulmuş olan mülkiyeti muhafaza, rehin veya haciz gibi motorlu kara taşıtının il özel idaresine devrine engel teşkil edecek şerhlerin bulunması durumunda, bu şerhler kaldırılmadıkça mükellefler söz konusu hükümden yararlandırılmayacaktır. Bu sebeple, getirilen düzenlemeden yararlanmak isteyen mükelleflerin bedelsiz devretmek istedikleri taşıt üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tatbik edilmiş hacizler dışında, üçüncü şahıslar tarafından konulmuş bulunan mülkiyeti muhafaza, rehin veya haciz ve benzeri şerhlerin bulunmadığına dair trafik tescil kuruluşundan belge **(EK:7)** almaları gerekmektedir. Bu belge herhangi bir tescil kuruluşundan alınabilecektir.

İlgili vergi dairesinden, 08/07/2006 tarihi itibarıyla yük ve yolcu taşımacılığı faaliyeti dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca bir ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellef olmadıklarına dair yazı alan mükellefler, trafik tescil kuruluşuna tebliğ ekinde yer alan dilekçe **(EK:2)** ile başvuracaklardır.

Motorlu kara taşıtını bu Kanunun yayımı tarihinden (08/07/2006) önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükellefler ise, noter satış senetlerinin bir örneğini söz konusu dilekçelerine ekleyeceklerdir.

3- İl Özel İdarelerine Başvuru

5535 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde herhangi bir belirleme yapılmadığından, mükellefler diledikleri il özel idaresine taşıtlarını bedelsiz teslim edebileceklerdir.

Mükellefler vergi dairesinden ve trafik tescil kuruluşundan söz konusu yazıları aldıktan sonra, ilgili il özel idaresine, tebliğ ekinde yer alan dilekçe **(EK:3)** ile başvurarak taşıtlarını teslim edeceklerdir. Motorlu kara taşıtını bu Kanunun yayımı tarihinden önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükellefler ise söz konusu dilekçelerine noter satış senedinin bir örneğini ekleyeceklerdir.

İl özel idareleri tarafından taşıtın teslimi sırasında tebliğin ekinde yer alan **(EK:4)** bir tutanak düzenlenecektir.

Tutanak üç nüsha düzenlenecek, tutanağın iki nüshası, biri ilgili trafik tescil kurumuna verilmek üzere taşıtı teslim eden mükellefe verilecek, diğer nüshası ise il özel idaresi tarafından muhafaza edilecektir.

4- Taşıtın Hurdaya Ayrılması

Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda taşıtlarını il özel idarelerine teslim eden mükellefler, taşıtlarını hurdaya ayırmak için, tebliğe örneği ekli dilekçe **(EK:5)** ve ekleriyle birlikte herhangi bir trafik tescil kuruluşuna başvuracaklardır.

Motorlu kara taşıtını bu Kanunun yayımı tarihinden önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükelleflerin, madde hükmüne göre önce söz konusu aracı adlarına kayıt ve tescil

ettirmeleri gerektiğinden, tebliğ örneği ekli dilekçe (EK:6) ve ekleriyle birlikte noter satış senesinde göstermiş oldukları ikamet veya iş adreslerinin bulunduğu yerdeki tescil kuruluşuna başvurarak, taşıtları adlarına kayıt ve tescil ettirdikten sonra hurdaya ayırmaları gerekmektedir.

Trafik tescil kuruluşlarınca, madde hükmüne göre yapılacak kayıt, tescil ve hurdaya ayırma işlemleri sırasında taşıta ait motorlu taşıtlar vergisi ilişkisinin kesildiğine dair belge aranılmayacaktır.

IV- Vergi Daireleri Tarafından Yapılacak İşlemler

1- Mükellef Başvuruları Üzerine Yapılacak İşlemler

Mükellefler tarafından bu tebliğin III üncü bölümünde yer alan şekilde gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairelerine başvurulması üzerine, vergi daireleri mükellefiyet kayıtları üzerinde gerekli araştırmayı yaparak, 08/07/2006 tarihi itibarıyla, yük ve yolcu taşımacılığı faaliyeti dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca bir ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellef olmadıklarına dair yazı düzenleyerek mükellefe vereceklerdir.

Mükellefiyet kaydı bulunmayanlarca herhangi bir vergi dairesine başvuru yapılabileceğinden, bu şekilde yapılan başvurular üzerine vergi dairesi başvuru sahibinin öncelikle mükellefiyet kaydının olup olmadığını araştırarak, mükellefiyet kaydının bulunmaması veya 08/07/2006 tarihi itibarıyla, yük ve yolcu taşımacılığı faaliyeti dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca bir ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellef olmadığını tespit etmesi halinde yazıyı düzenleyerek mükellefe vereceklerdir.

Madde hükmüne göre 6183 sayılı Kanuna göre konulan tüm hacizlerin kaldırılması gerektiğinden, taşıtın bağlı olduğu motorlu taşıtlar vergi dairesinden taşıt üzerindeki 6183 sayılı Kanuna göre hacizlerin kaldırıldığını belirtir yazı geldiğinde, vergi daireleri gerekli işlemleri tesis edecekler; ancak amme alacağının borçlunun sair mal varlığından tahsilini sağlayacak tedbirleri de alacaklardır.

2- Taşıtın Bağlı Bulunduğu Motorlu Taşıtlar Vergi Dairesince Yapılacak İşlemler

İlgili vergi daireleri tarafından, trafik tescil kuruluşundan gelen taşıtın hurdaya ayrılmak suretiyle kayıt ve tescilinin silindiğini belirten yazı ve ekinde yer alan belgelerdeki bilgiler ile vergi dairesi kayıtları karşılaştırılarak bilgilerin doğruluğu kontrol edilecektir. Bilgilerin doğruluğu onaylandıktan sonra ilgili taşıttan dolayı motorlu taşıtlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerin motorlu taşıtlar vergisi mükellefiyetleri sona erdirilecektir. Bu düzenleme kapsamında bedelsiz olarak teslim edilen taşıtlara ilişkin olarak geçmiş dönemlerde tahakkuk etmiş ve ödenmemiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezaları terkin edilecek, bu alacaklar nedeniyle 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre mükellefin sair mal varlığına tatbik edilmiş olan hacizler kaldırılacak ve yapılan işlem sonucundan mükellefe bilgi verilecektir. Trafik tescil kuruluşları tarafından başka vergi dairelerince konulmuş hacizlerin kaldırıldığının da bildirilmesi halinde söz konusu bilgi ilgili vergi dairesine yazıyla bildirilecektir.

Ayrıca, bu hükme göre hurdaya ayırma işlemine tabi tutulan taşıtlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce veya sonra ödenen motorlu taşıtlar vergisi, gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezaları mükelleflere iade edilmeyecektir.

II- İl Özel İdareleri Tarafından Yapılacak Olan İşlemler

5535 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine göre; mükellefler taşıtlarını, diledikleri il özel idarelerine bedelsiz teslim edebileceklerdir.

Söz konusu taşıtları il özel idarelerine bedelsiz teslim etmek isteyen taşıt sahipleri tarafından verilen örneği tebliğ ekli dilekçe (EK:3) üzerine, il özel idareleri kendilerine

teslimi yapılan taşıtı tebliğ ekinde yer alan tutanakla **(EK:4)** teslim alacaklardır. İl özel idareleri tarafından teslim alınan taşıta ilişkin tutanak üç nüsha olarak düzenlenecektir.

Söz konusu tutanağın iki nüshası, biri ilgili trafik tescil kurumuna verilmek üzere taşıtı teslim eden mükellefe verilecek, diğer nüshası ise il özel idaresi tarafından muhafaza edilecektir.

III- Trafik Tescil Kuruluşları Tarafından Yapılacak İşlemler

1- Mükellef Başvuruları Üzerine Yapılacak İşlemler

5535 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinden yararlanmak üzere bu Tebliğin III/2 numaralı bölümünde yer alan açıklamalara göre yapılan mükellef başvuruları üzerine, ilgili trafik tescil kuruluşları taşıt üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tatbik edilmiş hacizler dışında, üçüncü şahıslar tarafından konulmuş bulunan mülkiyeti muhafaza, rehin veya haciz gibi taşıtın hurdaya ayrılmasını engelleyen şerhlerin bulunup bulunmadığını araştırılacaktır. Yapılan araştırma sonucunda söz konusu şerhlerin bulunduğu tespit edilirse, üçüncü şahıslar tarafından konulmuş bulunan mülkiyeti muhafaza, rehin veya haciz gibi şerhler kaldırılmadan mükelleflere belge **(EK:7)** vermeyeceklerdir.

Bu belgeyi almak üzere; taşıt tescil belgesinde taşıt sahibi olarak gözüken kişi veya kanuni vekili, 08/07/2006 tarihinden önce noter satış senedi ile satın alınmış ancak alıcıları adına tescil ettirilmemiş taşıtlar için alıcı kişi yada kanuni vekili tarafından herhangi bir tescil kuruluşuna müracaat edilebilecektir. Farklı bir tescil kuruluşuna müracaat edilmesi halinde, taşıtın kayıtlı bulunduğu tescil kuruluşu ile en seri şekilde yazışma yapılacak ve belge müracaat edilen tescil kuruluşunca düzenlenecektir.

Söz konusu Kanununun 4 üncü maddesinin (2) nci fıkrası hükmünden yararlanmak isteyen mükellefler tarafından yapılacak başvurularda, ilgili trafik tescil kuruluşları mükelleflerden maddenin yürürlük tarihi olan 08/07/2006 tarihi öncesi noter satış sözleşmesi isteyecekler, noter satış sözleşmesi getirmeyen veya noter satış sözleşmesi bu tarihten sonra olan mükelleflerle ilgili olarak bu kapsamda herhangi bir işlem tesis etmeyeceklerdir.

Motorlu kara taşıtını bu Kanunun yayımı tarihinden önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükelleflerin 5535 sayılı Kanuna göre hurdaya ayırmak üzere il özel idarelerine teslim ettikleri taşıtları, Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümlerine göre hurdaya çıkarılmadan önce, noter satış senedinde alıcının beyan etmiş olduğu ikamet veya iş adresinin bulunduğu tescil kuruluşu tarafından alıcı adına tescil edilecektir.

Trafik tescil kuruluşlarınca madde hükmüne göre yapılacak kayıt ve tescil işlemleri sırasında taşıta ait motorlu taşıtlar vergisi ilişkisinin kesildiğine dair belge aranılmayacaktır.

2- Hurdaya Ayırma İşlemleri

Hurdaya ayırma başvurusu taşıtın kayıtlı bulunduğu trafik tescil kuruluşuna yapılmış ise, taşıtın bedelsiz devredildiğine dair il özel idareleri tarafından düzenlenen tutanak **(EK:4)** ve ekinde yer alan belgelerdeki bilgiler ile bilgisayar ve dosya kayıtlarındaki bilgilerin doğruluğu karşılaştırılacaktır. Söz konusu bilgilerin doğruluğu teyit edildikten sonra, Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 39 uncu maddesi hükümlerine göre taşıtın hurdaya ayırma işlemi yapılacaktır.

Hurdaya ayırma başvurusu taşıtın kayıtlı bulunduğu trafik tescil kuruluşu dışında başka bir tescil kuruluşuna yapılmış ise, başvuruyu alan tescil kuruluşu taşıtın bedelsiz devredildiğine dair il özel idareleri tarafından düzenlenen tutanak **(EK:4)** ve ekinde yer alan belgelerdeki bilgiler ile bilgisayar kayıtlarındaki bilgilerin doğruluğunu karşılaştıracak, bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi halinde, plakaları kesmek suretiyle iptal edecek, ibraz edilen belgelerin suretlerini e-posta yoluyla, asıllarını ise PTT yoluyla taşıtın hurda işlemi yapılmak üzere kayıtlı bulunduğu tescil kuruluşuna gönderecektir. Taşıtın kayıtlı bulunduğu tescil kuruluşu e-posta yoluyla gelen belgelere göre taşıtı hurdaya ayıracak, PTT yoluyla gelen evrakları da taşıtın dosyasına koyacaktır.

Motorlu kara taşıtını bu Kanunun yayımı tarihinden önce noter satış senedi ile iktisap eden ancak, ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan mükellefler tarafından yapılacak başvurularda; Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 30 uncu maddesi gereği, söz konusu aracın noter satış senedinde alıcının beyan etmiş olduğu ikamet veya iş adresinin bulunduğu yerin tescil kuruluşunda alıcı adına kayıt ve tescil işlemlerinin yapılarak, hurdaya ayırma işleminin tamamlanması gerekmektedir. Taşıtlar il özel idaresine bedelsiz olarak teslim edildiğinden ve taşıt sahibinin mülkiyet hakkı ortadan kalktığından, tescil işlemi ile hurdaya ayırma işlemi aynı anda yapılacak, ancak tescil belgesi düzenlenmeyecektir.

İlgili trafik tescil kuruluşu tarafından, hurdaya ayrılma işleminin tamamlanma tarihinden itibaren üç iş günü içerisinde taşıtın kayıtlı bulunduğu motorlu taşıtlar vergi dairesine, taşıtın teslim edilmiş olduğu il özel idare müdürlüğüne ve hurdaya ayırma müracaatının yapıldığı trafik tescil kuruluşuna, taşıtın hurdaya ayrılmak suretiyle kayıt ve tescilinin silindiğini belirten bir yazı gönderilecektir. Vergi dairesine gönderilen yazıya, "Hurdaya Çıkarılmıştır" damgası vurulmuş bulunan "Araç Trafik Tescil Müracaat ve İşlem Formunun" onaylı bir örneği eklenecektir.

Madde hükmüne göre 6183 sayılı Kanuna göre konulan tüm hacizlerin kaldırılması gerektiğinden, tescil kuruluşları haczi koyan idarelerden bildirim beklemeksizin hacizleri kaldıracak ve taşıtın motorlu taşıtlar vergisi yönünden kayıtlı olduğu vergi dairesine yazdıkları yazıda kaldırılan hacizlerle ilgili ayrıntılı bilgi vereceklerdir.

6183 sayılı Kanun hükümlerine göre haciz koyma işlemleri belediyeler, il özel idareleri, Gümrük İdaresi, Sosyal Sigortalar Kurumu vb. kurum veya kuruluşlar tarafından da gerçekleştirilebildiğinden, söz konusu tahsil daireleri tarafından konulmuş hacizler varsa bunlar da kaldırılacak ve hacizlerin kaldırıldığı hususu tescil kuruluşlarınca ilgili tahsil dairesine ayrıca bildirilecektir.

Hurdaya ayırma işlemleri sırasında taşıta ait motorlu taşıtlar vergisi ilişkisinin kesildiğine dair belge aranılmayacaktır.

IV- Diğer Hususlar

Mükellefler tarafından 5535 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinden faydalanmak üzere yapacakları başvurularda işlem tarihi olarak mükelleflerin il özel idaresine başvuru tarihleri esas alınacaktır. Bu sebeple mükelleflerin 31/12/2006 tarihine kadar il özel idarelerine başvurmaları ve taşıtlarını bedelsiz olarak teslim etmeleri gerekmektedir. Kanunun 4 üncü maddesinden yararlanmak için süresi içinde başvuruda bulunmakla birlikte işlemlerini tamamlamayan mükellefler madde hükmünden faydalanamayacağından, bu durumda olduğu tespit edilenler hakkında motorlu taşıt vergileri ile buna bağlı gecikme faizi, gecikme zammı ve vergi cezalarının takibine devam edileceği tabiidir.

5535 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre; il özel idarelerinin madde kapsamında teslim aldıkları hurda taşıtların satışlarından elde ettikleri kazançlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna tutulmuştur.

Öte yandan bu faaliyetler ile ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna tutulacaktır.

Tebliğ olunur.

Not: Tebliğ ekinde yer alan formlar yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınamamıştır.

[R.G. 21 Ağustos 2006 – 26266]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Maliye- Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarından:

EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ **(SERİ NO: 48)**

Bilindiği gibi, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun¹ 4751 sayılı Kanunla² değişik 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, binalar için vergi değerinin, Maliye ve Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilan edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile aynı maddenin (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa ve arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan tüzük hükümlerinden yararlanmak suretiyle hesaplanan bedel olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ve tüzük uyarınca emlak vergisine esas olmak üzere 2007 yılında uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri, Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca bu Tebliğ ekinde yer alan cetvelde belirtilen tutarlarda tespit edilmiştir.

Tebliğ olunur.

11/8/1970 gün ve 13576 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

9/4/2002 gün ve 24721 sayılı Resmi Gazete’de ve 175 sayılı Yargı Mevzuatı Bülteni’nde yayımlanmıştır.

Not: Tebliğ ekinde yer alan formlar yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

[R.G. 21 Ağustos 2006 – 26266]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ ÖZEL BESLENME AMAÇLI GIDALARA EKLENEBİLECEK BİLEŞENLER TEBLİĞİ **(TEBLİĞ NO: 2006/37)**

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Tebliğin amacı; özel beslenme amaçlı gıdalara eklenebilecek besinsel bileşenler içerisinde yer alan vitamin, mineral, amino asit ve diğer bileşenleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Tebliğ; özel beslenme amaçlı gıdalara eklenebilecek bileşenleri kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğ, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği’ne göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar: Bebek formülleri, devam formülleri, bebek ve küçük çocuk ek gıdaları hariç 22/4/2002 tarihli ve 24734 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Türk Gıda Kodeksi – Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar Tebliği” kapsamındaki ürünleri, ifade eder.

Kısaltmalar

MADDE 5 - (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) ÖBAG: Özel Beslenme Amaçlı Gıdaları,
b) ÖTAG: Özel Tıbbi Amaçlı Diyet Gıdaları,
ifade eder.

Özel hükümler

MADDE 6 - (1) Bu Tebliğ kapsamında özel beslenme amaçlı gıdalara eklenebilecek bileşenlerin özellikleri aşağıda verilmiştir;

a) ÖBAG'a EK-1'de yer alan bileşenler dışındaki eklemeler, yayımlanmış veya yayımlanacak olan ilgili ürün Tebliğlerine göre yapılır.

b) ÖBAG'a eklenebilecek besin öğeleri; bireylerin özel beslenme gereksinimlerini bilimsel kanıtlara dayalı olarak karşılamak üzere sağlandığı kaynak, üretim şekli ve miktarı bakımından güvenli olmalıdır.

c) ÖTAG'a EK-1'de yer alan bileşenler dışındaki eklemeler, 24/12/2001 tarihli ve 24620 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi – Özel Tıbbi Amaçlı Diyet Gıdalar Tebliği"ne göre yapılır.

d) EK-1'de listelenen maddelerin saflık kriterleri ulusal veya uluslararası belirlenen kabul edilir saflık kriterlerine uygun olmalıdır.

Katkı maddeleri

MADDE 7 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler Tebliği", 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıdalarda Kullanılan Tatlandırıcılar Tebliği" ile 22/12/2003 tarihli ve 25324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi – Renklendiriciler ve Tatlandırıcılar Dışındaki Gıda Katkı Maddeleri Tebliği"nde yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Bulaşanlar

MADDE 8 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 23/9/2002 tarihli ve 24885 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıda Maddelerinde Belirli Bulaşanların Maksimum Seviyelerinin Belirlenmesi Hakkında Tebliğ"de yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Ambalajlama, etiketleme ve işaretleme

MADDE 9 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler; Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği'nin "Ambalajlama ve Etiketleme – İşaretleme Bölümü" ile 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi – Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği"nde yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 10 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerden; Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği'nin "Numune Alma ve Analiz Metotları Bölümü"nde belirtilen kurallara uygun olarak numune alınmalı ve bunlara uluslararası kabul görmüş analiz metotları uygulanmalıdır.

Tescil ve denetim

MADDE 11 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünleri üreten ve satan işyerleri; tescil ve izin, ithalat işlemleri, kontrol ve denetim sırasında bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır. Bu hükümlere uymayan işyerleri hakkında 5/6/2004 tarihli ve 25483 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" hükümlerine göre yasal işlem yapılır.

Denetim

MADDE 12 - (1) Bu Tebliğde yer alan hükümlerin uygulanması ile ilgili denetim 5/6/2004 tarihli ve 25483 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"a göre Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

Avrupa Birliğine uyum

MADDE 13 - (1) Bu Tebliğ, 2001/15/EC sayılı “Özel Beslenme Amaçlı Gıdalara Eklenebilecek Bileşenler” Direktifi dikkate alınarak, Avrupa Birliği’ne uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) Halen faaliyet gösteren ve bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünleri üreten ve satan işyerleri bir yıl içerisinde bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır.

Yürürlük

MADDE 14 - (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 - (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

Not: Tebliğ eki yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

[R.G. 22 Ağustos 2006 – 26267]

 [İçindekilere dön](#)

Tarım ve Köyşleri Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ ÇİĞ SÜT VE ISIL İŞLEM GÖRMÜŞ İÇME SÜTLERİ TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2006/38)

MADDE 1 – (1) 14/2/2000 tarihli ve 23964 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi- Çiğ Süt ve Isıl İşlem Görmüş İçme Sütleri Tebliği’nin Ek-B’ sinin 3 nolu bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“BÖLÜM 3

Isıl işlem tesislerinin taşınması gereken şartlar:

Isıl işlem tesislerinde aşağıda verilen ısıl işlem ekipmanları ve sistemin etkinliğini izleme prosedürü bulunmalıdır.

-otomatik sıcaklık kontrolü veya kaydedicili termometre

-yetersiz ısıtmayı önleyici otomatik kalibreli emniyet cihazı

-ısıl işlem görmüş sütün tam ısıtılmamış sülle karışmasını önleyecek uygun basınç emniyet sistemi

-kalış süresinin ölçülmesi”

MADDE 2 – (1) Aynı Tebliğin “Çiğ Sütün Bileşimi” başlıklı Ek-D’ si aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK D ÇİĞ SÜTÜN BİLEŞİMİ

	Protein en az (% m/V)	Asitlik (süt asidi) (% m/V)	Yoğunluk en az (m/V)
İnek	2,8	0,135-0,20	1,028
Koyun	3,1	0,16-0,35	1,028
Keçi	2,8	0,15-0,28	1,026
Manda	5,5	0,14-0,22	1,028”

Yürürlük

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 22 Ağustos 2006 – 26267]

 [İçindekilere dön](#)

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ MADDE VE MALZEMELERDEKİ VİNİL KLORÜR MONOMER MİKTARI ANALİZ METODU TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2006/39)

MADDE 1 – (1) 22/3/2002 tarih ve 24703 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Madde ve Malzemelerdeki Vinil Klorür Monomer Miktarı Analiz Metodu Tebliği’nin “Madde ve Malzemelerdeki Vinil Klorür Monomer Miktarının Belirlenmesi” başlıklı 1 nolu ekinin “Madde ve malzeme örneklerinin hazırlanması” başlıklı 5.5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5.5. Madde ve malzeme örneklerinin hazırlanması:

İki vial hazırlanır. Bir madde ve malzemedan elde edilmiş, küçük parçalara ayrılmış örnek 0.1 mg duyarlılıkla 200 mg'dan az olmayacak şekilde viallere tartılır. Her bir vialde tartılan miktar eşit olmalıdır. Vial hemen kapatılır. Her bir vialde örneğin her gramı için 10 mL veya 10 g DMA ya da 10 mL veya 10 g internal standart çözeltisi eklenir. Vialler kapatılır ve 5.6'da anlatılan işlem uygulanır.”

Yürürlük

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 22 Ağustos 2006 – 26267]

 [İçindekilere dön](#)

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ ŞEKER TEBLİĞİ (TEBLİĞ NO: 2006/40)

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Tebliğin amacı; şekerlerin tekniğine uygun ve hijyenik şekilde üretim, hazırlama, işleme, muhafaza, depolama, taşıma ve pazarlanmasını sağlamak üzere bu ürünlerin özelliklerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Tebliğ yarı beyaz şeker, beyaz şeker, rafine şeker, şeker çözeltisi, invert şeker çözeltisi, invert şeker şurubu, glukoz şurubu, kurutulmuş glukoz şurubu, dekstroz veya dekstroz monohidrat, dekstroz veya susuz dekstroz, fruktoz ile pudra şekerini kapsar. Bu Tebliğde tanımlanan ürünlerden elde edilen şekerlemeler ve şekillendirilmiş şekerleri kapsamaz.

Hukuki Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğ, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği”ne göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Yarı beyaz şeker: Polarizasyonu en az 99,5⁰ Z olan saflaştırılmış ve kristallendirilmiş sakarozu,
- b) Beyaz şeker: Polarizasyonu en az 99,7⁰ Z olan saflaştırılmış ve kristallendirilmiş sakarozu,
- c) Rafine şeker: Polarizasyon, invert şeker içeriği ve kurutma kaybı değerleri bakımından beyaz şekerle aynı karakteristik özellikleri taşıyan ve toplam puanı en fazla 8 olan ürünü,
- ç) Şeker çözeltisi: Kristallendirilmiş sakarozun suda çözülmesi ile elde edilen çözeltiyi,
- d) İnvirt şeker çözeltisi: Kristallendirilmiş sakarozun enzim veya asit hidrolizi ile glukoz ve fruktoza kısmen indirgenmesinden elde edilen ve invert şeker oranı kuru maddede ağırlıkça en fazla %50 olan sulu sakaroz çözeltisini,
- e) İnvirt şeker şurubu: Kristallendirilmiş sakarozun suda çözünerek hidroliz yöntemi ile kısmen indirgenmesinden elde edilen ve invert şeker oranı kuru maddede ağırlıkça %50'den fazla olan, sulu sakaroz çözeltisini,
- f) Glukoz şurubu veya glukoz-fruktoz şurubu veya fruktoz-glukoz şurubu: Nişasta veya inulinden veya bunların karışımından elde edilen besleyici değeri olan sakaridlerin saflaştırılmış ve koyulaştırılmış sulu çözeltisini,
- g) Kurutulmuş glukoz şurubu veya kurutulmuş glukoz-fruktoz şurubu veya kurutulmuş fruktoz-glukoz şurubu: Glukoz şurubunun, glukoz-fruktoz şurubunun veya kurutulmuş fruktoz-glukoz şurubunun suyunun kısmen uzaklaştırılmasıyla elde edilen, kuru madde miktarı ağırlıkça en az %93 olan glukoz şurubunu,
- ğ) Dekstroz veya dekstroz monohidrat: Bir molekül kristal suyu içeren, saflaştırılmış ve kristallendirilmiş D-glukozu,
- h) Dekstroz veya susuz dekstroz: Kristal suyu içermeyen, kuru madde miktarı ağırlıkça en az %98 olan saflaştırılmış ve kristallendirilmiş D-glukozu,
- ı) Fruktoz: Saflaştırılmış ve kristallendirilmiş D-fruktozu,
- i) Pudra şekeri: Topaklanmayı önleyiciler katılmış olsun veya olmasın ince pulverize edilmiş beyaz şekeri, ifade eder.

Ürün özellikleri

MADDE 5 - (1) Bu Tebliğ kapsamındaki ürünler Ek'te verilen özelliklere uygun olmalıdır.

Katkı maddeleri

MADDE 6 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler Tebliği", 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıdalarda Kullanılan Tatlandırıcılar Tebliği" ve 22/12/2003 tarihli ve 25324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Renklendiriciler ve Tatlandırıcılar Dışındaki Gıda Katkı Maddeleri Tebliği"nde yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Bulaşanlar

MADDE 7 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerdeki bulaşanların miktarları, 23/9/2002 tarihli ve 24885 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıda Maddelerinde Belirli Bulaşanların Maksimum Seviyelerinin Belirlenmesi Hakkında Tebliğ"de yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Pestisit kalıntıları

MADDE 8 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerdeki pestisit kalıntı miktarları, 11/1/2005 tarihli ve 25697 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi - Gıdalarda Maksimum Bitki Koruma Ürünleri Kalıntı Limitleri Tebliği"nde yer alan hükümlere uygun olmalıdır.

Hijyen

MADDE 9 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, “Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği”nin Gıda Hijyeni Bölümünde yer alan genel kurallara ve 2/9/2001 tarih ve 24511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Türk Gıda Kodeksi – Mikrobiyolojik Kriterler Tebliği” hükümlerine uygun olarak üretilmelidir.

Ambalajlama, etiketleme ve işaretleme

MADDE 10 - (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler; Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği’nin “Ambalajlama –Etiketleme ve İşaretleme Bölümü”nde ve 25/08/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Türk Gıda Kodeksi – Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği”nde yer alan hükümlerin yanı sıra aşağıdaki kurallara da uyulmalıdır.

a) Tebliğde yer alan ürünlerin satış isimleri tanımlarda yer alan isimlendirmeler olmalıdır.

b) Rafine beyaz şekerlerde ürün ismi olarak “beyaz şeker” ifadesi de kullanılabilir.

c) Ön paketleme yapılmış 20 gramdan az ürünlerde, ürün net ağırlığı etiket üzerinde yer almayabilir.

ç) İvert şeker şurubu, invert şeker çözeltisi ve şeker çözeltisinde bulunan invert şeker ve kuru madde miktarı etiket üzerinde belirtilmelidir.

d) İvert şeker şurubu kristal taneleri içeriyorsa etiket üzerinde “kristal içermektedir” ifadesi olmalıdır.

e) Glukoz şurubu ve kurutulmuş glukoz şurubu; kuru maddedeki fruktoz oranı ağırlıkça %5’den büyükse, ürün ismi ve bileşenleri göz önüne alınarak üründeki glukoz veya fruktoz miktarına göre, fazla miktarda olan önce yazılmak üzere, “glukoz-fruktoz şurubu” veya “fruktoz-glukoz şurubu” ve “kurutulmuş glukoz-fruktoz şurubu” veya “kurutulmuş fruktoz-glukoz şurubu” olarak etiketlenmelidir.

f) Şeker çözeltisi, invert şeker çözeltisi ve invert şeker şurubunda ürün isimleri ile birlikte “beyaz” ifadesinin kullanılması için aşağıdaki özellikleri taşımaktadır:

1) Şeker çözeltisi için çözelti rengi ICUMSA metoduna göre en fazla 25 IU olmalıdır.

2) İvert şeker çözeltisi ve invert şeker şurubu için ICUMSA metoduna göre iletkenlik kül değeri en fazla ağırlıkça %0,1 ve çözelti rengi ise en fazla 25 IU olmalıdır.

g) Pudra şeker üretiminde nişasta kullanılması durumunda nişastanın varlığı ve bulunduğu maksimum miktarı etiket üzerinde açıkça görülmelidir.

ğ) Ambalajlayıcı firma adı ve adresi ile birlikte üretici firma adı ve adresi de etikette belirtilmelidir.

Taşıma ve depolama

MADDE 11 - (1) Bu Tebliğde yer alan ürünlerin depolanması ve taşınmasında, “Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği”nin Gıdaların Taşınması ve Depolanması Bölümündeki kurallara uyulmalıdır.

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 12 - (1) Bu Tebliğde yer alan ürünlerin üretim hattından ve muhafaza deposundan numune alınmasında “Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği”nin Numune Alma ve Analiz Metotları Bölümündeki kurallara uyulmalıdır. Numune, uluslar arası kabul görmüş metotlarla analiz edilmelidir.

Avrupa Birliğine uyum

MADDE 13 - (1) Bu Tebliğ, 2001/111/EEC sayılı “İnsan Tüketimine Sunulan Şekerlere” ilişkin Konsey Direktifi dikkate alınarak Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Avrupa Birliğine bildirim

MADDE 14 - (1) Bu Tebliğ “Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirimine Dair Yönetmelik” kapsamında Avrupa Birliği Komisyonu’na bildirilmiştir.

Tescil ve denetim

MADDE 15 - (1) Bu Tebliğde yer alan ürünleri üreten ve satan işyerleri, tescil ve izin, ithalat, kontrol ve denetim sırasında bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır. Bu hükümlere uymayan işyerleri hakkında 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre yasal işlem yapılır.

Denetim

MADDE 16 - (1) Bu Tebliğe ait hükümler; 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanuna göre, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca denetlenir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 17 - (1) Bu Tebliğle, 21/10/1999 tarihli ve 23853 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Türk Gıda Kodeksi Şeker Tebliği" yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) Halen faaliyet gösteren ve bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünleri üreten ve satan işyerleri bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır. Bu süre içinde gerekli düzenlemeleri yapmayan üretim yerlerinin faaliyetine izin verilmez. Bu sürenin sonunda söz konusu üretim yerleri ile Tebliğ hükümlerine uymayan ürünleri satan işyerleri hakkında, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre yasal işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 18 - (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 - (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Not: Tebliğ eki yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınamamıştır.

[R.G. 23 Ağustos 2006 – 26268]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 51)

492¹ sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin II-Kadastro ve Tapulama İşlemleri başlıklı bölümünde kadastro harçlarına yer verilmiştir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kadastro Müdürlükleri'nce yapılan kadastro yenileme işlemleri bu bölümde yer alan hükümlere göre harca tabi tutulmuştur. Ancak bu bölüme (d) fıkrasından sonra gelmek üzere 5035² sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile eklenen paragrafla "Kadastro işlemlerinin yenilenmesinden harç alınmayacağı" hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, 1/1/2004 tarihinden itibaren kadastro yenileme işlemlerinden harç aranılmamaktadır.

Öte yandan, 5535³ sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanunun 5 inci maddesinde "1/1/2004 tarihinden önce yapılan kadastro yenileme işlemleri dolayısıyla 492 sayılı Harçlar Kanununa göre harç tahakkuk ettirilmez. Tahakkuk ettirilmiş ancak tahsil edilememiş olan harçlar ile bunlara ilişkin vergi cezaları ve fer'i alacaklar terkin edilir. Tahsil edilmiş tutarlar, mükelleflerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazılı başvuruları üzerine red ve iade edilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir." hükmü yer almıştır.

Yapılan bu düzenleme ile 1/1/2004 tarihinden önce yapılan kadastro yenileme işlemlerinden harç aranılmaması, tahakkuk etmiş harçların kayıtlardan terkin edilmesi, tahsil

edilmiş olanların ise bu Kanunun yayımlandığı 8/7/2006 tarihinden itibaren bir yıl içinde mükelleflerin yazılı başvurusu üzerine red ve iade edilmesi öngörülmüştür.

Maddenin uygulaması ile ilgili aşağıda açıklanan usul ve esaslar dahilinde işlem yapılacaktır.

A) Vergi dairesince yapılacak işlemler:

1-1/1/2004 tarihinden önce yapılan kadastro yenileme işlemleri nedeniyle kadastro idarelerinden vergi dairelerine intikal eden ancak bugüne kadar tahakkuk ettirilmemiş olan kadastro yenileme işlemlerine ait harçların tahakkukundan vazgeçilecektir.

2 - Kadastro yenileme işlemleri ile ilgili olarak vergi dairelerince tahakkuk ettirilmiş ancak bugüne kadar tahsil edilmemiş olan kadastro harçları ve bununla ilgili diğer fer'i alacaklar kayıtlardan terkin edilecektir.

3 - 1/1/2004 tarihinden önce yapılan kadastro yenileme işlemleri nedeniyle 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümlerine göre tahsil edilmiş olan kadastro harçları, 8/7/2006 tarihinden itibaren bir yıl içinde mükelleflerin yazılı başvurusu üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümlerine göre ilgisine red ve iade edilecektir.

4 - Kadastro yenileme işlemlerine ait kadastro harçları ile ilgili olarak yargı mercilerinde gerek idare, gerekse mükelleflerce açılmış olan davalarla ilgili yürütülmekte olan ihtilaflardan vazgeçilecektir.

B) Mükelleflerce yapılacak işlemler:

Mükelleflerin, ödedikleri kadastro yenileme harçlarını geri alabilmek için 8/7/2006 tarihinden itibaren bir yıl içinde ödemenin yapıldığı vergi dairesine bir dilekçe ile başvurmaları gerekmektedir. Vergi dairesine yapılacak başvuru sırasında tahsilat makbuzunun ibraz edilmesi gerekmektedir.

Tebliğ olunur.

¹ 17/7/1964 tarih ve 11756 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

² 2/1/2004 tarih ve mükerrer 25334 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 8/7/2006 tarih ve 26222 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

[R.G. 25 Ağustos 2006 – 26270]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2005 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İkinci Sınıf Noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf ve İkinci Sınıf noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No : Noterliğin Adı :	2005 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1- Acıpayam Noterliği	216.207,11.-YTL.
2- Aksaray Birinci Noterliği	394.133,34.-YTL,
3- Alaşehir Noterliği	424.473,00-YTL:

4- Bolu Birinci Noterliği	244.851,04-YTL.
5- Çerkezköy Birinci Noterliği	460.989,11.-YTL.
6- Develi Noterliği	208.632,76.-YTL.
7- Düzce İkinci Noterliği	311.605,52.-YTL.
8- Edirne Üçüncü Noterliği	323.965,30-YTL.
9- Hayranbolu Noterliği	139.609,41.-YTL.
10- Kaman Noterliği	127.173,41.-YTL.
11- Kırıkkale Dördüncü Noterliği	220.804,27.-YTL.
12- Kırşehir İkinci Noterliği	237.168,37.-YTL.
13- Kırşehir Üçüncü Noterliği	238.220,08-YTL.
14- Kuşadası İkinci Noterliği	507.912,02.-YTL.
15- Lüleburgaz Üçüncü Noterliği	262.431,20-YTL.
16- Marmaris İkinci Noterliği	376.507,12.-YTL.
17- Nusaybin Noterliği	200.510,06-YTL.
18- Osmaniye Birinci Noterliği	244.320,91.-YTL.
19- Polatlı İkinci Noterliği	199.111,78.-YTL.
20- Rize Birinci Noterliği	267.798,61.-YTL.
21- Salihli Üçüncü Noterliği	285.715,49.-YTL.
22- Sandıklı Noterliği	235.458,02.-YTL.
23- Sapanca Noterliği	214.546,52.-YTL.
24- Tekirdağ Üçüncü Noterliği	208.173,67.-YTL.
25- Yalova Dördüncü Noterliği	232.011,98.-YTL.
26- Yüksekova Noterliği	212.632,65-YTL.

[R.G. 5 Eylül 2006 – 26280]

 İçindekilere dön

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2005 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan Birinci Sınıf Noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No : Noterliğin Adı :	2005 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1- Ankara Ondördüncü Noterliği	546.053,63.-YTL.
2- Balıkesir Birinci Noterliği	412.663,81.-YTL.
3- Beykoz İkinci Noterliği	397.001,91.-YTL.
4- Beyoğlu Onikinci Noterliği	755.162,43.-YTL.
5- Mersin Dördüncü Noterliği	457.159,84.-YTL.
6- Sivas Üçüncü Noterliği	515.240,14.-YTL.

[R.G. 5 Eylül 2006 – 26280]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Elmalı Asliye Hukuk Mahkemesine ait 2002/18 Esas sayılı dâva dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için kıyasen uygulanmasına ve adı geçen Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 25 Ağustos 2006 – 26270]

 [İçindekilere dön](#)

AĞUSTOS 2006

A) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	21746	Zafer SİPAHİ	Erzurum Cumhuriyet Savcısı	01.08.2006
2-	24974	Adnan AYDIN	Kayseri Hâkimi	01.08.2006
3-	18749	Hüseyin ERCAN	Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Savcısı	08.08.2006
4-	20578	Hikmet HEDBE	Adalet Başmüfettişi	22.08.2006
5-	23827	Ömer Faruk YILDIZ	Kayseri Hâkimi	23.08.2006

B) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	17324	Erdem UZ	İstanbul Hâkimi	13.08.2006
2-	18113	Mehmet Adnan ERBAŐ	İstanbul Hâkimi	22.08.2006
3-	21290	Altan KESİM	Üsküdar Hâkimi	24.08.2006

C) MALÛLEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	34498	Mustafa Çağlar ONURAL	Karabük Hâkimi	14.08.2006
----	-------	-----------------------	----------------	------------

2006 YILI BİLİRKİŞİ LİSTELERİ DUYURUSU

Kütahya İli 2006 Yılı Bilirkişi Listesinde Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir olarak kayıtlı bulunan Hüsamettin NURSOY, İkamet değişikliğinden dolayı İl Adli Yargı Adalet Komisyonunca Listeden çıkarılmıştır.

DUYURU

17 Ağustos 2006 tarih ve 26262 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti ile Lübnan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, 24 Ağustos 2006 tarih ve 26269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Denizlerde ve İçsularda Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 2006-2008 Av Dönemine Ait 37/1 Numaralı Sirküler ile Denizlerde ve İçsularda Amatör (Sportif) Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 37/2 Numaralı Sirküler, 1 Eylül 2006 tarih ve 26276 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Müsteşarlığından Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 52), yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınamamıştır.